Навчально-науковий інститут педагогіки і психології:

20 років творчого горіння, пошуків і злетів

УДК 378.6:37(477)СумДПУ(09)
Н15

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ:

20 років творчого горіння, пошуків і злетів. –

Суми, ПВП «Видавничий будинок «Еллада», 2021. – 180 стор.

Керівник проєкту – *С. Кондратюк.*
Упорядник – *О. Гончаренко.*
Колектив авторів: *М. Бойченко, А. Вертель, О. Гончаренко, Т. Дегтяренко, І. Іонова, О. Козлова, С. Кондратюк, Л. Корж-Усенко, А. Колишкіна, О. Колишкін, С. Кузікова, Н. Осьмук, Н. Павлущенко, А. Поляничко.*

Книга присвячена знаковій події в освітньому просторі не лише Слобожанщини, а й України загалом – 20-літтю Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Зародившись як соціально-гуманітарне відділення історичного факультету, ННІ ІПП стрімко розширював навчальні горизонти й підкорював наукові вершини, і нині це один із провідних структурних підрозділів СумДПУ імені А.С. Макаренка, на який рівняються, у якого переймають досвід.

Видання містить спогади й відомості про те, як і завдяки кому інституту вдалося досягти таких непересічних результатів. За кожним фактом, прізвищем, здобутком – невтомна праця, непоборне прагнення рухатися вперед і неосяжна любов до обраної професії.

Книга розрахована на педагогічну спільноту й майбутніх здобувачів освіти, а також буде цікавою іншим категоріям читачів.

ISBN 978-617-7741-10-6

© Навчально-науковий інститут педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021

© ПВП «Видавничий будинок «Еллада», 2021

РОЗДІЛ І

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології приймає вітання

ВЕЛЬМИШАНОВНА СВІТЛАНО МИКОЛАЇВНО!

Вітаю Вас і весь професорсько-викладацький та студентський колектив із нагоди святкування 20-річчя від дня заснування Навчально-наукового інституту педагогіки і психології!

Внесок НН ІПП у розвиток Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка є неоціненним. Справжній професіоналізм, великий багатоаспектний потенціал, досвід науково-педагогічних працівників, славні традиції забезпечили йому почесне місце серед інших структурних підрозділів університету. Ви маєте право пишатися тим, що велика кількість студентів здобула почесне звання «фахівець», вони стали вченими, науковцями, педагогами, вихователями, психологами, фахівцями соціальної й соціокультурної сфер, державними і громадськими діячами незалежної України.

Звісно, таких результатів можна досягти тільки завдяки творчій та ініціативній праці всього колективу. Але роль керівника інституту теж визначна, тому що без правильного спрямування своєї команди на якісну роботу не було б високих звершень! Сьогодні Навчально-науковий інститут педагогіки і психології очолює обдарована й чуйна людина, досвідчений керівник і талановитий організатор, кандидатка педагогічних наук, професорка Світлана Миколаївна КОНДРАТЮК, яка докладає чимало зусиль для його розбудови, удосконалення навчально-виховного процесу, збереження та примноження традицій нашої макаренківської родини.

Щиро бажаю Вам особисто та всьому колективу НН ІПП подальших наукових та педагогічних здобутків, яскравих творчих успіхів, талановитих студентів та аспірантів, здоров'я, процвітання і благополуччя!

З повагою
від імені колективу СумДПУ імені А.С. Макаренка
ректор, професор Юрій Олегович ЛЯННОЙ

ШАНОВНІ ДРУЗІ! *Сердечно вітаю професорсько-викладацький склад, співробітників та студентів Навчально-наукового інституту педагогіки і психології із 20-річчям від дня заснування вашої alma mater.*

Сьогодні НН ІПП посідає гідну позицію поміж інших інститутів і факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, і цей ювілей – це ще одна приємна нагода вшанувати ваш високий професіоналізм, інноваційні підходи та самовіддану працю.

З року в рік зростає авторитет інституту як флагмана освіти й науки, лідера в підготовці кадрів високої якості та кваліфікації.

Безсумнівна роль і вагомий внесок у вихованні молодого покоління належить потужному професорсько-викладацькому складу, серед якого шановані професори й доктори наук, доценти й кандидати наук, видатні освітяни, науковці.

Система безперервної підготовки науково-педагогічних кадрів сприяє передачі досвіду між поколіннями вчених та викладачів. Навчальний процес невпинно удосконалюється, модернізується й дедалі більше відповідає вимогам світового академічного простору.

Користуючись нагодою, висловлюю глибоку подяку й шану вашій інститутській родині та зичу успіхів у підготовці висококваліфікованих спеціалістів, від яких залежить майбутнє нашої держави.

Нехай натхнення й жага творчого пошуку будуть вашими вірними супутниками, життя – багатогранним і плідним, шлях до професійного зростання – успішним.

З найщирішими побажаннями і глибокою повагою
перший проректор СумДПУ імені А.С. Макаренка,
кандидатка наук з державного управління,
професорка Любов Василівна ПШЕНИЧНА

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, ДРУЗІ! *Колективу Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України дуже приємно вітати Навчально-науковий інститут педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка з 20-річним ювілеєм, а кафедру спеціальної та інклюзивної освіти з 15-літтям!*

Насамперед хочу передати теплі вітання від Президента НАПНУ Василя Григоровича КРЕМЕНЯ, який опікується освітньою галуззю в державі загалом й освітою Сумщини зокрема.

Щиро дякую вам за співпрацю. Дуже багато речей нас об'єднують: ваш ректор – фахівець зі спеціальної педагогіки, ми спільно куємо наукові кадри. Я маю на увазі фахівців вищої кваліфікації: докторів, кандидатів наук.

Наші люди працюють у вас, а ваші – у нас. Міжвідомча лабораторія теж створена спільно, проводимо разом багато заходів, як-от: І Міжнародний конгрес спеціальної педагогіки, психології та реабілітації, що відбувся на базі вашого закладу освіти.

Побутує думка, що після шістдесяти в людини щороку ювілей. Думаю, що вона не стосується Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, оскільки 20 років – це насправді ювілей, і давайте домовимося, що ви святкуватимете його кожні 5 років.

Сердечно вітаю! Нехай обминає вас і всіх ваших близьких, друзів, родичів вірус із короною та без корони.

Усього вам найкращого!

З повагою В'ячеслав Васильович ЗАСЕНКО –
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України, радник директора,
почесний директор Інституту спеціальної педагогіки
і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Колектив Харківської гуманітарно-педагогічної академії сердечно вітає викладачів, співробітників та студентів Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка з нагоди ювілею – 20-ліття від часу заснування!*

День за днем, рік за роком заклад невпинно нарощував свою науково-освітню міць, відшліфовував навчальний процес, упроваджував інноваційні технології, тож логічно, що нині це сучасний, креативний осередок вищої освіти, гордість Сумщини. ННІПП є потужним навчально-науковим центром, що відчиняє перед майбутніми фахівцями педагогічної освіти скарбницю знань про світові й національні цінності науки, освіти та культури.

Високий професіоналізм професорсько-викладацького колективу, відповідальне ставлення до праці, наполегливі зусилля, безкорисливість забезпечують підготовку гарних спеціалістів для різних галузей науки й освіти.

Зичимо вам нових вагомих здобутків на шляхетній освітній ниві, невичерпної енергії, оптимізму, упевненості, безмежної віри в процвітання рідної української землі.

Бажаємо здоров'я й радості. Нехай збуваються ваші кращі задуми й буде щасливою доля!

З найщирішими вітаннями
колектив викладачів, співробітників та студентів
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради,
з глибокою повагою
ректорка, докторка педагогічних наук, професорка,
академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти,
заслужений працівник народної освіти України,
Почесний громадянин Харківської області
Галина ПОНОМАРЬОВА

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Від імені колективу факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова й від себе особисто вітаю науково-педагогічний колектив Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка з прекрасною ювілейною датою – 20-річчям від миті започаткування!*

Ваша самовіддана праця заслуговує найвищого визнання й найщирішої вдячності!

Переконані, що ви й надалі будете зберігати та примножувати найкращі традиції своєї альма-матер, сприяти прогресу наукової педагогічної думки, робити значний внесок у розвиток української вищої школи й підготовку висококваліфікованих фахівців.

Бажаємо всьому вашому дружному колективу не зупинятися на досягнутому, розвиватися відповідно до сучасних вимог. Подальших вам успіхів і процвітання, творчого натхнення в нелегкій та відповідальній роботі, плідних та реальних здобутків, високої професійної майстерності.

Нехай ваші компетенції та професіоналізм і надалі служать зміцненню й піднесенню української науки!

Зичимо всім добра і злагоди, щастя й міцного здоров'я, оптимізму і благополуччя, впевненості в завтрашньому дні, результативності в нових починаннях!

Дякуємо за досвід спільної роботи й сподіваємося на подальше партнерство!

Декан факультету педагогіки і психології
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова,
професор Т.О. ОЛЕФІРЕНКО

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, *дозвольте привітати потужний Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, а також кафедру спеціальної й інклюзивної освіти з днем народження!*

Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка тісно співпрацює з кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка. Напевно, уже чимало слів сказано про ваші досягнення, однак я теж волію додати в скарбничку ваших здобутків те, що, на мою думку, робить вас винятковими.

Власне, ви першими в Україні почали проводити конференції для студентів та аспірантів із питань спеціальної освіти й запрошуєте на них наших студентів. Так само першими ви створюєте разову раду для захисту наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Багатьом речам нині ми вчимося у вас.

І мені, вашій колезі, яка співпрацює з вами всі ці 20 років, здається, що секрет такого успіху полягає в тому, що ви є командою. Ви, наче пазли, доповнюєте одне одного, закриваєте абсолютно всі аспекти роботи, і головне – у вашій команді панує дружба.

Нехай і надалі ваші наполегливі старання та спільні зусилля завжди підтримують бездоганну репутацію університету, забезпечують його подальше процвітання, розвиток і стабільність!

З повагою докторка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри корекційної педагогіки
та інклюзивної освіти факультету корекційної
та соціальної педагогіки і психології
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка Світлана Петрівна МИРОНОВА

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Сердечно вітаю колектив та студентів НН ІПП з нагоди 20-ї річниці! Крок за кроком ваш інститут нарощував свій науково-освітній потенціал та вписав багато знакових сторінок в історію рідного університету. Напрацювання співробітників вашого інституту користуються повагою й забезпечують йому вагомий авторитет в Україні та світі. Ви – символ науки й просвітництва Сумщини.*

Висловлюючи глибоку шану професорсько-викладацькому складу вашого інституту, особливо хочу привітати колектив кафедри психології, з яким ми ефективно співпрацюємо. Сподіваюся, ми й надалі реалізовуватимемо перспективні плани та спільні напрацювання. Бажаю колективу НН ІПП професійних успіхів, подальших звершень. А ще – оптимізму, міцного здоров'я і процвітання!

З повагою завідувачка кафедри психології Херсонського державного університету, докторка психологічних наук, професорка Олена Євгенівна БЛИНОВА

ДОРОГІ ПАРТНЕРИ! *Прийміть найщиріші вітання з нагоди 20-річчя від заснування інституту педагогіки і психології!*

Колектив кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка високо цінує спільну роботу з НН ІПП та висловлює вдячність за добропорядні партнерські стосунки, вагомий внесок у підготовку кваліфікованих педагогічних кадрів. Бажаємо вам міцного здоров'я, оптимізму, творчої наснаги, подальших успіхів задля розвитку вітчизняної освіти й науки.

З повагою Геннадій БОНДАРЕНКО –
завідувач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

ВЕЛЬМИШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Колектив кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Житомирського державного університету імені Івана Франка вітає Навчально-науковий інститут педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка з 20-річчям від миті створення!*

У цей прекрасний день – день народження НН ІПП – прийміть наші найщиріші побажання! Радості вам, миру й безмежного людського щастя, терпіння, злагоди й добробуту всій вашій великій і дружній родині, душевної краси, святкового настрою, віри у свою справу, польоту мрій та перемог на життєвих і освітніх стежинах.

Тисячі випускників вашого інституту зробили безцінний внесок у розвиток української освіти, стали справжніми професіоналами. Адже вчитель – одна з найстародавніших професій, бо людина завжди, упродовж тисячоліть, потребувала підтримки у своєму становленні.

Власними добротою і знанням справи ви та ваші колеги прищеплюєте своїм вихованцям найголовніші цінності людства – сіяти розумне, добре, вічне. Душевне тепло, увага, яку ви надаєте людям, гідні глибокого визнання та вдячності.

Від усього серця бажаємо чудовому колективу, усім викладачам, науковцям, співробітникам та здобувачам освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології міцного здоров'я, значних творчих успіхів, реалізації найпотужніших освітніх та наукових проєктів, динамічного поступу й процвітання на благо України та розвитку освіти українського народу!

З повагою та за дорученням
колективу кафедри педагогіки, професійної освіти
та управління освітніми закладами
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
докторка педагогічних наук, професорка О.Є. АНТОНОВА

ЩИРІ ВІТАННЯ НАШИМ ПАРТНЕРАМ – *Навчально-науковому інституту педагогіки і психології та кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ ім. А.С.Макаренка – з нагоди ювілею!*

Педагогічний талант та науковий потенціал, які має директорка ННІ ІПП, професорка Світлана Миколаївна КОНДРАТЮК, викликають щире захоплення й палке прагнення до наслідування. Під вашим керівництвом викладачі здатні швидко змінювати характер професійної діяльності, аналізувати накопичений досвід, набувати нові знання, працювати над реалізацією інноваційних проєктів та застосовувати власні компетенції в різноманітних галузях науки.

Щирі слова вдячності завідувачці кафедри соціальної роботи й менеджменту соціокультурної діяльності, доцентці Анжелі Олександрівні ПОЛЯНИЧКО за тривалу та плідну співпрацю, щорічні запрошення на всеукраїнські та міжнародні конференції, олімпіади, конкурси. Пишаємося спільними заходами в межах міжкафедрального співробітництва, започаткуванням нових спеціальностей, колективною науковою й науково-педагогічною діяльністю.

Дорогі іменинники, нехай нові справи додають сил і натхнення. Від усієї душі зичу якомога більше земних гараздів, невичерпного джерела оптимізму, наукових звершень, упевненого поступу в різних напрямках роботи й плідних ужинків на освітній ниві, що стане запорукою успішної праці задля розквіту вашого ЗВО та України.

Докторка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри соціальної роботи,
спеціальної освіти і менеджменту соціокультурної
діяльності Тернопільського національного університету
імені Володимира Гнатюка
Світлана Миколаївна КАЛАУР

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ, *шановні працівники і студентство Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка та кафедра спеціальної й інклюзивної освіти, з якою я тісно співпрацюю.*

За час своєї діяльності ви досягли значних висот, дали знання великій кількості студентів, які після отримання диплома стали винятковими спеціалістами, педагогами, учителями.

Щиро радію за Навчально-науковий інститут педагогіки і психології та кафедру спеціальної й інклюзивної освіти, яка досліджує корекційні поведінкові терапії. Ви прагнете надати найкращі ресурси й механізми супроводу своїм студентам, щоби вони фахово зростали. А разом ми зможемо покращити життя дітей та дорослих з інвалідністю в Україні. Безмежно дякую за можливість бути частиною цієї непересічної програми.

Я захоплююся тим, що ви не цураєтеся міжнародного досвіду. Завдяки цьому відкриваються неабиякі горизонти, можливість послуговуватися знаннями з різних країн та культур на користь України. Зібравши й систематизувавши їх, ми отримуємо потужну базу для допомоги особливим дітям та їхнім сім'ям, яким украй потрібні нові терапісти, педагоги, учителі, що підставлять плече в боротьбі за успіх та самостійність юних особистостей.

Вітаю Навчально-науковий інститут педагогіки і психології з 20-літтям, а кафедру спеціальної та інклюзивної освіти з 15-м днем народження! Дякую за спільний погляд на майбутнє. Ми разом можемо навчати інших, а отже, змінювати наші громади, змінювати Україну. Многая вам літа й Божого благословення!

Щиро ваша докторка Тереза СІАНСІОЛО –
MA, MS, PhD в галузі нейропсихології, керівник клінічної
програми «Agape Ministries», біхевіорист,
фахівець із музикотерапії (штат Вермонт, США)

ЩИРІ ВІТАННЯ *інституту педагогіки і психології від факультету іноземної та слов'янської філології з нагоди ювілею!*

20 років – це час молодості, натхнення, творчого розквіту й неймовірних перспектив. Крок за кроком зусиллями педагогів, науковців, організаторів інститут стрімко нарощував свій науково-освітній потенціал.

Вам є чим пишатися, оскільки сьогодні НН ІПП є сучасним науково-освітнім центром, якому притаманні постійний творчий пошук, упровадження інноваційних технологій навчання та багатогранність міжнародних зв'язків.

Ви працюєте з особистістю. Ви ведете її від перших років життя в широкий світ, формуєте її світогляд, прищеплюєте любов до світу, до людини...

Своєю невтомною працею, відданістю справі, невичерпною енергією, ініціативністю, вимогливістю ви плекаєте нову педагогічну еліту Сумщини й усієї України. Ви маєте перший урожай і сієте зерно для нового.

Сьогодні висококваліфіковані спеціалісти, підготовлені у вашому інституті, успішно працюють у різних галузях, упроваджуючи в життя набуті фахові компетенції, генеруючи сучасні ідеї, підтверджуючи високоякісну марку нашої альма-матер.

Бажаємо вам здійснення всіх планів, здоров'я, удачі, професійних і творчих злетів, удосконалення майстерності, успіхів у розвитку психолого-педагогічної освіти.

Хай інститут процвітає здобутками викладачів та студентів. Нехай і надалі ваша праця приносить користь рідному краю!

Декан факультету іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А.С. Макаренка,
кандидат філологічних наук, доцент
Андрій Миколайович КОВАЛЕНКО

ДРУЖНА РОДИНА *природничо-географічного факультету СумДПУ імені А.С. Макаренка щиро вітає професорсько-викладацький склад, співробітників, студентів та випускників Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з 20-літнім ювілеєм!*

Відсвяткувавши 90-річчя від дня заснування нашого факультету, ми констатуємо: два десятиліття – ще зовсім юний вік для вашої інститутської родини. Але навіть за цей час завдяки натхненній і наполегливій праці колективу викладачів і талановитих студентів ваш навчальний підрозділ виріс у потужний та престижний освітній і науковий центр України, професійний майданчик для тисяч спеціалістів дошкільної та початкової освіти, спеціальної освіти, менеджерів освіти, фахівців соціальної роботи та соціокультурних діячів, психологів.

Сьогодення НН ІПП – це невтомна праця викладачів і співробітників, щоденні успіхи студентів та авторитет випускників, примноження власних традицій, впровадження європейських стандартів освіти й науки.

Шановні друзі! Зичимо вам великих успіхів на цьому непростому шляху, подальшого динамічного розвитку й процвітання! Нехай набуті знання, досвід, високий професіоналізм і надалі запалюють вогонь знань, підкорюють нові наукові еверести, сприяють зміцненню української освіти й науки! Переконані, що багаторічні відносини між нашими структурними підрозділами розвиватимуться та поглиблюватимуться в межах тісної співпраці з підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів!

Vivat Academia! Vivant professors!
Vivat membrum quodlibet! Vivant membra quaelibet!
Semper sint in flore!

З повагою декан природничо-географічного
факультету СумДПУ імені А.С. Макаренка, кандидатка
педагогічних наук Людмила МІРОНЕЦЬ

ЩИРОСЕРДНО ВІТАЄМО *колектив Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка з 20-річчям від дня заснування!*

Історія й досягнення інституту свідчать про те, що він є осередком традицій та інновацій, гуманізму й творчості, одним із провідних майданчиків у царині підготовки фахівців для освітянської галузі.

Шлях НН ІПП – це приклад самовідданої праці колективу, якому притаманні високий професіоналізм, талант, творчість, уміння долати труднощі. З кожним роком, із кожним випуском і новим поповненням інститут зміцнює й множить свою славу, відгранює неповторний імідж сучасного, прогресивного, успішного закладу. У цьому заслуга всього науково-педагогічного колективу, який злагоджено виховує й навчає нашу молодь – гідне майбутнє держави.

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології разом з іншими закладами освіти Сумщини протягом багатьох років презентує інноваційні ідеї, популяризує найкращі надбання наукової та методичної діяльності.

Студенти й викладачі Лебединського педагогічного фахового коледжу імені А.С. Макаренка долучаються до спільних освітянських проєктів. Ми пишаємося цією співпрацею! Плекаймо й надалі національно свідому, інтелектуально потужну молодь, що гідно презентуватиме сучасний духовний потенціал країни.

Поділяючи з вами радість знаменної дати, зичимо зустрічати річниці ще багато літ, і нехай вони приносять тільки натхнення, бажання любити свою працю й рідний заклад, творити добро.

Нехай інститут постійно оновлюється, зростає, розквітає. Нехай ваш досвід і професіоналізм, творчий та інтелектуальний потенціал у галузі підготовки фахівців, виховання молоді й надалі слугуватимуть зміцненню нашої держави.

Бажаємо з високим творчим натхненням і наснагою примножувати здобутки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на славу України!

Зі щирою повагою колектив Комунального закладу Сумської обласної ради «Лебединський педагогічний фаховий коледж імені А.С. Макаренка»

ШАНОВНІ ВИКЛАДАЧІ, СПІВРОБІТНИКИ, СТУДЕНТИ *Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка! Колектив Навчально-наукового інституту фізичної культури щиро вітає вас із днем народження!*

Ви велика дружна родина, яка працює на благо свого інституту й прославляє його своїми здобутками на теренах України.

За 20 років маєте чимало успіхів: відкриття нових спеціальностей та підготовку освітніх програм, щорічний випуск висококваліфікованих фахівців у царині педагогіки і психології, належну конкурентоспроможність на ринку праці.

Ви активно впроваджуєте провідні інформаційні технології, інноваційні педагогічні і психологічні методики, зміцнюєте престиж університету в українському та міжнародному науково-освітньому товаристві.

Бажаємо вам миру, міцного здоров'я, взаєморозуміння, злагоди й зростання! Нехай кожен день, який ви проводите в стінах інституту, сповнює вас творчими ідеями, натхненням, упевненістю в завтрашньому дні.

Плідної роботи, досягнення поставленої мети, цікавих подій і радісних зустрічей, усмішок і вірних друзів. Нехай усі вершини – наукові, навчально-виховні, особистісні – завжди легко підкоряються!

20 років творчого горіння, пошуків і злетів

КОЛЕКТИВ *Сумського міського центру соціальних служб щиро вітає НН ІПП із 20-річчям плідної діяльності!*

Створення інституту стало вагомою подією не лише в університетській корпорації, а й заклало міцний фундамент у формування української педагогічної освіти й науки. Підготовлені вами фахівці обіймають високі пости в освітніх установах, на підприємствах, в органах державного управління, вони становлять ядро науково-педагогічних колективів кафедр, що здійснюють підготовку педагогів, психологів, соціальних працівників у багатьох вітчизняних університетах. Ми цінуємо нашу співпрацю та маємо надію на її всебічний розвиток.

20 років – це вік молодості, прогресу, прагнення зростати, змінюватися й досягати нових висот. Тож бажаємо вам невичерпної наснаги в щоденній роботі, натхнення в науковій творчості, міцного здоров'я й добробуту!

З повагою директорка Сумського міського центру соціальних служб Марія ВЕРТЕЛЬ

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЮВІЛЯРИ! *У день 20-річного ювілею НН ІПП прийміть сердечні вітання та найкращі побажання! Ваш інститут об'єднав талановитих учених і дослідників, сформував міцну навчально-методичну базу, доклав великих зусиль для підготовки фахівців-професіоналів – психологів, педагогів, менеджерів, соціологів. Внесок інституту в розвиток національної гуманітарної освіти важко переоцінити. Ви пройшли складний і водночас плідний шлях до своєї досконалості. Ваші випускники – інтелектуальна еліта України!*

Щиро бажаю професорсько-викладацькому складу міцного здоров'я, нових відкриттів і звершень, а студентам – результативності у навчанні, наполегливості в досягненні поставленої мети, вірних друзів та насиченого студентського життя!

З глибокою шаною Андрій Юрійович БАВИКІН,
фахівець із питань запобігання та виявлення корупції
СумДПУ імені А.С. Макаренка

Привітання від колег і партнерів

ДОРОГІ КОЛЕГИ! *Вітаю колектив науково-педагогічних працівників та студентів інституту педагогіки і психології з урочистою подією – 20-річчям від миті заснування! У цей святковий день прийміть найщиріші побажання міцного здоров'я, щастя, добробуту, нових успіхів у праці й навчанні!*

Щиросердно вдячна професорсько-викладацькому складу НН ІПП за ваш внесок у розвиток освітянської галузі й підготовку кваліфікованих фахівців, від яких залежить майбутнє нашого регіону та країни. За два десятиліття ви виплекали тисячі висококласних спеціалістів, які поповнили загальноосвітні навчальні заклади Сумської області.

Професійного вам довголіття! Хай завжди усміхається доля й надихає на здійснення всіх планів і починань! Бажаю розвитку та процвітання, невичерпної творчої енергії й натхнення.

З повагою директорка КУ «Сумська спеціалізована школа І–ІІІ ст. №25» Лідія Василівна ГОЛУБ

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Сердечно вітаю вас із 20-річчям інституту педагогіки і психології!*

Давні дружні стосунки поєднують наші навчальні заклади. Багато років співпрацюємо з кафедрою дошкільної й початкової освіти. Ми завжди раді приймати студентів, надавати їм можливість відпрацьовувати навички навчальної і виховної роботи на практиці, ділитися з ними досвідом творчої педагогічної діяльності. Неймовірно приємно спостерігати за роботою майбутніх педагогів, які всі знання, час та любов дарують дітям. Бажаємо вам наполегливої праці та досягнення високих результатів! Зичимо натхнення і процвітання, мирного неба й оптимізму, наснаги та прагнення до нових звершень в ім'я України!

З повагою Людмила Миколаївна МОСКАЛЕНКО,
директорка КУ Сумський НВК «ЗОШ І ступеня – дошкільний навчальний заклад №9 «Веснянка»

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! *Від колективу НБ СумДПУ імені А.С. Макаренка та від себе особисто дозвольте щиросердно привітати Навчально-науковий інститут педагогіки і психології з прекрасним ювілеєм!*

Швидкоплинно минуло 20 років відтоді, як у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка була реалізована ідея щодо заснування соціально-гуманітарного факультету, правонаступником якого став Навчально-науковий інститут педагогіки і психології.

У 20-річному віці людина тільки починає свій життєвий шлях. Загалом це невеликий проміжок в історії нашого університету, бо йому вже майже 100!

Перегорнувши двадцяту сторінку діяльності НН ІПП, упевнено можна констатувати: вам є чим пишатися! Інститут стрімко розвивається та впевнено прямує до своєї головної мети – бути знаним, надавати якісну освіту здобувачам, зорієнтовувати їх, створити належні умови для самореалізації й розвитку.

Шлях вашого інституту – це яскравий приклад наполегливої праці колективу. За невеликий проміжок часу ви пройшли етапи становлення й розвитку, опанування нового досвіду та генерації інноваційних проєктів. Покоління співробітників інституту закладали новітні технології подальшого розвитку педагогічної науки.

Запорука вашого успіху – велике бажання творити й розвивати науку, нести світло знань та умінь у серця молодих людей, вчити їх робити добро й долати перешкоди.

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології нині – це широкі фундаментальні знання, загальна культура та споконвічні моральні цінності, творчість і постійний пошук нового. Тут домінують високі стандарти педагогічної

науки та практики, сформована міцна система виховання й самовиховання студентської молоді, належна організація навчально-виховного процесу. Інститут живе й розвивається завдяки створенню нових спеціальностей, новаторських підходів у викладанні, участі в різних знакових проєктах, зацікавленню студентів та викладачів у наукових дослідженнях.

Чисельні монографії, навчальні підручники й посібники, методичні матеріали, публікації в провідних вітчизняних та світових виданнях співробітників НН ІПП засвідчують вагомий досвід, величезний інтелектуальний потенціал і значні здобутки в науковій та освітянській царинах.

Ось такий він, інститут педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка – молодий і досвідчений, науковий і творчий, видатний і унікальний. Він один із найкращих у нашій alma mater!

Користуючись нагодою, вітаю професорсько-викладацький склад, співробітників та студентів Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з 20-річчям від дня заснування. Ми щасливі від усвідомлення того, що більшість цього часу нас поєднують ділові та дружні стосунки. Дякуємо за плідне співробітництво та сподіваємося на його успішне продовження.

Нехай досвід і професіоналізм вашого колективу, величезний творчий та інтелектуальний потенціал у підготовці фахівців і вихованні молоді й надалі служитиме зміцненню авторитету нашого університету та держави.

Прийміть найщиріші слова визнання за вашу натхненну працю!

Бажаємо успішних наукових проєктів, завзяття в справі виховання майбутніх фахівців, далекоглядності в задумах і вагомих звершень. Плідних вам врожаїв на ниві освіти та виховання, процвітання, міцного здоров'я, щастя та добробуту!

З глибокою повагою
директорка Наукової бібліотеки
СумДПУ імені А.С. Макаренка
Ірина Олександрівна ЖЕЛЕЗНЯК

РОЗДІЛ ІІ

Візитна картка Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Освіта має бути істинною, повною, ясною й міцною
Кей Кабус

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, ДОРОГІ СТУДЕНТИ!

Сьогодні ми святкуємо 20-у річницю від дня народження Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, який починав своє функціонування як соціально-гуманітарний факультет. Завдяки наполегливій праці колективу з року в рік наш інститут примножує власні здобутки, збагачує скарбницю перемог і досягнень.

У 2001 році до його складу входило лише дві кафедри: соціальної педагогіки та педагогіки, психології й методики початкового навчання. Нині це один із найбільших структурних підрозділів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Тут навчається понад 1000 студентів за дев'ятьма освітніми програмами, здобуваючи кваліфікаційний рівень «бакалавр», і за одинадцятьма програмами на підтвердження магістерського ступеня. Навчальний процес забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький склад, до якого належать: 14 докторів наук, 15 професорів, 52 кандидати наук, 47 доцентів, 16 старших викладачів, зокрема й 3 заслужені працівники освіти, 5 відмінників освіти України, 4 почесні професори.

Нам, поза всіляким сумнівом, є чим пишатися. Навчально-науковий інститут педагогіки і психології заслужено вважається флагманом наукової діяльності. Щорічно НН ІПП організовує майже 40 наукових заходів, плідно співпрацює з 54 науковими установами й закладами вищої освіти України та зарубіжжя. На базі інституту функціонують 10 наукових шкіл і 15 науково-дослідних лабораторій. Лише за один навчальний рік викладачами підготовлено 377 наукових публікацій.

Профорієнтаційна робота, 2021 рік

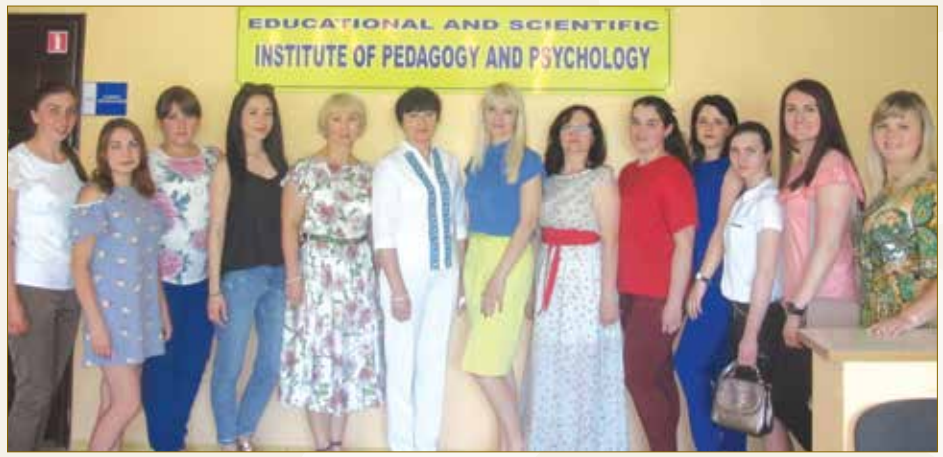

З бакалаврами спеціальності 013 «Початкова освіта»

День відкритих дверей-2019

Вельми показовою є й статистика таких знакових подій, як науково-практичні конференції, семінари. Загалом, за ініціативи та безпосередньої участі професорсько-викладацького складу за роки існування інституту організовано й успішно проведено 195 подібних заходів міжнародного й усеукраїнського масштабу. Тож цілком логічно, що наш структурний підрозділ утримує високі позиції в рейтингах із науково-дослідної роботи не лише в межах Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, а й держави.

Наша невимовна гордість – студенти, які неодноразово ставали переможцями і призерами всеукраїнських наукових олімпіад та конкурсів студентських наукових робіт. Цікавим і різнобарвним є життя здобувачів освіти в науковому товаристві, творчих об'єднаннях, ініціативних творчих групах, волонтерських спільнотах.

За час своєї діяльності Навчально-науковий інститут педагогіки і психології підготував понад 6000 дипломованих фахівців, 423 з яких отримали дипломи з відзнакою.

Дякую всім викладачам, співробітникам і студентам, які своєю наполегливою працею роблять наш інститут визнаним лідером у СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Переконана, що в майбутньому досягнутий рівень не лише зберігатиме стабільність, а й неухильно підвищуватиметься.

Спільними зусиллями ми працюємо над розробленням та впровадженням механізмів удосконалення й подальшого перспективного розвитку. Це й оптимізація структури інституту, і поліпшення матеріально-технічної бази, і використання сучасного інформаційного простору, і покращення умов для здійснення навчально-виховної роботи, й організація цікавого дозвілля студентства.

У день ювілею від усього серця вітаю викладачів, співробітників і студентів зі святом! Бажаю всім міцного здоров'я, життєвої наснаги, професійних і особистісних успіхів, миру!

Щастя вам, радості, невичерпних духовних сил та суспільної пошани!

Щиро ваша
директорка Навчально-наукового інституту педагогіки
і психології, кандидатка педагогічних наук,
професорка Світлана Миколаївна КОНДРАТЮК

С.М. Кондратюк на виставці науково-методичних праць викладачів університету, 2021 рік

День народження НН ІПП, 2017 рік

Щорічна благодійна акція «Разом зробимо більше»

Урочиста посвята першокурсників у студенти педагогічного

З бакалаврами спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Зі студентами спеціальності 011 «Спеціальна освіта»

ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

Становлення Навчально-наукового інституту педагогіки і психології розпочалося в червні 2001 року, коли в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка було ухвалено рішення про виведення соціально-гуманітарного відділення історичного факультету в осібну структуру – соціально-гуманітарний факультет (наказ Міністерства освіти і науки України №488 від 27.06.2001 р.).

Першим деканом нового підрозділу призначили кандидатку педагогічних наук, доценткy Людмилу Михайлівну Артюшкіну, яка очолювала його протягом 2001–2006 рр. Спочатку діяльність соціально-гуманітарного факультету забезпечували три кафедри: соціальної педагогіки, практичної психології, а також педагогіки, психології і методики початкового навчання. З 2005 року до складу факультету доєдналася новостворена кафедра корекційної педагогіки і спеціальної психології.

У 2006 році, згідно з рішенням ученої ради СумДПУ імені А.С. Макаренка, підрозділ змінив назву, ставши факультетом педагогіки і практичної психології. До того ж він додав до своїх лав створений у 1998 році факультет післядипломної та додаткової освіти. Упродовж 2006–2010 рр. біля стерна оновленої освітньої структури стояв кандидат педагогічних наук, доцент Олександр Володимирович Колишкін. У той час у складі факультету педагогіки і практичної психології функціонувало чотири кафедри: дошкільної й початкової освіти, соціальної педагогіки

Л.М. Артюшкіна

О.В. Колишкін

Л.С. Левченко

С.М. Кондратюк

й педагогічної творчості, практичної психології, корекційної та інклюзивної освіти.

У 2010 році факультет було перейменовано у Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, який очолила кандидатка педагогічних наук, доценткa Людмила Степанівна Левченко. Вона плідно працювала над покращенням матеріально-технічної бази підрозділу, згуртуванням нового колективу, брала активну участь у процесі акредитації спеціальностей. За її керівництва до складу ННІ ІПП увійшли ще дві кафедри: кафедра менеджменту освіти та професійної підготовки (у зв'язку з реорганізацією факультету післядипломної та додаткової освіти) і кафедра педагогіки.

У 2016 році директорські повноваження були передані кандидатці педагогічних наук, доцентці (нині професорці) Світлані Миколаївні Кондратюк, яка керує Навчально-науковим інститутом педагогіки і психології дотепер. До її основних компетенцій належать: розроблення стратегії розвитку ННІ ІПП та забезпечення її реалізації; участь у підготовці планів методичного забезпечення навчально-виховного процесу; загальне керівництво навчальною, науковою, методичною, організаційною, виховною, профорієнтаційною й соціокультурною роботою; керування вченою радою та приймальною комісією; загальне керівництво процесом виконання навчальних планів та освітніх програм, навчальною і виробничою практикою студентів; контроль за розрахунками штатів професорсько-викладацького складу й навчального навантаження кафедр, а також дотриманням всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни; відповідальність за результати діяльності інституту перед ученою радою університету й щорічна звітність про досягнення в навчальній, науковій,

А.П. Колишкіна

А.В. Вертель

методичній діяльності.

Нині до складу директорату Навчально-наукового інституту педагогіки і психології входять: заступник директора з навчальної роботи – кандидатка педагогічних наук, доцентка Алла Петрівна Колишкіна; заступник директора з наукової роботи – кандидат філософських наук, доцент Антон Вікторович Вертель; заступник директора з виховної і профорієнтаційної роботи – кандидатка педагогічних наук, доцентка Ірина Миколаївна Іонова; заступник директора з культурно-масової й волонтерської роботи – кандидатка педагогічних наук, доцентка Олена Володимирівна Гончаренко; завідувачка навчально-методичного кабінету комп'ютерних та інформаційних технологій – кандидатка педагогічних наук Олена Миколаївна Король; методистка Ірина Володимирівна Михайличенко; провідний фахівець Олена Миколаївна Гриневич.

І.М. Іонова

О.В. Гончаренко

О.М. Король

І.В. Михайличенко

Навчально-виховний процес у НН ІПП нині забезпечують шість кафедр, а саме: педагогіки (завідувачка – докторка педагогічних наук, професорка Марина Анатоліївна Бойченко); менеджменту освіти та педагогіки вищої школи (завідувачка – кандидатка педагогічних наук, професорка Олена Григорівна Козлова); дошкільної й початкової освіти (завідувачка – кандидатка педагогічних наук, доцентка Наталія Миколаївна Павлущенко); спеціальної та інклюзивної освіти (завідувачка – докторка педагогічних наук, професорка Тетяна Миколаївна Дегтяренко); соціальної роботи й менеджменту соціокультурної діяльності (завідувачка – кандидатка педагогічних наук, доцентка Анжела Олександрівна Поляничко); психології (завідувачка – докторка психологічних наук, професорка Світлана Борисівна Кузікова).

Потужний професорсько-викладацький склад кафедр готує фахівців для виховної, викладацької, навчальної та організаційної діяльності, мета якої – формування інтелігенції, що професійно-творчими засобами сприятиме суспільному розвитку України. Випускники інституту працюють у дошкільних, загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладах, службах у справах дітей та молоді, кризових центрах, установах соцзахисту, органах державної влади та місцевого самоврядування.

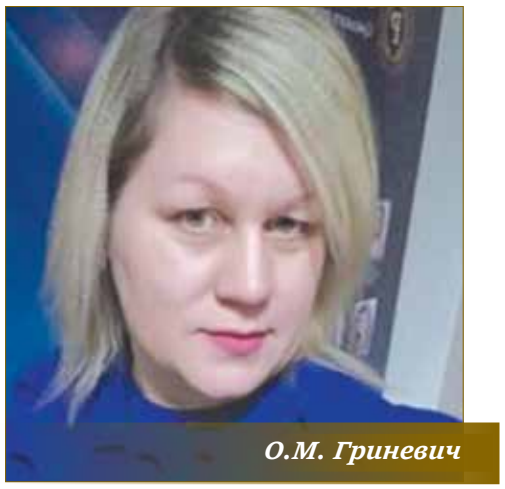

О.М. Гриневич

Колектив соціально-гуманітарного факультету, 2005 рік

Викладачі факультету на святкуванні 85-річчя СумДПУ імені А.С. Макаренка

Толока-2008

Обговорення методичного забезпечення, 2011 рік

Робота науково-методичної комісії НН ІПП, 2019 рік

Засідання директорату, 2021 рік

Навчальна діяльність

У Навчально-науковому інституті педагогіки і психології діє висококваліфікований колектив, який на високому рівні забезпечує єдність морального, загальнокультурного та професійного розвитку особистості студента в умовах широкої гуманізації педагогічної освіти.

З миті започаткування соціально-гуманітарного факультету, протягом 2001–2005 рр., обов'язки заступника декана з навчальної роботи виконувала кандидатка філологічних наук, доцентка Ольга Миколаївна Рудь.

У 2006–2008 рр. обов'язки заступника декана факультету педагогіки і практичної психології з навчальної роботи було покладено на докторку педагогічних наук, професорку (у той час кандидатку педагогічних наук, доцентку) Тетяну Миколаївну Дегтяренко.

Від 2008 до 2010 рр. заступником декана факультету педагогіки і практичної психології з навчальної роботи була кандидатка педагогічних наук, доцентка Світлана Леонідівна Парфілова.

Упродовж 2010–2016 рр. з обов'язками заступника директора Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з навчальної роботи вправно справлялася кандидатка педагогічних наук, доцентка Ольга Борисівна Кривонос.

З 2016 року й донині обов'язки заступника директора НН ІПП із навчальної роботи успішно виконує кандидатка педагогічних наук, доцентка Алла Петрівна Колишкіна.

О.М. Рудь

Т.М. Дегтяренко

З 2005 року підготовка на соціально-гуманітарному факультеті здійснювалася за вісьмома спеціальностями денної форми навчання («Дефектологія. Корекційна педагогіка. Соціальна реабілітація», «Початкове навчання. Соціальна педагогіка», «Початкове навчання. Англійська мова та література», «Соціальна педагогіка. Історія», «Соціальна педагогіка. Англійська мова та література», «Соціальна педагогіка. Практична психологія», «Практична психологія. Англійська мова та література», «Початкове навчання. Вихователь інтернатного закладу») та чотирма спеціальностями заочної («Початкове навчання. Соціальна педагогіка», «Соціальна педагогіка. Практична психологія», «Початкове навчання. Вихователь інтернатного закладу», «Практична психологія. Англійська мова та література»).

У 2021 році організація освітнього процесу в НН ІПП відбувається відповідно до чинних нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України як інтелектуальна творча діяльність із підготовки фахівців за вісьмома спеціальностями (8 ОП) ОР «бакалавр» та вісьмома спеціальностями (11 ОП) ОР «магістр» через систему науково-методичних й організаційних педагогічних заходів, спрямованих на формування професійних компетенцій майбутніх фахівців.

С.Л. Парфілова

О.Б. Кривонос

А.П. Колишкіна

Освітній ступінь «бакалавр»				
№ з/п	**Шифр галузі**	**Галузь знань**	**Код спец-сті**	**Найменування спеціальності**
1	01	Освіта	012	«Дошкільна освіта»
2			013	«Початкова освіта»
3			016	«Спеціальна освіта»
4	23	Соціальна робота	231	«Соціальна робота»
5			232	«Соціальне забезпечення»
6	02	Культура й мистецтво	028	«Менеджмент соціокультурної діяльності»
7	05	Соціальні та поведінкові науки	053	«Психологія»
8	07	Управління адмініструванн-ня	073	«Менеджмент»

Освітній ступінь «магістр»				
№ з/п	**Шифр галузі**	**Галузь знань**	**Код спец-сті**	**Найменування спеціальності**
1	01	Освіта	011	«Освітні, педагогічні науки»
2			012	«Дошкільна освіта»
3			013	«Початкова освіта»
4			016	«Спеціальна освіта»
5	02	Культура й мистецтво	028	«Менеджмент соціокультурної діяльності»
6	05	Соціальні та поведінкові науки	053	«Психологія»
7	07	Управління та адміністрування	073	«Менеджмент»
8	23	Соціальна робота	231	«Соціальна робота»

Виїзні заняття з соціокультурної анімації для студентів спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності» (викладач Т.С. Шевченко)

Студентський контингент у Навчально-науковому інституті педагогіки і психології порівняно стабільний. Якщо у 2004–2005 н.р. він становив 1488 осіб, то у 2020–2021 н.р. тут навчається 1000 здобувачів освіти. З 2015 року лави ННІПП поповнилися іноземними студентами.

Навчальний процес характеризується високим рівнем викладання дисциплін, впровадженням таких форм організації навчальної діяльності, як: індивідуальні заняття, консультації, ділові ігри, тренінги, інтерактивні доповіді, використання вправ з арттехнологій та робота в групах. Водночас не лишаються поза увагою основні форми, як-от: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття.

Викладачами використовуються інноваційні технології під час навчання студентів: мультимедійні системи, презентації, матеріали освітніх internet-ресурсів. Лабораторні роботи виконуються в комп'ютерному класі із засто-

Під час VI спеціалізованої виставки «Освіта Слобожанщини та навчання за кордоном-2017»

Відкрита лекція старшої викладачки кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи Г.Г. Довгополової

суванням пакета програм SPSS 19.0; впроваджено технології дистанційного навчання з допомогою модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища «Moodle», а також сервісу для проведення відеоконференцій – «Zoom», «Googl Meet», «Discord». Зусилля професорсько-викладацького складу ННІ ІПП скеровуються на реалізацію особистісного потенціалу кожного студента, розвиток його творчих здібностей, задоволення потреб у підготовці компетентних фахівців, здатних конкурувати на ринку праці.

У Навчально-науковому інституті педагогіки і психології працює науково-методична комісія, яка є постійним дорадчим органом, що координує всю методроботу на кафедрах та в інституті загалом, сприяє розробленню й проведенню заходів, спрямованих на підвищення ефективності та якості освітнього процесу. З 2014–2015 навчального року, згідно з ухваленим рішенням, усі засідання науково-методичної комісії проводяться публічно, із залученням членів ученої ради ННІ ІПП. Голова науково-методичної комісії – кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології Тетяна Борисівна Тарасова.

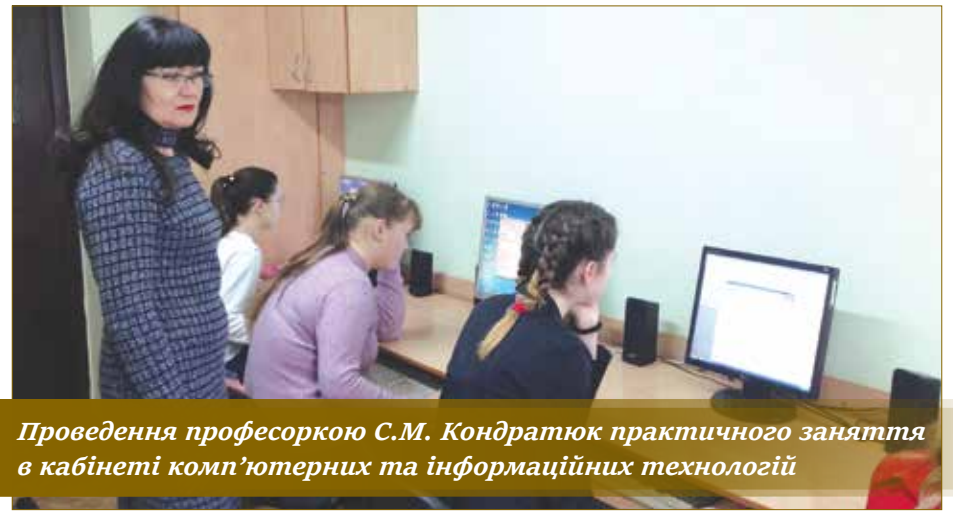

Проведення професоркою С.М. Кондратюк практичного заняття в кабінеті комп'ютерних та інформаційних технологій

Випуск магістрів спеціальності 231 «Соціальна робота», 2020 рік

Задля розв'язання питань, пов'язаних з організацією освітнього процесу, розробленням загальних напрямів наукової діяльності інституту, ухваленням навчальних програм і планів із подальшим їхнім затвердженням ученою радою університету, працює потужна вчена рада ННІ ІПП, очолювана директоркою інституту – кандидаткою педагогічних наук, професоркою Світланою Миколаївною Кондратюк. До складу вченої ради входять п'ять докторів наук, вісім професорів, одинадцять кандидатів наук, вісім доцентів, два здобувачі освіти.

Внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності інституту, як того вимагає Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, забезпечується відповідною комісією. Її ключовий орієнтир – реалізація стратегічних завдань розвитку Навчально-наукового інституту педагогіки і психології як структурного підрозділу СумДПУ імені А.С. Макаренка. Передусім акцент робиться на підвищення якості вищої освіти й навчальної діяльності, забезпечення відповідності рівня якості освітніх послуг вимогам стейкхолдерів. Голова комісії – докторка педагогічних наук, професорка Оксана Володимирівна Боряк.

НАУКОВА РОБОТА

Наукова діяльність Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка спрямована на здійснення фундаментальних та прикладних досліджень у царині пріоритетних галузей науки, визначених Кабінетом Міністрів України, розроблення теоретичних основ і науково-методичного забезпечення задля реформування освіти та її наближення до європейських стандартів, упровадження психолого-педагогічних інновацій у практичну роботу університету та інших закладів, наукову підготовку педагогічних кадрів для закладів освіти різного рівня, зміцнення творчого співробітництва з провідними вітчизняними та зарубіжними установами, широке залучення до наукової діяльності талановитої студентської молоді.

З 2006 до 2015 рр. заступником декана факультету педагогіки і практичної психології з наукової роботи була старша викладачка Наталія Михайлівна Радько.

Упродовж 2015–2016 рр. обов'язки заступника директора Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з наукової роботи виконувала кандидатка педагогічних наук, доцентка Ірина Іванівна Проценко.

Протягом 2016–2017 рр. цю посаду обіймала кандидатка педагогічних наук (нині докторка педагогічних наук), доцентка Оксана Володимирівна Боряк.

Н.М. Радько

І.І. Проценко

О.В. Боряк

А.В. Вертель

З 2017 року й дотепер заступником директора НН ІПП із наукової роботи є кандидат філософських наук, доцент Антон Вікторович Вертель.

Ключова мета наукової діяльності Навчально-наукового інституту педагогіки і психології – розроблення інноваційної системи наукового та науково-методичного забезпечення, орієнтованого на підготовку висококваліфікованих фахівців, що є здатними до неперервного професійного й особистісного розвитку.

До пріоритетних напрямів наукової діяльності НН ІПП належать: забезпечення єдності наукового, навчального і виховного процесів; створення умов для активного залучення до наукових досліджень студентської спільноти інституту; узагальнення теорій та технологій інноваційного розвитку вищої освіти в глобальному й регіональному контекстах.

Кафедрами Навчально-наукового інституту педагогіки і психології опрацьовуються шість колективних науково-дослідних тем. Усі вони зареєстровані в УкрІНТЕІ.

На базі НН ІПП діють десять наукових шкіл:

– з проблем педагогічної компаративістики (керівник – Аліна Анатоліївна Сбруєва, докторка педагогічних наук, професорка);

– з проблем теорії та практики освіти дорослих у розвинених країнах світу (керівник – Олена Іванівна Огієнко, докторка педагогічних наук, професорка);

– з проблем теорії й методики формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців дошкільної й початкової освіти (керівник – Світлана Миколаївна Кондратюк, кандидатка педагогічних наук, професорка);

– з проблем інноваційного розвитку вищої та загальної середньої освіти в суспільстві ризику (керівник – Олена Григорівна Козлова, кандидат-

Під час Макаренківських читань, березень 2019 року

ка педагогічних наук, професорка);

– з проблем організаційних та фінансових механізмів управління діяльності менеджерів (керівник – Любов Василівна Пшенична, кандидатка наук із державного управління, професорка);

– з проблем розробки та впровадження концепцій і технологій інноваційної освіти (керівник – Микола Остапович Лазарєв, кандидат педагогічних наук, професор);

– з історико-педагогічних проблем педагогіки вищої школи й педагогічного краєзнавства (керівник – Лариса Вікторівна Корж-Усенко, докторка педагогічних наук, доцентка);

– з проблем гендерної теорії у сфері освіти і виховання (керівник – Олена Анатоліївна Луценко, кандидатка філософських наук, доцентка);

– з проблем мистецької освіти школярів та культуротворчої підготовки студентів закладів вищої освіти (керівник – Ольга Володимирівна Лобова, докторка педагогічних наук, професорка);

– з проблем теоретико-методологічних основ розвитку

Учасники ІІ Міжнародної наукової конференції «А.П. Чехов і його творчість у соціокультурному просторі XX–XXI століть»

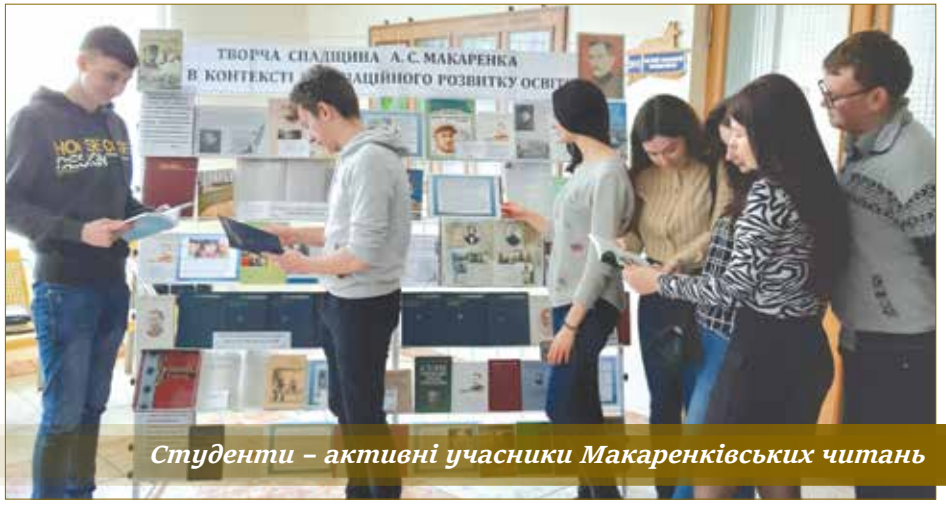

Студенти – активні учасники Макаренківських читань

соціально-педагогічної діяльності в соціокультурних умовах (керівник – Алла Олександрівна Рижанова, докторка педагогічних наук, професорка).

Крім того, функціонують дві наукові, сім науково-дослідних та одна міжвідомча лабораторія, п'ять центрів науково-дослідного спрямування.

У 2017–2021 рр. зусиллями Навчально-наукового інституту педагогіки і психології організовано 72 наукові заходи (конференції, читання, семінари, круглі столи), серед яких: 42 – міжнародні, 18 – загальнодержавних, 12 – регіональних.

До переліку постійних науково-практичних заходів, що реалізуються на базі ННІ ІПП, належать: науково-практична конференція «Наукові пошуки молодих учених», Міжнародна науково-практична конференція «Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи», Всеукраїнський науково-практичний семінар із міжнародною участю «Макаренківські читання», Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін»,

На виставці постерів. Макаренківські читання, березень 2020 року

Міжнародна науково-практична конференція для студентів та молодих учених «Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи», Всеукраїнська науково-практична конференція для студентів, магістрантів та молодих науковців «Дошкільна освіта: від традицій до інновацій», Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі», Міжнародна науково-практична конференція «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірі», Міжнародна науково-практична конференція «Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців», Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та фахівців у галузі психології «Молодь у сучасній психології. Етнічна самосвідомість та міжетнічна взаємодія», Міжнародна науково-практична конференція «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Соціальна підтримка сім'ї в соціокультурному просторі громади».

За результатами проведених досліджень протягом 2017–2021 рр. було опубліковано 27 статей у наукометричній базі «Scopus», 32 матеріали у наукометричній базі «Web of Science».

У закордонних виданнях за зазначений період надруковано 200 статей і тез доповідей. Географія публікацій ННІ ІПП охоплює шосту частину країн світу. Власне, із ними можуть ознайомитися науковці в Білорусі, Болгарії, Великій Британії, Греції, Грузії, Індії, Ірані, Іспанії, Італії, Казахстані, Канаді, Латвії, Литві, Мексиці, Німеччині, Перу, Польщі, Румунії, Сербії, Словаччині, Словенії, США, Туреччині, Узбекистані, Угорщині, Фінляндії, Хорватії, Чехії, Чилі, Швеції, Японії.

VI Міжнародна науково-практична конференція «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірах», 2020 рік

Пленарне засідання IV Міжнародної науково-практичної конференції «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», 2020 рік

За період із 2017 до 2021 рр. колектив інституту опублікував 382 фахові статті в 77 наукових виданнях України, зареєстрованих у 32 містах нашої держави.

Викладачі ННІ ІПП є переможцями конкурсу наукових та навчально-методичних робіт за підсумками науково-дослідної й науково-методичної роботи викладачів університету. Професорсько-викладацький склад постійно підвищує кваліфікацію в провідних навчальних закладах Європейського Союзу (упродовж 2017–2021 рр. здійснено 22 закордонні стажування).

У Навчально-науковому інституті педагогіки і психології функціонує студентське наукове товариство, сформоване з представників студентських наукових проблемних груп (їх загалом 38) та наукових гуртків, яких наразі налічується 9. Практичним результатом діяльності вказаного товариства є оприлюднення понад 2000 наукових праць. Прикметно й те, що протягом 2017–2021 рр. студенти інституту 12 разів ви-

Магістрантка Олена Олійник та її науковий керівник Т.О. Моторук – переможці Всеукраїнського конкурсу наукових студентських робіт у галузі «Педагогічна та вікова психологія»

VIII Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих учених «Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців», 2021 рік

знавалися призерами й переможцями всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт та профільних олімпіад.

За зазначений проміжок часу кафедри НН ІПП співпрацювали з 32 зарубіжними установами й організаціями, 54 науковими інституціями й вищими навчальними закладами НАН України, а також національних галузевих академій наук.

За підсумками конкурсу проєктів Жана Моне, забезпеченого програмою Європейського Союзу «Erasmus+» у 2018 році, СумДПУ імені А.С. Макаренка став одним із тринадцяти тріумфаторів серед учасників з України (група вчених під керівництвом докторки педагогічних наук, професорки Аліни Анатоліївни Сбруєвої). У межах програми «Erasmus+» реалізовано проєкт «Європеїзація докторських програм у галузі теорії освіти на засадах міждисциплінарного та інклюзивного підходів».

На базі Навчально-науко-

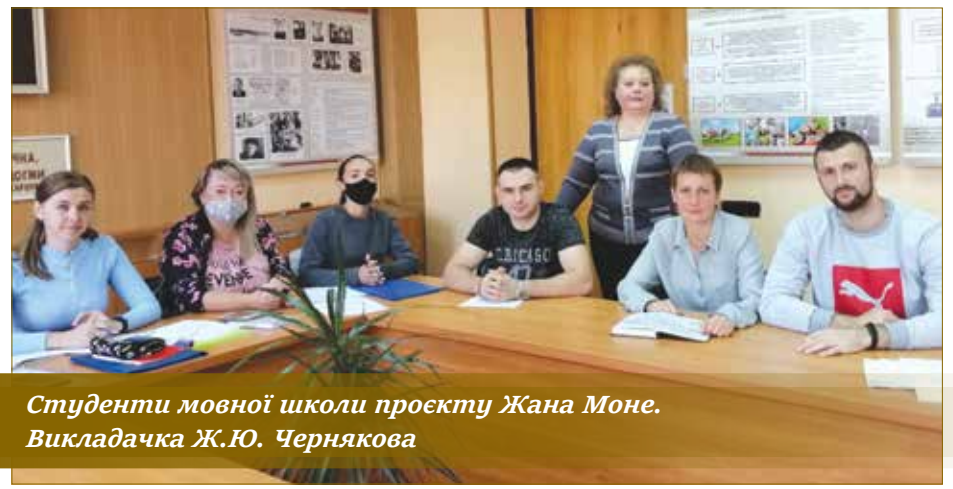

Студенти мовної школи проєкту Жана Моне. Викладачка Ж.Ю. Чернякова

вого інституту педагогіки і психології створюється журнал «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології». Його включено до переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (№886). Водночас часопис має міжнародний стандартний номер періодичного наукового видання (ISSN), входить до міжнародних наукометричних баз «Index Copernicus CEJSH», «Google Scholar», «CrossRef». Головний редактор журналу – докторка педагогічних наук, професорка Аліна Анатоліївна Сбруєва.

Тематична спрямованість часопису охоплює: 011 «Освітні, педагогічні науки»; 014 «Середня освіта»; 015 «Професійна освіта»; «Спеціальна освіта». Видання є двомовним, друкується українською та англійською. До редакційної колегії, окрім провідних науковців України, входять представники Польщі, Чорногорії та Словенії. Рецензенти – авторитетні фахівці з України та Польщі.

Відповідно до стратегії розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020–2030 роки, у НН ІПП відбувається всебічна підтримка діяльності наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених університету; забезпечується підготовка кваліфікованих

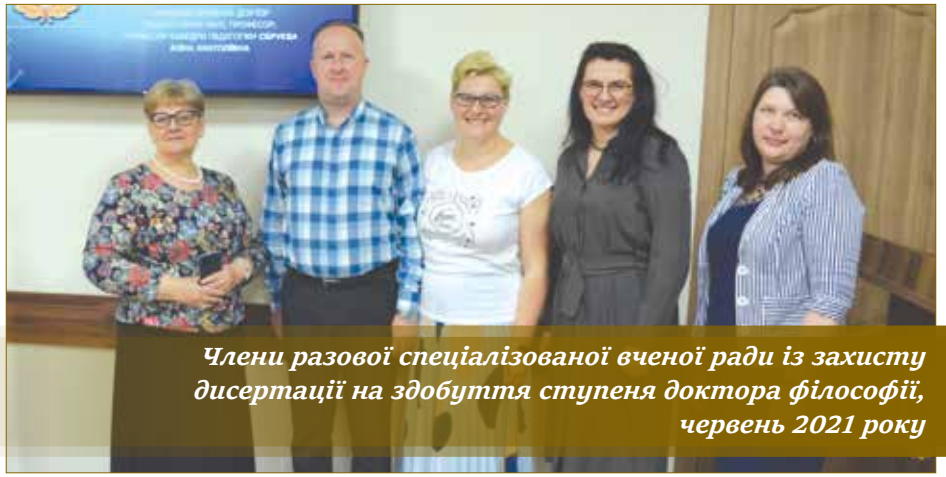

Члени разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, червень 2021 року

наукових і науково-педагогічних кадрів у межах відкритих спеціальностей аспірантури та докторантури для підготовки докторів філософії й докторів наук.

На базі Навчально-наукового інституту педагогіки і психології діє спеціалізована вчена рада Д 55.053.01. СумДПУ імені А.С. Макаренка за спеціальністю 13.00.01. Вона створена згідно з наказом МОН України №820 від 11.07.2016 р. Голова ради – докторка педагогічних наук, професорка Аліна Анатоліївна Сбруєва.

Учасники ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Початкова школа: проблеми, інновації, перспективи»

Під час засідання фахового семінару для апробації дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, червень 2020 року

Під час Міжнародної наукової конференції «А.П. Чехов і його творчість у соціокультурному просторі XX–XXI століть»

IV Міжнародна науково-практична конференція «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», 2020 рік

Захист аспіранта кафедри педагогіки В.В. Бойченка, науковий керівник – д.п.н., професорка А.А. Сбруєва

ІІІ Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Соціальна підтримка сім'ї у соціокультурному просторі громади», 2021 рік

Виховна діяльність

Сприяння збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, формування інтелігенції, виховання духовної еліти – завдання, що стоять перед колективом Навчально-наукового інституту педагогіки і психології на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців.

Виховна робота – важливий компонент освітянської діяльності, спрямований на формування світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій у студентської молоді, надання широких можливостей для опанування основами наук, багатством національної і світової культур, створення умов для вільного, демократичного, духовного, гармонійного розвитку, індивідуального та професійного самовдосконалення. Виховна функція в інституті забезпечується директоратом, усім професорсько-викладацьким складом та студентським самоврядуванням. Плануванням й організацією виховної роботи здійснюють заступники деканів / директорів з означеного напряму.

Так, із 2001 до 2005 рр. обов'язки заступника декана соціально-гуманітарного факультету з виховної роботи виконувала Галина Леонідівна Єфремова (нині кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»).

У 2006 році повноваження

Г.Л. Єфремова

Д.Б. Усик

заступника декана факультету педагогіки і практичної психології було передано Дмитру Борисовичу Усику (наразі кандидату психологічних наук, доценту), який успішно координував цей напрям до 2016 року.

У 2016 році до роботи з виховання студентської молоді долучилася кандидатка педагогічних наук, доцентка Лариса Вікторівна Пушкар, що була заступником директора Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з виховної роботи до 2017 року.

Відтоді й дотепер посаду заступника директора ННІ ІПП із виховної і профорієнтаційної роботи обіймає кандидатка педагогічних наук, доцентка Ірина Миколаївна Іонова.

Разом із нею плануванням та організацією виховного процесу в інституті займається кандидатка педагогічних наук, доцентка Олена Володимирівна Гончаренко, яка з 2019 року виконує ще й обов'язки заступника директора з культурно-масової та волонтерської роботи.

Згідно з концепцією й комплексним планом виховної роботи ННІ ІПП, проводиться ціла низка заходів, метою яких є формування в студентства сумлінного ставлення до навчання, сприяння розвитку наукової творчості, організація змістовного культурного дозвілля, поліпшення спортивно-оздоровчого процесу, попередження антигромадських дій у студентському середовищі, по-

Л.В. Пушкар

І.М. Іонова

О.В. Гончаренко

Заступник директора з виховної роботи Д.Б. Усик на ярмарку, присвяченому 9-літтю факультету, 2010 рік

кращення організації студентського самоврядування.

Виховний процес забезпечується багатьма чинниками, серед яких: національно-патріотичний, інтелектуально-духовний, громадсько-правовий, морально-етичний, художньо-естетичний, трудовий, екологічний, фізичний.

Пріоритетними сегментами виховної роботи в інституті педагогіки і психології є:

– утвердження загальнолюдських та гуманістичних цінностей у студентському середовищі;

– створення умов для успадкування студентами духовних надбань українського народу, формування патріотичних почуттів;

– виховання вміння працювати в команді, здатності до розвитку високих естетичних смаків та ідеалів;

– утвердження здорового способу життя й фізичного розвитку;

– поширення художньо-естетичної, правової, професійної культури;

– зміцнення ролі органів студентського самоврядування в обстоюванні інтересів сучасного студентства.

Керуючись зазначеними напрямами, формуються щорічні інститутські плани виховної діяльності, а також програми виховної роботи кураторів академічних груп. Наразі більшість із них опікується не тільки навчальними й науковими досягненнями студентів, а й формуванням колективів студентських груп.

Власне, за сприяння директорату куратори разом зі своїми студентами є завсідниками музеїв, театрів, кінотеатрів і виставок. Крім того, регулярно організовуються екскурсії містом, проводяться кураторські години. Нерідко кураторів можна зустріти й у студентському гуртожитку, оскільки для них важливо, щоби здобувачі

освіти мали належні побутові умови.

Особлива увага приділяється роботі академічних кураторів першого курсу. Протягом навчального року вони відвідують семінари фахівців психологічної служби СумДПУ ім. А.С. Макаренка задля налагодження організаційної, навчальної, виховної роботи в групах.

Одним із значущих напрямів виховної роботи є національно-патріотичне виховання. У НН ІПП реалізується чимало проєктів, спрямованих на формування національної свідомості, громадянської відповідальності, виховання любові до рідної землі, її історії, культивування кращих рис української ментальності, усвідомленого ставлення до національного багатства країни, мови, культури. Викладачі та студенти беруть участь у тематичних інформаційних заходах до Дня Соборності України, Дня Державного Герба України, Дня українського козацтва тощо. Уже традиційним стало проведення в соціальній мережі «Instagram» фотоконкурсу «Вишиванка НН ІПП» із нагоди Всесвітнього дня вишиванки.

Задля виховання шанобливого ставлення до обраної професії, традицій свого навчального закладу щоразу на початку навчального року відбувається урочиста посвята першокурсників у студенти педагогічного університету. Водночас проводяться екскурсії до музею СумДПУ імені А.С. Макаренка, організовуються святкування Дня працівників освіти, Дня вихователів і працівників дошкільних закладів, Дня дошкілля, Міжнародного дня соціального педагога, Дня працівника соціальної сфери України, Всеукраїнського дня психолога, Міжнародного дня логопеда, Міжнародного дня волонтера.

Святкування Дня народження Державного Герба України

Зустріч заступника директора з виховної роботи І.М. Іонової з батьками першокурсників

Відвідування Балу хризантем у соціально-гуманітарному мультикомплексі «Фельдман Екопарк», м. Харків, 2019 рік

Студенти спеціальності «Психологія» на заходах із нагоди 9-ї річниці НН ІПП

Жіноча команда НН ІПП на університетському чемпіонаті з волейболу

Під час святкування Дня українського козацтва

Зустріч студентів із протоієреєм Максимом, листопад-2019

Посвята студентів першого курсу в дефектологи, 2019 рік

Щоби виявити обдаровану молодь, залучити її до участі в колективах художньої самодіяльності й організації змістовного дозвілля, щороку серед першокурсників проводиться, либонь, найулюбленіший творчий конкурс «Алло, ми шукаємо таланти!».

Силами студентського самоврядування готуються змістовні концертні програми для викладачів і студентства з нагоди професійних і календарних свят: Дня працівників освіти, 8 Березня, Дня народження НН ІПП.

Основними формами культурно-масової роботи є проведення різноманітних тематичних конкурсів і квестів, театралізованих свят, зустрічей із видатними людьми, фестивалів, концертів, вечорів відпочинку, шоу-програм.

Студенти інституту регулярно відвідують міські соціально-культурні заходи, як-от: мистецько-театральна акція «Театр на узбіччі театру» до Міжнародного дня людей з інвалідністю, виставки в Сумській обласній універсальній науковій бібліотеці та міській галереї. Не оминають вони своєю увагою й театральні

Заступниці директора інституту к.п.н., доц. О.В. Гончаренко та к.п.н., доц. І.М. Іонова під час проведення Дня відкритих дверей-2019

Волейбольна команда НН ІПП на університетському чемпіонаті

прем'єри, оглядають тематичні експозиції в музеях тощо.

Завдання екологічного виховання полягає у формуванні екологічних знань студентства, плеканні любові до природи, прагненні берегти, примножувати її, формуванні вміння й навичок діяльності в навколишньому світі. У межах щорічного святкування Всесвітнього дня Землі проводиться виставка художніх робіт студентів, мета якої – привернути увагу до наявних проблем на нашій планеті.

Задля покращення іміджу інституту педагогіки і психології, популяризації навчання за його спеціальностями проводяться профорієнтаційні заходи в освітніх закладах міста й області. Ідеться насамперед про Дні відкритих дверей, профорієнтаційні фестивалі для потенційних вступників, майстер-класи з елементами тренінгів для слухачів Малої академії наук України, учнів старших класів ЗЗСО.

У НН ІПП набув поширення волонтерський рух, зумовлений гуманізацією навчально-виховної роботи, соціальною активністю студентської молоді, необхідністю формування в

Перемога студентської пари від НН ІПП В. Буйваленка та К. Голуб у конкурсі «Під знаком Купідона», лютий 2020 року

Відвідування музею СумДПУ імені А.С. Макаренка

них почуття громадянськості й відповідальності. Волонтерство належить до провідних напрямів виховної роботи, сприяє професійному становленню студентів, формує їхню активну життєву позицію, допомагає саморозвитку та самореалізації, дає можливість засвоювати соціальний досвід. Волонтерська діяльність здійснюється як у теоретичній площині, так і в практичній позааудиторній роботі.

Нині в Навчально-науковому інституті педагогіки і психології активно функціонують:

– волонтерський рух «Крок назустріч», який надає соціальну, психологічну, педагогічну підтримку й побутову допомогу дітям та дорослим з обмеженими можливостями (керівник – викладачка кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Марина Вікторівна Кісліцина);

– волонтерський загін «Добрі справи», що об'єднує й мобілізує добровільні зусилля студентів заради створення позитивних змін у суспільстві, співпрацює з державними і громадськими організаціями в галузі соціальної допомоги різним верствам населення міста Суми (керівник – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності Олексій Олександрович Клочко);

Переможці спортивних змагань

Святкування Дня святого Миколая

– волонтерська ініціатива «Кологрій», головна місія якої – популяризація моральних та духовних цінностей серед дітей та юнацтва завдяки їхньому залученню до активної ігрової діяльності, поширення та розвиток сучасних гуманних ініціатив у соціокультурній діяльності (керівник – викладачка кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності Таїсія Станіславівна Шевченко).

Екскурсія до Сумського обласного краєзнавчого музею

Інтерактивний практикум із соціокультурної анімації

Проведення просвітницько-профілактичної роботи фахівців психологічної служби з першокурсниками інституту

Колектив студентської артстудії «Театральні візерунки»

День відкритих дверей у Навчально-науковому інституті педагогіки і психології, 2021 рік

Святкування Міжнародного дня музеїв

Студентки ННІПП на міській спартакіаді з бадмінтону

Гімн інституту

Дім освіти та науки,
Інститут славетний наш,
Дружний колектив, потужний,
Поступом випереджає час.
Рівень знань завжди високий –
Хоч студент, хоч викладач.
Ми йдемо в майбутнє разом
До нових ідей, задач.

ПРИСПІВ:

ІПП – з любов'ю в серці!
ІПП – це вибір мій!
ІПП – у кожнім звуці!
Ти – здійснення наших мрій!

Педагог ти чи психолог –
Відкривай нові шляхи.
Буде складно? – Буде круто
В незабутні ці роки!
Жваві практики, цікаві,
І змістовне навчання.
І гуртожиток дарує
Смак драйвового життя.

ПРИСПІВ

З нами – хто сумлінно вчився,
Вдячність в серці береже.
Будь активним! Не вагайся!
Йди до нас скоріше вже!
І шануймо альма-матер,
Рідний дім – наш інститут.
Незабутні світлі роки,
Коли ти навчався тут.

ПРИСПІВ

РОЗДІЛ ІІІ

Кафедри Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

Історія кафедри педагогіки СумДПУ ім. А.С. Макаренка бере початок від перших днів функціонування університету, оскільки педагогічні дисципліни завжди формували основу професійної підготовки вчителя. На різних етапах розвитку закладу статус структурної одиниці, співробітники якої викладали ці дисципліни, зазнавав змін, однак це не означало відмову від пріоритетної ролі професійно-педагогічної складової в програмі навчання.

У 1924 – першій половині 1930 рр., за часів функціонування Сумського педтехнікуму, з якого виріс сучасний університет, викладання педагогічних дисциплін здійснювалося співробітниками педагогічної циклової комісії (тоді структурними одиницями технікуму були не кафедри, а саме циклові комісії).

Пам'ятник поблизу будівлі навчального корпусу Сумського педагогічного інституту ім. А.С. Макаренка на вулиці Троїцькій, 3 (м. Суми)

Найбільш відомим серед педагогів-викладачів того часу, чия багатогранна діяльність уже стала предметом досліджень місцевих краєзнавців (В.Голубченка, А. Близнюка), був Георгій Пилипович Самброс (1894–1975 рр.) – талановитий педагог-новатор, кандидат педагогічних наук, заслужений учитель, автор методичних посібників із педагогіки, української мови, що базувалися на спадщині Я.А. Коменського, К.Д. Ушинського, Т.Г. Лубенця та інших класиків світової й української педагогічної думки. Предметами наукових інтересів Г.П. Самброса були такі проблеми: «Педагогічні гуртки в школах», «Театральна робота в школі», «Вивчення рідної мови в школі і ВНЗ», «Клубна робота в школі», «Дитяче самоврядування», «Шкільні свята і вечори», «Шефство над молодшими школярами», «Виховання неорганізованих дітей на «вулиці», «Методична робота вчителя в школі».

Георгій Пилипович очолював редколегію журналу «Наша освіта» (виходив у Сумах із грудня 1924 р.), у якому порушувалися питання організації й керівництва народною освітою в окрузі, масових форм соціального виховання, професійної освіти, досвіду методичної роботи в народній освіті. Редакція журналу надавала важливого значення проблемам розвитку української культури, рідної мови, шкільного та позашкільного виховання.

Учасники макаренківських урочистостей, присвячених 100-річчю від дня народження А.С. Макаренка на станції Білопілля Сумської області, 04.03.1988 р.

За авторства сумського педагога вийшли книги «Система безперервного педагогічного практикуму» (1930 р.), «Орієнтовна програма педроботи на дитмайдані» (1930 р.), «Оцінка мови студентів педвишів» (1930 р.) тощо.

В основу викладання педагогічних дисциплін у тодішньому Сумському педтехнікумі було покладено лекційний метод з екскурсійним та лабораторним елементами. До того ж практикувалися лекції «не сухого, академічного характеру», а здебільшого «вступні, пояснювальні, підсумкові», що відображали ключові моменти тем, які вивчалися. Семінарські заняття розглядалися викладачами як «критичний аналіз спроб самостійного опанування матеріалом студентами». Функція викладача полягала переважно в проведенні консультування.

Суттєва увага надавалася проведенню педагогічної практики. Педагогічна циклова комісія постійно наголошувала на необхідності посилення контролю за практичною підготовкою майбутніх учителів. На першому курсі студенти проходили практикум у до-

Вихованки А.С. Макаренка М.М. Кудрявцева та В.І. Шибаєва в музеї історії, бойової та трудової слави СДПІ, 2–5 березня 1988 р.

шкільних установах; на другому – пасивний практикум у школі; на третьому – активний шкільний практикум (із поданням після його закінчення графічних конспектів, робочих планів та іншої звітності).

У системі педпрактики (II курс – 9 днів; III курс – 15 днів) студенти під керівництвом викладачів вивчали місцеві заклади й установи наросвіти. Ще з того періоду почало набувати поширення «стажування» студентів у дошкільних закладах (дитячих майданчиках, садках, яслах) та літніх оздоровчих таборах. Результати педпрактики узагальнювалися на звітній підсумковій конференції, яка з 20-х років стала традиційною у ЗВО.

На початок 1930–1931 навчального року Сумський педагогічний технікум було реорганізовано в Сумський інститут соціального виховання, навчальний процес у якому здійснювався викладачами, об'єднаними в кафедри. Гідне місце серед них посіла кафедра педагогіки. Її першою завідувачкою (1930–1933 рр.) стала представниця харківської педагогічної школи, професорка Ганна Павлівна Попова. В історії СумДПУ вона залишилася очільницею, що мала видатні організаторські та лекторські здібності, докладала серйозні зусилля для якісного оновлення кадрового складу своєї кафедри через залучення до неї аспірантів Українського науково-дослідного інституту педагогіки. Г.П. Попова запам'яталася і як громадська діячка, що проводила активну просвітницьку роботу серед населення.

Кінець 20-х – початок 30-х років позначилися значною плинністю кадрів у закладі загалом та на кафедрі педагогіки зокрема. Опрацювання особових справ викладачів, що містяться в Державному архіві Сумської області, дали змогу

віднайти відомості про декого з представників колективу кафедри того часу.

Так, наприкінці 20-х років на кафедрі працював Іван Павлович (Максимович) Степовий-Прохоренко 1884 року народження. Безпартійний. За національністю – українець. Син робітника. Одружений; мав двох прийомних дітей на утриманні. Освіта вища, закінчив слов'яно-руський відділ Харківського університету (1909 р.). Професія – педагог. Стаж – 17 років. Трудову діяльність розпочав, працюючи викладачем російської й української мови та літератури в Новочеркаському, Кобеляці, Кременці, Казані, Рудні (Саратовщині), Голті. У 1918–1919 рр. – викладач української мови та історії української літератури Катеринославського університету (історико-філологічний факультет), асистент професора історії Д.І. Яворницького. У 20-х роках дещо змінив сферу діяльності, зайнявся викладанням педагогічних дисциплін: спочатку на очолюваних ним Вилянських вищих трирічних курсах (на базі яких за його активної участі було проведено двотижневі районні вчительські політкурси та районні педагогічні курси перепідготовки), пізніше в Артемівському педтехнікумі та зрештою в Сумському педагогічному технікумі. Серед його друкованих праць на момент переїзду до Сум: збірник на пошану професора М.Хв. Сумцова «Дещо про Іллю Муромця» (1909 р.) та низка статей про проблеми навчання і виховання молоді шкільного віку в журналі «Народний учитель» [ДАСО. – Ф. Р-2817. – Оп. 1. – Спр. 229. Личные дела преподавателей. – Арк. 137 зв.–156 зв.].

У 1931–1932 рр. асистентом кафедри працювала Одарка

Співробітниці СДПІ (зліва направо): Ніна Олександрівна Полякова, Галина Петрівна Якубанець, Зінаїда Іллівна Кувалдіна, Світлана Олексіївна Швачко, Любов Іванівна Ріжкова, Ніна Іванівна Дегтярьова, Клавдія Олександрівна Житкевич, Людмила Спиридівна Столярова

Северинівна Шимонович 1896 року народження, позапартійна, соціальне походження – службовець, національність – українка. Освіта: класична гімназія у Львові (1916 р.); філософський факультет університету у Львові (1925 р.), диплом доктора філософії у Львові (1926 р.); аспірантура при кафедрі педології в Києві (1930 р.). Фах – педагогіка. Входила до складу науково-дослідного кабінету педагогіки

1988 рік. Під час науково-практичної конференції

в Казані аж до припинення його діяльності (1931 р.). Серед друкованих праць: «Історія боротьби за український університет у Львові» та «Іван Франко як вихователь». У заяві про звільнення йшлося про незадовільний стан здоров'я та важкі квартирні умови в Сумах [ДАСО. – Ф. Р-2817. – Оп. 1. – Спр. 229. Личные дела преподавателей. – Арк. 89–96.].

Суттєві кадрові зміни, що відбулися на кафедрі в другій половині 30-х років, були пов'язані з боротьбою з «ворогами народу», яка розгорнулася в той час широким фронтом. Як свідчить дослідниця історії університету Л.В. Корж-Усенко, відбувалася ретельна кадрова селекція, унаслідок якої не залишилося жодного співробітника з першого лекторського складу вишу. Найбільш фахово-обдаровані й досвідчені викладачі – представники «старої генерації» (зокрема, професори педагогіки та педології Г.П. Попова, І.М. Рудченко, Б.С. Гарговіц, В.Я. Торговець) були звинувачені в «некомпетентності», низькій якості викладання, «нерозробленості навчальних планів із методологічного боку» і зазнали гонінь, хоча більшість із них належала до плеяди відомих та визнаних професійною громадою педагогів. Ким же насправді були ці викладачі? Звернімося до архівів.

Вагомий внесок у становлення кафедри здійснила старший викладач Анастасія Євдокимівна Алмашина, яка працювала в закладі в 1931–1958 рр. Деякий час вона очолювала Сумський міський відділ освіти, а в післявоєнні роки стала керівником кафедри. А.Є. Алмашина пов'язувала теорію педагогіки з досвідом практичної роботи в школі, разом зі студентами проводила виховну роботу в закладах освіти, читала лекції на курсах підвищення кваліфікації вчителів, дбала про поширення науково-педагогічних видань серед учителів та студентів.

У першій половині 50-х років XX ст. значну роль у зростанні науково-методичного й кадрового потенціалу кафедри відіграв завідувач, канд. пед. наук, доцент Василь Павлович Луцький (1951–1955). Наукові інтереси кафедри за часів його завідування зосередилися на розв'язанні проблем політехнізації школи, трудового виховання школярів, навчально-виховної роботи в школах-інтернатах. У ці роки на кафедру прийшли молоді педагоги і психологи Зінаїда Іллівна Кувалдіна, Ганна Василівна Шаблінська, Ніна Іллівна Рисіна, Галина Петрівна Якубанець. Тоді значно активізувалася макаренкознавча робота, що сприяла присвоєнню нашому закладу освіти в 1957 році імені А.С. Макаренка.

У 1958–1963 рр. кафедру очолював канд. пед. наук, доцент Вадим Костянтинович Григорьєв. Під його керівництвом продовжилася робота задля розвитку політехнічної освіти, методичного забезпечення навчально-виховного процесу в школах-інтернатах, вивчення макаренкознавчої проблематики. Особлива увага приділялася організації системних зв'язків із базовими школами інституту, мережа яких охоплювала всю область.

Відмінним організатором психолого-педагогічної та методичної роботи показала себе канд. психол. наук, доцентка, завідувачка кафедри Ольга Яківна Польська (керувала підрозділом у 1963–1968 рр.). Предметом пріоритетного науково-методичного інтересу кафедри в ті роки стала активізація процесу навчання. Колектив плідно працював над удосконаленням методики викладання психолого-педагогічних дисциплін.

Тривала робота й над традиційною для кафедри темати-

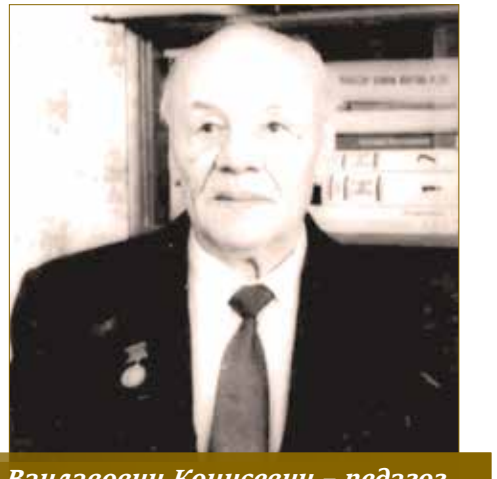

Леонід Вацлавович Конисевич – педагог, перший орденоносець із плеяди вихованців А.С. Макаренка

кою: політехнічна освіта, трудове виховання, особливості організації навчально-виховного процесу в школах-інтернатах, здійснювалися макаренкознавчі дослідження.

Важливим етапом розвитку кафедри вважається період (1968–1977 рр.), коли її очолювала канд. пед. наук, доцентка Поліна Олексіївна Ключникова – висококваліфікований фахівець, мудрий наставник творчої молоді, вимогливий керівник. Кафедра активно працювала над удосконаленням методичного забезпечення викладання психолого-педагогічних дисциплін, організацією самостійної роботи студентів-заочників. Велика увага приділялася педагогізації соціального середовища. Викладачі були активними лекторами товариства «Знання», читали для громадськості лекції «Про виховання активної життєвої позиції», «Формування громадянського світогляду», «Комплексний підхід у вихованні» тощо. У цей період на кафедру педагогіки прийшли працювати доцент І.А. Шаповалов, викладачі В.Й. Марченко, С.С. Антонченко, В.Д. Юр'єва, В.І. Сенчуріна.

У подальше вдосконалення роботи кафедри, запровадження нових педагогічних технологій вагомий внесок зробив її завідувач, канд. пед. наук, доцент Євген Миколайович Вольський (керував підрозділом у 1977–1981 та 1994–1996 рр.). Активними новаторами й однодумцями керманича стали співробітники кафедри: проректор із наукової роботи, докт. пед. наук, професор А.В. Іванченко, канд. пед. наук, доцент Л.П. Кічатінов, канд. пед. наук, доцент Н.А. Кічатінова, канд. пед. наук, доцент М.О. Лазарєв, канд. пед. наук, ст. викладач Г.П. Якубанець, канд. психол. наук, доцент В.О. Савельєв, викладачі В.Й. Марченко, В.І. Сенчуріна та Є.В. Анохін, який створив гурток горністів і барабанщиків «Сигнал», що згодом переріс у багатопрофільний соціально-педагогічний центр.

У 1981–1987 рр. кафедру очолював канд. пед. наук, доцент Леонід Петрович Кічатінов,

Пам'ятник А.С. Макаренку в Сумському педагогічному інституті відкрито в серпні 1976 року

діяльність якого була спрямована на активізацію науково-дослідної роботи, оптимізацію навчально-виховного процесу у вищій школі. Одним із проявів творчої ініціативи Л.П. Кічатінова стало створення на базі кафедри наукової лабораторії «Виховання громадської і трудової активності школярів». У її діяльності брали участь викладачі вишів України та вчителі шкіл Сумщини. Апробація результатів досліджень здійснювалася на представницьких науково-практичних конференціях та семінарах, що проводилися кафедрою; значно розширилася практика публікації наукових робіт викладачів у збірниках, які випускав пединститут.

У той час із плеяди викладачів кафедри педагогіки в самостійний науковий підрозділ виділилася кафедра психології. Оновлювався й склад кафедри педагогіки. До неї увійшли кандидати педагогічних наук, доценти А.М. Зарукіна, М.П. Кононенко та А.В. Шведова, канд. пед. наук, старший викладач А.А. Сбруєва, старший викладач І.Й. Федотенко, асистент В.Ю. Голубченко.

У складний період соціально-економічних та політичних реформ (1987–1994 рр.) кафедрою керував канд. пед. наук, професор Микола Остапович Лазарєв. Однак тоді колектив не тільки не розгубив свій творчий потенціал, а й збагатив його, здобув додаткові можливості для кадрового зростання. Власне, при кафедрі було запроваджено аспірантуру за спеціальностями «Загальна педагогіка та історія педагогіки» (13.00.01) і «Теорія навчання» (13.00.09), започатковано видання збірника наукових праць «Педагогічні науки», що увійшов до переліку фахових видань ВАК України. Предметом пріоритетного наукового зацікавлення викладачів стала проблема формування пізнавальної активності й творчості студентів ЗВО та школярів. У 1994 році переважно з когорти працівників кафедри педагогіки під керівництвом проф. М.О. Лазарєва був сформований новий структурний підрозділ – кафедра педагогічної твор-

А.А. Сбруєва в Брюсселі. Зустріч координаторів програми імені Жана Моне «Еразмус+». Листопад 2018 року

Колектив кафедри педагогіки. 26 лютого 2008 року

чості, яка протягом більш ніж двадцяти років свого функціонування здійснювала плідну науково-дослідну роботу в галузі педагогічної евристики, розвитку творчих здібностей учнів, інноваційних технологій навчання та професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів.

Наприкінці 80-х – першій половині 90-х років XX століття кадровий склад кафедри педагогіки поповнився висококваліфікованими фахівцями, серед яких кандидати педагогічних наук, доценти Л.М. Артюшкіна, О.І. Огієнко та Г.Ф. Чернишова, ст. викладач І.О. Гуппал, викладачі В.Г. Бабіч, О.В. Перетятько.

Упродовж 1996 – березня 2021 рр. кафедра працювала під керівництвом докт. пед. наук, професорки Аліни Анатоліївни Сбруєвої (у 2001–2004 рр., під час її навчання в докторантурі, кафедрою керувала канд. пед. наук, доцентка О.І. Огієнко). У зазначений період пріоритетні наукові пошуки викладачів були зосереджені на посиленні ефективності викладання педагогічних дисциплін у вищій школі, впровадженні інноваційних технологій викладання в середній школі, дослідженнях у галузі історії педагогіки, зокрема педагогічного краєзнавства та порівняльної педагогіки.

Предметом гордості кафедри стали успішні захисти кандидатських дисертацій її перших аспірантів О.О. Тулякова, Л.В. Корж, О.В. Листопад, О.І. Скоробагатської, М.А. Бойченко, С.В. Коваленко та інших. Загалом в аспірантурі, що працює при кафедрі, за цей період захистилося понад 70 аспірантів, які поповнили кадровий склад багатьох наукових підрозділів університетів нашого міста та країни.

Наприкінці 90-х рр. XX – початку XXI ст. кафедра збагатилася новими іменами, серед

яких кандидати пед. наук, доценти Л.В. Корж-Усенко, О.В. Листопад, Н.В. Коваленко, О.Б. Кривонос, М.А. Бойченко, Н.Г. Осьмук, Ж.Ю. Чернякова, Г.Г. Костенко (Довгополова), І.А. Чистякова, викладачі Н.А. Михайленко та Н.А. Пасько. Усі вони плідно співпрацюють зі старшим поколінням викладачів, досягають певних результатів у реалізації спільної мети – якісної підготовки майбутніх учителів.

З квітня 2021 р. кафедру педагогіки очолює Марина Анатоліївна Бойченко – докторка педагогічних наук, професорка, вихованка наукової школи компаративістики СумДПУ імені А.С. Макаренка, яку заснувала й очолює докторка педагогічних наук, професорка А.А. Сбруєва.

Нині на кафедрі працюють три доктори педагогічних наук, професори (М.А. Бойченко, О.І. Огієнко, А.А. Сбруєва), сім кандидатів педагогічних наук, доцентів (О.Б. Кривонос, Г.В. Волошко, Н.В. Коваленко, Н.Г. Осьмук, І.І. Проценко, Ж.Ю. Чернякова, І.А. Чистякова), один кандидат педагогічних наук, старший викладач (М.М. Бикова). Такий кадровий склад свідчить про високий рівень науково-педагогічної кваліфікації колективу, підтвердженням чого є той факт, що кафедра належить до переможців щорічних рейтингів із наукової роботи педагогічного університету.

Стратегія розвитку кафедри спрямована на неперервну модернізацію наукової, навчальної, методичної та виховної роботи в контексті сучасної освітньої парадигми. У 2018–2019 навч. році кафедрою розроблено та впроваджено оригінальну авторську навчальну програму освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки» – «Методика виховної роботи». З 2020–2021

Викладачі кафедри. 1 квітня 2010 року

навч. року за авторською навчальною програмою ведеться підготовка затребуваних розвитком освітньої системи магістрів спеціальності «Освітні, педагогічні науки» – «Позашкільна освіта».

При кафедрі педагогіки функціонує аспірантура та докторантура зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», у якій навчається майже 20 здобувачів наукового ступеня «доктор філософії».

Науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки постійно проводять наукові та науково-практичні дослідження за актуальними напрямами й проблемами розвитку освіти. Так, протягом 2017–2020 рр. колектив кафедри працював над темою «Теорії й технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції "Нова українська школа"». З 2021 року колективною темою кафедри педагогіки було обрано «Теоретичні та методичні засади інноваційного розвитку освіти в національному, європейському та глобальному контекстах».

Щорічно кафедра організовує представницькі наукові заходи з актуальних проблем педагогіки на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Тут слушно згадати конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін» (з 2015 р.), «Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи» (з 2019 р.), «Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи» (з 2016 р.), науково-практичний семінар із міжнародною участю «Макаренківські читання» (з 2019 р.), до яких долучаються інші кафедри, зокрема кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи.

Традиційним із 2018 року

Зустріч із ветеранами М.Ю. Рисіною та М.П. Кононенко. Березень 2019 року

Під час проведення круглого столу до ювілею В.О. Сухомлинського. Вересень 2019 року

стало проведення всеуніверситетського студентського конкурсу наукових і творчих робіт «Мій Макаренко» та круглих столів на честь видатних педагогів В.О. Сухомлинського та А.С. Макаренка.

Науковий журнал кафедри «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології» (головна редакторка – докторка педагогічних наук, професорка А.А. Сбруєва, заступник головного редактора – докторка педагогічних наук, професорка М.А. Бойченко, відповідальний секретар – доцентка І.А. Чистякова) входить до провідних міжнародних наукометричних баз даних «Index Copernicus», «Google Scholar», «CEJSH», «Crossref».

Під керівництвом викладачів молодь активно долучається до наукової роботи в межах кафедральної теми дослідження, бере участь у конкурсах студентських робіт різних рівнів. Свої наукові доробки студенти, магістранти, аспіранти публікують у тезах і статтях конференцій, а також у збірнику праць молодих учених «Наукові пошуки», який видається з 2009 року (головна редакторка – проф. А.А. Сбруєва).

Накопичені в процесі науково-дослідницької роботи викладачів і аспірантів кафедри науково-теоретичні знання лягають в основу розробки нових спецкурсів, модулів і тем педагогічних навчальних дисциплін, збагачують дослідницький потенціал науково-педагогічної громади.

Викладачі кафедри беруть активну участь у національних та міжнародних грантових проєктах, насамперед у програмах «Еразмус+», «IREX», заходах Міжнародного фонду «Відродження», посольств європейських країн в Україні, МОН України тощо. Здобуті досвід та знання слугують важливими чинниками фахового розвитку сучасного викладача, сприяють інтернаціоналізації його професійної діяльності.

Колектив кафедри педагогіки. Квітень 2010 року

Викладачі й співробітники кафедри на весняній толоці. 15.04.2011 р.

Білопілля. Музей А.С. Макаренка. 11 березня 2013 року

Викладачі на конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти». 30 березня 2017 року

Викладачі починають роботу над проєктом Жана Моне. Вересень 2018 року

Перший випуск магістрів МВР. Грудень 2019 року

Кафедра психології

Створено кафедру психології в 1983 році. З моменту започаткування й аж до 1997-го вона мала статус загальноінститутської, отож-бо її педагогічний склад активно працював над розробкою й удосконаленням методичного забезпечення для викладання психологічних дисциплін та організації самостійної роботи всього студентства тодішнього СумДПІ імені А.С. Макаренка.

З 1983 року на кафедрі викладали кандидати психологічних наук, доценти Віталій Опанасович Савельєв та Ольга Яківна Польська, старші викладачі Зінаїда Іллівна Кувалдіна й Ганна Василівна Шаблінська. Завідував новоствореним підрозділом Віталій Опанасович Савельєв (до 1995 р.).

Середина 80-х – початок 90-х років минулого століття позначилися приходом на кафедру цілої плеяди талановитих фахівців: кандидатів психологічних наук Тетяни Борисівни Баранової (Тарасової), Сергія Олександровича Ніколаєнка, Світлани Іванівни Ніколаєнко, Галини Анатоліївни Стадник, Лариси Миколаївни Супрун (Коробки), Сергія Валентиновича Шаванова, Світлани Анатоліївни Кравченко, викладачки Галини Дмитрівни Суходубової. З другої половини 90-х рр. свою долю з кафедрою психології пов'язали молоді педагоги Світлана Борисівна Кузікова, Лілія В'ячеславівна Ричкіна, Ірина Миколаївна Щербакова, Оксана Олександрівна Мізерна. У період становлення колектив

О.Я. Польська

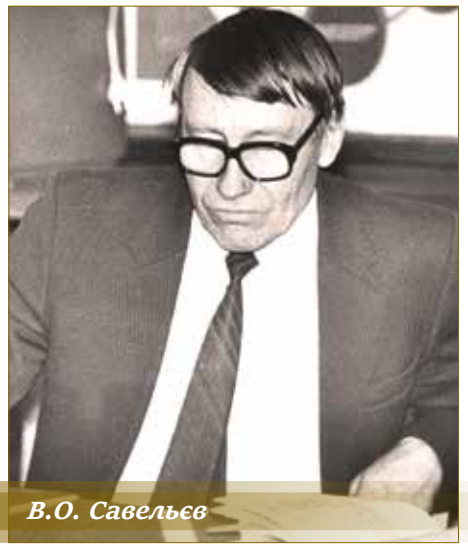

В.О. Савельєв

З.І. Кувалдіна

Г.В. Шаблінська

кафедри активно займався навчально-методичною й організаційно-методичною роботою, працював на курсах підвищення кваліфікації вчителів. Водночас викладачі регулярно читали лекції в товаристві «Знання», проводили просвітницьку, профілактичну, корекційно-розвивальну та діагностичну діяльність у школах, дитячих садках, на підприємствах м. Суми та Сумської області.

Від 1992 року кафедра психології мала забезпечувати ефективне функціонування новоствореного факультету психології СумДПІ ім. А.С. Макаренка, покликаного готувати кваліфікованих фахівців-психологів для освітніх закладів Сумщини. У 1997 році кафедру реорганізовано, результатом чого стало виникнення двох осібних структур: кафедри психології (загальноінститутської) та профільної кафедри практичної психології (у складі історичного факультету).

Першим завідувачем загальноінститутської кафедри психології було призначено канд. психол. н., доцента Сергія Валентиновича Шаванова (1997–2000 рр.). Єдиною командою з ним працювали к. психол. н., доцентка Т.Б. Тарасова, викладачі Є.В. Анохін та Г.Д. Суходубова. Вони забезпечували проведення всіх видів занять із фундаментальних та практично-орієнтованих навчальних дисциплін «Психологія», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія».

Протягом 2000–2017 рр. кафедрою керувала кандидатка психологічних наук, доцентка Тетяна Борисівна Тарасова. Пліч-о-пліч із нею трудилися Г.Д. Суходубова, Л.С. Семененко, Є.В. Анохін. У 2001–2007 роках колектив поповнився молодими спеціалістами, якот: Г.Є. Улунова, С.В. Пухно, О.І. Бедлінський, С.В. Гальцова. Вони активно долучилися до проведення занять із практич-

2003 рік. Кафедра психології святкує 20-ліття!

но-орієнтованих навчальних дисциплін, керівництва педагогічними практиками, керували підготовкою курсових, дипломних та магістерських робіт для університетських спеціальностей.

Є.В. Анохін – викладач кафедри, директор громадського дитячого центру «Сигнал» – сформував потужний пласт позашкільної навчально-виховної діяльності. Центр із ним на чолі, починаючи з 1980 року, реалізував концепцію соціальної педагогіки, громадянської освіти, суспільної організації дітей і дорослих у місті Суми та Сумській області. У 2003–2004 н.р. «Сигнал» здобув грант Європейського Союзу та провів широкомасштабну роботу за проєктом «Європа-вектор». У 2005–2006 рр. центр утілював у життя проєкт «Громадянська освіта соціальної спрямованості» за грантом посольства Нідерландів у м. Києві. У межах цього задуму здійснено організаційні й концептуальні розробки діяльності громадського ліцею «Сузір'я» у м. Суми та Сумському районі.

З 2006 року на базі кафедри почала функціонувати лабораторія психологічної культури, де розроблялася колективна тема «Розвиток психологічної культури особистості в процесі безперервної освіти», а 2007 рік запам'ятався появою ресурсного центру трансферу тренінгових технологій (керівник лабораторії та ресурсного центру – к. психол. н., доцентка Г.Є. Улунова).

Упродовж 1997–2017 рр. педагогічний склад загальноуніверситетської кафедри психології активно працював над упровадженням європейської кредитно-трансферної системи навчання. Станом на вересень 2016 р. тут працювали п'ять кандидатів наук, доцентів та один старший викладач.

Згідно з наказом ректора за №52 від 31.08.1997 р., створено випускову кафедру практичної психології (у складі історичного факультету СумДПІ імені А.С. Макаренка). Першим завідувачем цього підрозділу був к. психол. наук, доцент Сергій Олександрович Ніколаєнко (1997–2004 рр.). У його команді плідно працювали: кандидати психологічних наук, доценти С.І. Ніколаєнко, С.А. Кравченко, Г.А. Стадник, к. психол. наук Л.М. Коробка, викладачі С.Б. Кузікова, Л.В. Ричкіна, І.М. Щербакова.

Ключовий момент тієї пори – запуск процесу підготовки фахівців за спеціальностями «Практична психологія», «Історія та практична психологія», «Практична психологія та англійська мова». Задля досягнення такої амбітної мети колектив поповнили молоді практичні психологи: Л.Л. Дворніченко, Л.Л. Гільова, Н.О. Єрмакова, І.Ю. Вертепова, Н.О. Данильченко, Т.Д. Луцковська, К.М. Пасько, Д.Б. Усик, В.В. Чернявська, С.В. Горохов, Л.М. Чемодурова.

Викладачі кафедри активно працювали над розробкою методичного забезпечення професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності «Практична психологія», приділяючи особливу увагу впровадженню інноваційних технологій та реалізації принципу наскрізної практичної підготовки майбутніх спеціалістів. У 2002 році кафедра практичної психології успішно пройшла першу акредитацію. Для дотримання відповідності змісту підготовки практичних психологів було налагоджено тісну співпрацю з обласним та міським центрами практичної психології, проводилися наукові конференції, присвячені актуальним проблемам у цій галузі знань.

2003 рік ознаменувався для кафедр психології та практичної психології урочистим святом із нагоди 20-ліття від миті їхнього заснування.

У 2004 році кафедра практичної психології була переведена під егіду соціально-гуманітарного факультету СумДПУ ім. А.С. Макаренка. Відтоді нею завідували: кандидати психологічних наук, доценти Галина Анатоліївна Стадник (у 2004–2005 рр.), Лариса Миколаївна Коробка (у 2005–2006 рр.), Світлана Борисівна Кузікова (у 2006–2011 рр.), Наталія Олександрівна Єрмакова (у 2011–2014 рр.).

Т.Б. Тарасова

Протягом 2004–2006 років склад кафедри поповнився новими іменами, серед яких: А.В. Вертель, Н.О. Пасічник, В.М. Іллєнко, Д.В. Черенщикова, Т.І. Школенко, В.М. Білозор, Є.В. Федорова, О.І. Василевська, Т.Г. Харченко, Н.М. Чижиченко.

Упродовж 2006–2007 років було розроблено освітньо-кваліфікаційні характеристики, освітньо-професійні програми та навчальний план підготовки фахівців за спеціальністю 7.010107 «Практична психологія» і, крім того, успішно пройдено другу акредитацію зазначеного напряму. У цей проміжок часу ефективно працював і був популярним серед студентів філософсько-психологічний клуб «Логос» (керівники: викладачі кафедри практичної психології І.Ю. Вертепова та Д.Б. Усик). Викладач-сумісник О.О. Осюхіна зі свого боку здійснювала постійне керівництво молодіжним клубом практичної психології «Контакт» на базі центру дозвілля Палацу дітей та юнацтва м. Суми, у роботі якого брали безпосередню участь студенти СумДПУ ім. А.С. Макаренка. А от завдяки діяльності к. психол. наук, доцента Н.В. Карпенко з 2004 року було налагоджено співпрацю з Українською академією акмеологічних наук. Від 2006 року при кафедрі практичної психології почала функціонувати наукова лабораторія, де займалися колективними дослідженнями, присвяченими психолого-педагогічним основам життєвого самовизначення особистості (керівник – к. психол. н., доц. С.Б. Кузікова).

С.Б. Кузікова

З 2003 року за ініціативи кафедри практичної психології щорічно відбувалася студентська науково-практична конференція «Актуальні питання сучасної психології» (відповідальний організатор – к. філос. н., доцентка І.М. Щербакова). Поступово захід набув статусу регіонального, а з 2014 року – всеукраїнського.

Значною науковою подією в житті кафедри стало проведення 1–2 жовтня 2009 року спільно з лабораторією психології особистості ім. П.Р. Чамати Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України І Міжнародної науково-практичної конференції «Духовність у становленні та розвитку особистості». Після блискучого досвіду організації заходів такого рівня для кафедри стали традиційними науково-практичні семінари (2008, 2011 рр.) та круглі столи з пенітенціарної тематики (2009, 2010, 2011 рр.).

До речі, останні проводяться спільно з департаментом виконання покарань МВС України в Сумській області та Національною академією внутрішніх справ м.Київ (відповідальний організатор – викладач Т.Г. Харченко).

Викладачі кафедри практичної психології

19 травня 2010 року відбувся І Міжнародний круглий стіл «Цінності сучасної молоді в крос-культурному аспекті» за участю іноземних студентів Сумського державного університету (відповідальний організатор – викладач Л.В. Ричкіна), який мав неабияку популярність серед студентів та фахівців у галузі практичної психології, тому логічно, що в підсумку він трансформувався в щорічну міжнародну студентську науково-практичну конференцію. Невдовзі (2011 р.) було започатковано ще один інтернаціональний захід – конференцію для студентів та молодих учених «Етнічна самосвідомість та крос-культурна взаємодія сучасної молоді» (відповідальний організатор – к. філос. н., доцент К.М. Пасько).

З вересня 2010 року кафедра практичної психології увійшла до складу Навчально-наукового інституту педагогіки та психології. Біля її стерна спочатку стала к. психол. н., доцентка Наталія Олександрівна Єрмакова (2011–2014 рр.), а потім д. психол. н., професорка Світлана Борисівна Кузікова (вересень 2014 – березень 2017 рр.).

У 2011–2012 навчальному році кафедра втретє успішно пройшла акредитацію спеціальності 6.030103 та 7.03010301 «Практична психологія» (ОКР «бакалавр» і «спеціаліст»). Протягом 2014–2016 рр. завершено ліцензування, відкрито

Викладацький склад кафедри психології, 2014 рік

магістратуру зі спеціальності 053 «Психологія» і вдало її акредитовано. Саме в цей час були розроблені паспорти трьох спеціалізацій магістрантів, які навчаються за вказаною спеціальністю: «Консультативна психологія», «Організаційна психологія», «Практична психологія».

З 2014 року бере початок консультативний центр із надання психологічної допомоги населенню «Психолог і Я» (керівники: Т.О. Мотрук (2014 р.), Н.О. Пасічник (2015–2016 рр.), Л.Л. Дворніченко (2017–2021 рр.). Діяльність цієї установи спрямовано на психотерапевтичну, психоконсультативну, тренінгову допомогу особам різних соціальних груп і віку. Того ж таки 2014 року викладачі кафедри практичної психології та студенти четвертого курсу долучилися до роботи з відвідувачами Пенсійного фонду України в м. Суми, насамперед переселенцями з тимчасово окупованих територій.

З травня 2014 до червня 2016 років на базі кафедри діяла міжвідомча науково-практична лабораторія практичної психології, до складу якої ввійшли: член-кореспондент НАПН України, доктор психол. наук, професор Г.О Балл, д. психол. наук, ст. наук. співробітник лабораторії методології й теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка О.В. Завгородня, к. психол. наук, доцент Інституту психології імені Г.С. Костюка В.Л. Зливков, к. психол. наук, доцентка, завкафедри практичної психології СумДПУ С.Б. Кузікова, к. психол. наук. Т.І. Щербак, к. філос. наук, доцент Л.Л. Дворніченко, к. психол. наук, доцентка Н.О. Єрмакова, викладачі Н.О. Пасічник та А.В. Вертель. Науковим керівником було призначено к. філософ. наук, доцентку І.М. Щербакову.

Перелічена команда розробляла комплексні науково-дослідні теми лабораторії методології й теорії психології

Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПНУ «Інтегративно-особистісний підхід у психологічній науці й практиці» та «Психологічні умови становлення професійної ідентичності особистості». У червні 2016 року цей науковий осередок було реорганізовано в лабораторію методології практичної психології в складі к. філософ. наук, доцентки І.М.Щербакової та кандидатів психол. наук Г.А. Стадник, Н.О. Пасічник, Т.Г. Харченко.

2015 року сягає своїми витоками Міжнародна наукова конференція «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», запроваджена в тісній взаємодії між лабораторією методології практичної психології кафедри практичної психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка (завідувачка кафедри – д. психол. наук, професорка С.Б. Кузікова; завідувачка лабораторії – к. філос. наук, доцентка І.М. Щербакова) та лабораторією методології й теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України (директор Інституту психології – академік НАПН України, д. психол. наук, професор С.Д. Максименко; завідувач лабораторії методології й теорії психології – д. психол. наук, професор, член-кореспондент НАПН України Г.О. Балл). У роботі першої конференції взяли участь 243 учасники з дев'яти країн світу, представники 32 ВНЗ України.

За рік – ІІ Міжнародна науково-практична конференція «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», що відбулася в межах святкування 25-ї річниці від початку підготовки фахівців за спеціальністю «Практична психологія» в СумДПУ імені А.С. Макаренка. Цього разу захід зібрав 325 учасників із 14 держав, представників 44 ВНЗ України. Зрештою, конферен-

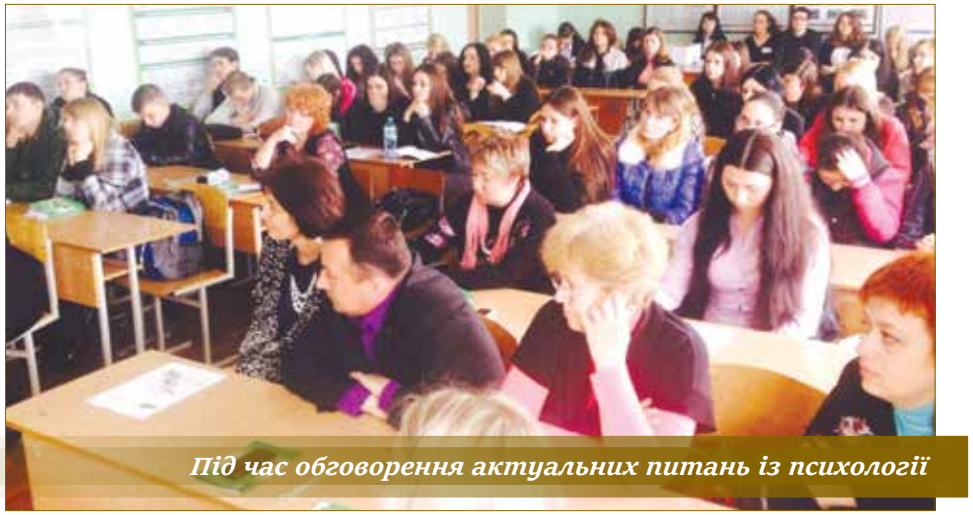

Під час обговорення актуальних питань із психології

ція стала візитівкою кафедри психології. За її підсумками щороку видаються збірники наукових праць, результати роботи висвітлюються в засобах масової інформації.

З вересня 2010 до березня 2017 рр. кафедра практичної психології функціонувала в складі Навчально-наукового інституту педагогіки та психології, а потім відбулася реорганізація, за результатами якої дві кафедри злилися в єдиний підрозділ – кафедру психології при ІПП СумДПУ ім. А.С. Макаренка. На чолі об'єднаної структури стала докторка психологічних наук, професорка Світлана Борисівна Кузікова (2017 р. – дотепер).

Нині на постійній основі на кафедрі психології працюють 12 викладачів: докторка психол. наук, професорка Світлана Борисівна Кузікова, к. філософ. наук, доцент Антон Вікторович Вертель, к. філософ. наук, доцентка Лариса Леонідівна Дворніченко, заст. зав. каф., к. психол. наук, доцентка Наталія Олександрівна Єрмакова, к. психол. наук, доцентка Тетяна Олександрівна Мотрук, к. психол. наук, доцент Сергій Олександрович Ніколаєнко, к. філософ. наук, доцентка Катерина Миколаївна Пасько, к. психол. наук, доцентка Світлана Валеріївна Пухно, к. психол. наук, доцентка Тетяна Борисівна Тарасова, к. психол. наук, доцент Дмитро Борисович Усик, к. психол. наук, доцентка Тетяна Іванівна Щербак, к. філософ. наук, доцентка Ірина Миколаївна Щербакова.

Усі вони беруть активну участь у науковій та науково-методичній роботі, розробляють науково-дослідні теми в межах діяльності лабораторії психології розвитку особистості (започаткована на базі кафедри 1 лютого 2006 року). Члени лабораторії (керівник – С.Б. Кузікова) співпрацюють із НДІ психології імені Г.С. Костюка НАПН України, лабораторією методології й

Семінар із психології

теорії психології, вищими навчальними закладами України та зарубіжжя. У тісному діалозі вивчаються комплексні науково-дослідні теми, як-от: «Психологічні умови та технології ефективного функціонування й розвитку особистості в генезі її буття», «Розвиток психологічної культури особистості в процесі безперервної освіти». Вагомими результатами діяльності лабораторії стали колективні монографії «Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика» (книга І, 2015 р.), «Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика» (книга ІІ, 2017 р.) за ред. С.Д. Максименка, В.Л. Зливкова та С.Б. Кузікової, «Розвиток психологічної культури особистості в процесі безперервної освіти» (2018 р.) за ред. С.Б. Кузікової та Г.Є. Улунової.

Об'єднана кафедра психології

Професорсько-викладацький склад кафедри психології долучається до реалізації різних наукових проєктів, скерованих на якісну підготовку фахівців. Загалом за останні п'ять років викладачами було надруковано понад 30 методичних розробок та 16 навчальних посібників. Протягом 2014–2019 рр. опубліковано шість монографій, два навчальні посібники з грифом МОН України, більш як 300 статей, левова частка з яких оприлюднена у фахових вітчизняних та закордонних журналах. Крім того, на рахунку колективу – участь у понад 200 міжнародних і всеукраїнських конференціях.

Гриф МОН України мають навчальні посібники академіка АН ВО, д. психол. н., проф. С.Б. Кузікової, к. психол. н., доц. Т.Б. Тарасової, к. психол. н., доц. Н.О. Єрмакової; гриф СумДПУ імені А.С. Макаренка присвоєно працям к. філос. н., доц. А.В. Вертеля, к. психол. н., доц. Т.І. Щербак, к. філос. н., доц. К.М. Пасько, к. філос. н., доц. І.М. Щербакової.

На кафедрі психології працюють студентські наукові гуртки та проблемні групи, у діяльність яких залучено щонайменше пів сотні студентів. Щорічно до Дня науки проводиться конкурс «Кращий молодий науковець» із визначенням досягнень студентів у різних видах науково-дослідної роботи впродовж року.

Крім того, реалізуються проєкти за участю викладачів кафедри, випускників за спе-

Під час пленарного засідання науково-практичної конференції

ціальністю «Практична психологія», стейкхолдерів. Метою подібних заходів є залучення зацікавлених осіб до конструктивної дискусії щодо освітньо-професійних програм у царині психології.

Кафедра налагодила тісні партнерські зв'язки з науково-дослідними інститутами й вищими навчальними закладами як України, так й інших держав. Серед них: уже згадуваний Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Академія наук вищої освіти України, Київський університет ім. Бориса Грінченка, Національний університет ім. Т.Г. Шевченка, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, Херсонський державний університет тощо.

2020–2021 роки позначилися розширенням співпраці із зарубіжними партнерами, переукладанням угод про співробітництво в освітній та науковій сферах із Казахським національним педагогічним університетом ім. Абая, Гродненським державним університетом імені Янки Купали (Республіка Білорусь).

Упродовж 2010–2021 рр. завдяки тісній комунікації з науковими організаціями АПН України та іншими ВНЗ викладачі кафедри і студенти брали участь у багатьох заходах. Особливо цікавим для студентів випускних курсів є досвід співпраці з різними

установами м. Суми. Бакалаври та магістранти долучаються до соціально-реабілітаційних проєктів, що проводяться на базі ДУ «Сумська виправна колонія №116». Зокрема, у грудні 2020 року відбувся тренінг «Хто я? Навіщо я живу?» та консультативно-виховний захід «Людина у світі: історія складних взаємовідносин».

За вагомі наукові здобутки та високий професіоналізм завідувачка кафедри психології, д. психол. н., проф. С.Б. Кузікова нагороджена грамотами управління освіти й науки Сумської ОДА (2009, 2013), Подякою МОН України (2014), Грамотою МОН (2018), Почесними грамотами АПН України (2009, 2017), їй присвоєно звання Почесного професора СумДПУ імені А.С. Макаренка (2018).

У 2004 році к. психол. н., доц. Т.Б. Тарасова отримала почесний знак «Відмінник освіти України», у 2008 р. нагороджена нагрудним знаком МОН України «Петро Могила», 2009 року здобула Почесну грамоту АПН України, у 2012 р. – Грамоту МОН, молоді та спорту України та почесний знак «За видатні заслуги перед колективом СумДПУ ім. А.С. Макаренка», у 2014 р. занесена на дошку пошани університету.

За багаторічну сумлінну працю в галузі психології, плідну науково-педагогічну діяльність склад кафедри психології неодноразово відзначався державними й відомчими нагородами. Власне, Подяк МОН України удостоєні к. психол. н. Д.Б. Усик (2014), к. філософ. н., доц. І.М. Щербакова (2014), к. психол. н., доц. Н.О. Єрмакова (2016), к. психол. н., доц. Г.Є. Улунова (2017). Почесною грамотою МОН вшановано к. психол. н., ст. викл. О.І. Василевську (2007), Почесну грамоту НАПН України здобула к. філос. н., доц. Л.Л. Дворніченко (2017). Грамотами управління освіти й науки Сумської обласної державної адміністрації відзначено к. філософ. н., доц. І.М. Щербакову (2006), к. психол. н., доц. С.В. Пухно (2011), к. психол. н., доц. О.І. Бедлінського (2012). У 2015 р. грамоти голови Сумської обласної держадміністрації удостоєна к. психол. н., доц. Т.І. Щербак, а к. філософ. н., доц. К.М. Пасько отримала Подяку Сумської обласної ради (2016). Відзнаками керівництва університету неодноразово нагороджені всі викладачі кафедри психології.

У 2020–2021 навчальному році колектив кафедри доклав максимальних зусиль для ефективного й результативного проходження двох акредитацій. Так, у 2020 р. було акредитовано ОП «Психологія», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 053 «Психологія» магістерського рівня вищої освіти, а у 2021 році акредитацію пройшла освітньо-професійна програма «Практична психологія» спеціальності 053 «Психологія».

Викладачі кафедри психології під час спільного заходу з органами правопорядку, 2008 рік

Учасники форуму, присвяченого етнопсихології, 2014 рік

Арттерапія. Майстер-клас від майбутніх психологів

Конференція психологів на базі Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, лютий 2016 року

Пленарне засідання конференції «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», лютий 2020 року

Викладачі та студенти – наче одна сім'я

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна соціальна політика в Україні та Національна доктрина розвитку освіти визначають першочерговим суспільним замовленням підготовку кваліфікованих фахівців соціальної сфери. На цій підставі у вересні 1999 року на історичному факультеті СумДПУ ім. А.С. Макаренка було започатковано кафедру соціальної педагогіки і здійснено перший набір студентів за відповідною спеціальністю.

Засновницею й завідувачкою нового підрозділу стала кандидатка педагогічних наук, доцентка Людмила Михайлівна Артюшкіна, яка у 2001 році очолила щойно створений соціально-гуманітарний факультет і ввела до його складу кафедру соціальної педагогіки.

Подальший розвиток кафедри відбувався під керівництвом кандидатки педагогічних наук, доцентки Ольги Михайлівни Полякової (2001–2009 рр. – кафедра соціальної й корекційної педагогіки); доктора педагогічних наук, професора Миколи Остаповича Лазарєва (2009–2010 рр. – кафедра соціальної педагогіки й педагогічної творчості); докторки філософських наук, професорки Олени Юхимівни Щербини-Яковлевої (2011–2015 рр. – кафедра соціальної педагогіки й гендерних студій).

Л.М. Артюшкіна

О.М. Полякова

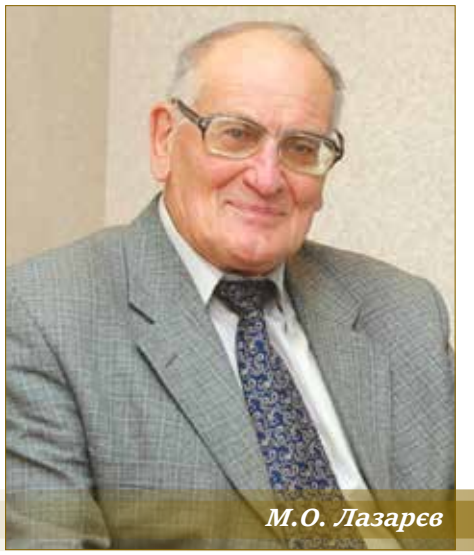

М.О. Лазарєв

О.Ю. Щербина-Яковлева

З 2015 року й дотепер колектив працює на чолі з кандидаткою педагогічних наук, доценткою Анжелою Олександрівною Поляничко, за керівництва якої відбулося ліцензування нових спеціальностей: 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» та 232 «Соціальне забезпечення», у результаті чого підрозділ було перейменовано в кафедру соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Нині навчально-виховний процес на кафедрі забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький колектив, до складу якого входять: один доктор педагогічних наук, професор (А.О. Рижанова); один доктор мистецтвознавства, доцент (В.Ю. Панасюк); один кандидат філософських наук, доцент, почесний професор СумДПУ імені А.С. Макаренка (О.А. Луценко); п'ять кандидатів педагогічних наук, доценти (А.О. Поляничко, О.М. Полякова, О.В. Гончаренко, І.М. Іонова, Г.В. Кирилюк); три кандидати педагогічних наук, старші викладачі (О.О. Клочко, Л.І. Пономаренко, Н.О. Шпиг); три викладачі (О.В. Знобей, Ю.Б. Кобзар, Т.С. Шевченко).

Кафедра завзято працює над комплексною науковою темою «Теоретико-методичні основи застосування технологій соціальної роботи й соціокультурної діяльності в умовах трансформаційного періоду», основними напрямами якої є: узагальнення досвіду використання технологій соціальної роботи й соціокультурної діяльності в умовах українського суспільства трансформаційного періоду; обґрунтування взаємозв'язку технологій соціальної роботи й соціокультурної діяльності; теоретичне обґрунтування, розроблення та перевірка ефективності зазначених технологій.

Колективна наукова діяльність впливає на дослідницьку активність викладачів та їхні власні наукові пошуки. Наразі вже підготовлено й захищено сім кандидатських дисертацій: 13.00.01 – теорія та історія педагогіки (Г.В. Кирилюк «Соціостатеве виховання дітей в українській селянській родині XIX – початку XX століття», 2014 р.; О.В. Гончаренко «Статево-рольове виховання учнів у середніх навчальних закладах України (1940–1950-і роки), 2016 р.); 13.00.04 – теорія й методика професійної освіти (О.О. Клочко «Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки дітей підліткового віку», 2016 р.); 13.00.05 – соціальна педагогіка (А.О. Поляничко «Подолання соціальної депривації дітей-сиріт в умовах загальноосвітньої школи-інтернату», 2012 р.; Н.О. Шпиг «Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до діяльності в громадських організаціях», 2013 р.; Л.І. Пономаренко «Розвиток педагогічної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу в процесі соціально-педагогічного супроводу», 2014 р.); 13.00.09 – теорія навчання (І.М. Іонова «Педагогічні умови творчої самореалізації старшокласників у процесі навчальної проєктної діяльності», 2015 р.).

Наразі на кафедрі функціонують чотири наукові школи. Першою, що займається розв'язанням теоретико-методологічних проблем розвитку соціальної педагогіки та соціального виховання в умовах інформаційного суспільства, опікується докторка педагогічних наук, професорка А.О. Рижанова. Діяльність другої школи, очолюваної доктором мистецтвознавства, доцентом В.Ю. Панасюком, зосереджена навколо питань теорії й історії культури. Третя наукова школа, яка працює під егідою кандидатки педагогічних наук, доцентки О.М. Полякової, вивчає різні аспекти соціальної педагогіки. Четверта школа (керівник – кандидатка філософських наук, доцентка О.А. Луценко) займається гендерними дослідженнями.

Чинна завідувачка кафедри А.О. Поляничко

Окрема сторінка діяльності

кафедри відводиться роботі Науково-дослідницького центру гендерної освіти (НДЦГО), який із 2003 року функціонує під проводом доцентки Олени Анатоліївни Луценко. Ключова мета центру – розробка й забезпечення моделі впровадження гендерної парадигми в систему вищої освіти (колективна науково-дослідницька тема «Теоретико-методологічні та методичні основи впровадження гендерного підходу в навчально-виховний процес вищих навчальних закладів»), а також систематична методична підготовка держслужбовців Сумської області до впровадження гендерних підходів у роботу державних установ та органів місцевого самоврядування.

Колектив кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, 2019 рік

Представники кафедри нерідко залучаються до проведення студентських олімпіад (доцентка А.О. Поляничко – членкиня журі Всеукраїнської олімпіади із соціальної педагогіки 2017, 2018, 2019 рр.), працюють у складі Акредитаційної комісії (доцентка А.О. Поляничко, 2018 р.), беруть участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента (доценти В.Ю. Панасюк, А.О. Поляничко, О.М. Полякова, О.А. Луценко, О.В. Гончаренко, Г.В. Кирилюк).

Професорсько-викладацький склад має вагомий науковий і навчально-методичний доробок. Протягом 20 років було опубліковано понад 250 одноосібних і колективних праць – монографій, навчальних посібників, навчально-методичних рекомендацій.

Педагогічний колектив організовує й бере безпосередню участь у проведенні науково-практичних конференцій, присвячених актуальним питанням застосування технологій соціальної роботи

Студенти й викладачі кафедри під час профорієнтаційної роботи в межах Дня відкритих дверей, 2019 рік

й соціокультурної діяльності. Власне, за час функціонування кафедри проведено рейтингові науково-практичні заходи світового рівня. Серед них: конференція для студентів та аспірантів «Сучасна молодь: крок у майбутнє» (2006, 2007 рр.), форум молодих учених і студентів «Соціалізація особистості: культура, освітня політика, технології формування» (2011 р.), конференція «Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій» (2017 р.), наукова конференція «А.П. Чехов і його творчість у соціокультурному просторі XX–XXI століть» (2020 і 2021 рр.).

Велике зацікавлення викликали й проєкти, які реалізуються на теренах держави: Всеукраїнська науково-практична конференція для студентів та аспірантів «Сучасна молодь: крок у майбутнє» (2005 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Соціальна підтримка сім'ї та дитини в соціокультурному просторі громади» (2015, 2017, 2021 рр.), щорічні студентські соціально-педагогічні й культурологічні читання.

За ініціативи НДЦГО додатково проведено низку науково-практичних і науково-методичних заходів із гендерної проблематики, з-поміж яких варто виокремити: Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Головні проблеми державно-правового захисту жінок в Україні. Гендерні студії» (2009 р.); студентські наукові читання «Гендерні студії» (2003–2007 рр.); обласний науково-методичний семінар «Впровадження гендерного підходу у викладання дисциплін соціально-гуманітарного циклу у ВНЗ м. Суми та регіону» (2003–2014 рр.); регіональний науково-методичний семінар «Гендерна парадигма в освітньому просторі вищого навчального закладу» (2016–2020 рр.); цикл лекцій «Робота органів державної влади з протидії гендерній дискримінації в українському суспільстві» для слухачів Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ й організацій при Сумській ОДА; науково-практичний семінар-тренінг для керівників ЗНЗ м. Суми та регіону «Гендерна педагогіка: теорія та практика» (2010 р.); навчально-методичний семінар для депутаток Сумської обласної ради «Бути жінкою в політиці: перспективи та виклики» (на замовлення ВГО «Українська жіноча демократична мережа»); науково-методичний семінар для представників вищих навчальних закладів «Гендерна експертиза та гендерний аналіз у системі підготовки викладачів вищої школи» (2015–2016 рр.);

цикл науково-методологічних семінарів для студентів та аспірантів «Гендерні проблеми наукового знання» тощо.

Колектив кафедри активно долучається до проєктів соціального спрямування на кшталт: моніторингового дослідження «Гендерні стереотипи як чинник до прояву насильницьких дій у Сумському регіоні» (на замовлення департаменту соціального захисту населення Сумської облдержадміністрації); програми «Громада для людини: підвищення компетентності громад для розвитку соціальних послуг» (за ініціативи Міжнародної благодійної організації «Партнерство "Кожній дитині"»); Всеукраїнського тренінгу з моніторингу дотримання прав людини; програми підготовки патронатних вихователів на базі Міжнародної благодійної організації «Партнерство "Кожній дитині"» (на замов-

Участь кандидатки філос. наук, доцентки О.А. Луценко в I Східноєвропейському семінарі з гендерної освіти, 2019 рік

лення Міністерства соціальної політики України в межах проєкту «Сімейний патронат: послуги альтернативного догляду дітей у нових громадах»); ярмарку громадських ініціатив на замовлення ГО «Калинове гроно» (за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні в межах проєкту «Зростаємо разом!»); всесвітної щорічної акції «Walk for Freedom / Хода за свободу» з нагоди Європейського дня боротьби з торгівлею людьми; щорічного круглого столу «Дитяча онкологія: проблеми та шляхи вирішення» (за ініціативи ГО «Батьки онкохворих дітей»).

З-поміж заходів соціокультурного спрямування, у яких взяли участь викладачі кафедри, слушно згадати театральний фестиваль «Чехов-фест», програму «Малевич+», культурний проєкт «Леон Бакст і герої його часу», фестиваль-огляд «Сумська Мельпомена», фестиваль мистецтв «Золоте латаття», інтерактивний тренінговий табір для організаторів дозвілля «Лабораторія гри», соціальний сімейний фестиваль «Art-family» до Дня усиновлення (за ініціативи ГО «Калинове гроно»), фестиваль для дітей з особливими потребами «Веселковий розмай», театрально-мистецьку акцію до Міжнародного дня людей з інвалідністю «Театр на узбіччі», артпроєкт «Світ очима мистецтва».

Від 2019 року на базі кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності функціонує громадська організація «Ліга сучасних жінок» (засновниці – к.п.н., доцентка О.М. Полякова та к.п.н., старший викладач Л.І. Пономаренко), провідна мета якої – сприяння демократичному поступу суспільства через активізацію дівчат і жіноцтва, дітей та молоді задля розвитку соціально-правової держави і впровадження практик міжнародного гуманітарного

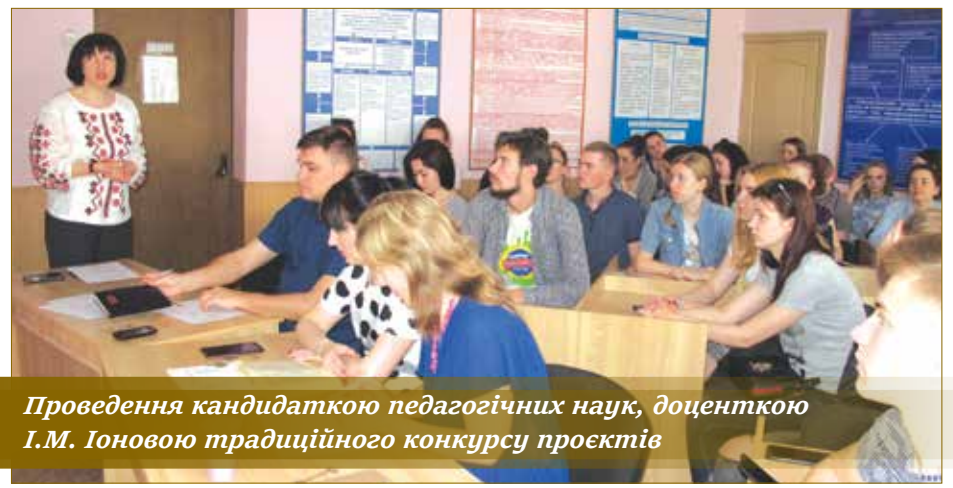

Проведення кандидаткою педагогічних наук, доценткою І.М. Іоновою традиційного конкурсу проєктів

Під час підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи об'єднаних територіальних громад та спеціалістів ЦССДМ

співробітництва. Громадською організацією реалізовано чимало проєктів, як-от: «Сімейні радники Сумщини», «Сільські жінки Сумщини», «Тепло доброти», «Обізнана й захищена», «Суми – місто, безпечне для жінок і дівчат», «Відновлюємося заради нових звершень», «Обізнані й захищені». «Ліга сучасних жінок» співпрацює як із регіональними органами державної влади, так і з міжнародними організаціями.

Плідно розвиваючи ділові контакти, керівництво кафедри уклало договори про співробітництво з державними й науково-дослідницькими установами соціального спрямування (департамент соціального захисту населення Сумської ОДА, Головне територіальне управління юстиції в Сумській області, ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», Інститут педагогічної освіти й освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України); закладами соціально-педагогічного спрямування (обласний, міський і районний центри соціальних служб для сім'ї дітей та молоді, відділення соціально-трудової реабілітації інвалідів «Спільнота», Сумський центр соціально-психологічної реабілітації дітей, служба в справах дітей, Сумський обласний центр профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, відділення медико-соціальної допомоги підліткам і молоді «Клініка, дружня до молоді», центр матері й дитини; соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування). Так само налагоджено ефективну взаємодію із закладами соціокультурної сфери та позашкільної освіти (Сумський палац для дітей та юнацтва, міський центр дозвілля молоді, обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, Палац культури «Хімік» АТ «Сумихімпром», Сумський обласний науково-методичний

Учасники сімейного фестивалю «Art-family», 2018 рік

центр культури й мистецтв, центр еколого-натуралістичної освіти).

Розгалуженим є і партнерство з навчальними закладами. Власне, на національному рівні кафедра тісно комунікує з Харківською державною академією культури, Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова, Ніжинським державним університетом імені Миколи Гоголя, Полтавським національним педагогічним університетом імені В.Г. Короленка, Харківським національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди. На регіональному рівні триває співпраця з ВКНЗ СОР «Путивльський педагогічний коледж імені С.В. Руднєва», ВКНЗ СОР «Лебединський педагогічний коледж імені А.С. Макаренка», КЗ «Вище училище культури й мистецтв імені Д. Бортнянського», КЗ «Роменський коледж КНЕУ імені Вадима Гетьмана».

Велику когорту друзів має кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності й поміж громадських організацій. Зокрема, продуктивним і багаторічним є діалог з обласним осередком Ліги соціальних працівників України, регіональною громадською організацією «Центр підтримки та розвитку родини "Калинове гроно"», ГО «Батьки онкохворих дітей-інвалідів».

Водночас розвивається співробітництво з іноземними навчальними закладами. Наприклад, показовими можна вважати налагоджені містки з Гуманітарно-природничим університетом імені Яна Длугоша (м. Ченстохов, Польща) у межах роботи над темою «Підготовка соціальних працівників в Україні й Польщі».

Кафедра є випусковою за трьома напрямами підготовки освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» і «магістр» як денної, так і заочної форм навчання. Це – спеціальність 231 «Соціальна робота» (ОР «бакалавр», «магістр»), випускники якої виконують різні види соціальної роботи, а саме: допомагають людям розв'язувати життєві проблеми, забезпечують взаємодію між ними, підвищують відповідальність організацій за людину, впливають на соціальну політику задля створення умов для реалізації життєвих потенціалів кожної особистості; 232 «Соціальне забезпечення» (ОР «бакалавр»), випускники якої здійснюють соціальне обслуговування населення, забезпечують соціально-правовий захист людини від соціальних ризиків, надають соціально-юридичні консультації, контролюють правильність надання та цільового використання державної соціальної допомоги, різних соціальних і компенсаційних виплат пільговим категоріям населення; 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» (ОР «бакалавр», «магістр»), випускники якої знаються на культурних правах і потребах різних соціально-вікових категорій населення, встановлюють та реалізують міжкультурні співробітництво й діалог.

Відповідно до угоди «Про співпрацю в проведенні спільного навчання» від 2018 року, укладеної між СумДПУ імені А.С. Макаренка й згадуваним вище Гуманітарно-природничим університетом імені Яна Длугоша, відбувається спільне навчання студентів за напрямом підготовки «Соціальна робота» (освітній рівень «бакалавр»), після закінчення якого випускники мають можливість отримання подвійного диплома.

Починаючи з 2016 року, на замовлення Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді кафедра стала базовою для проведення курсів підвищення кваліфікації фахівців об'єднаних територіальних громад і спеціалістів ЦССДМ Сумського району. Також із допомогою викладачів кафедри поглиблюють знання керівники гурткової роботи, соціальні педагоги освітніх закладів, батьки-вихователі ДБСТ. Заходи

На урочистостях з нагоди Дня працівника соціальної сфери України в театрі імені М.С. Щепкіна, 2018 рік

зі слухачами курсів здебільшого інтерактивні: семінари-тренінги, квести, воркшопи з актуальних проблем соціальної та соціально-культурної діяльності, науково-практичні конференції, круглі столи.

Викладачі здійснюють керівництво науково-дослідною роботою студентів, які беруть участь у всеукраїнських та міжнародних конференціях, загальнодержавних наукових конкурсах й олімпіадах. Так, на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі «Гендерні дослідження» за керівництва канд. філос. наук, доцентки О.А. Луценко переможцями стали: 2002 р. – Олег Петренко (диплом ІІ ступеня); 2003 р. – Ірина Саєнко (диплом ІІ ступеня); 2007 р. – Тетяна Гриценко (диплом І ступеня); 2011 р. – Марія Петлюк (диплом ІІ ступеня); 2015 р. – Юлія Авраменко (диплом І ступеня); за наукового керівництва канд. пед. наук, доцентки О.В. Гончаренко дипломами ІІІ ступеня були відзначені Євгенія Рогіз (2018 р.), Наталія Деменшикова (2020 р.), Крістіна Балишева (2021 р.).

На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі «Корекційна та соціальна педагогіка» у 2016 р. дипломом ІІ ступеня була нагороджена Альона Ілляшевич (науковий керівник – канд. пед. наук, доцентка А.О. Поляничко). У 2018 р. Катерина Непочтова під керівництвом канд. пед. наук, доцента Г.В. Кирилюк посіла друге місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з соціальної педагогіки, а у 2019 р. гідно представила кафедру на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі «Соціальна робота», здобувши диплом І ступеня.

Потужним складником навчання на кафедрі є практично орієнтовані дисципліни. Викладачами розроблено майже 150 навчальних курсів. Регулярно проводяться практичні заняття з фахових дисциплін на базі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді міста Суми, реабілітаційних центрів, соціального гуртожитку для дітей-сиріт і дітей,

Переможниця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт Катерина Непочтова

позбавлених батьківського піклування, центру дозвілля молоді, закладів позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, де студенти мають можливість перейняти кращий досвід організації соціальної й соціально-культурної роботи, надання різних соціальних послуг та з перших днів навчання спілкуватися із фахівцями-практиками. Не менш цікавими є й аудиторні заняття, що проводяться у формі навчальних тренінгів, майстер-класів, воркшопів із використанням як традиційних, так і інноваційних методів навчання: ділових ігор, кейсів, проєктів, студентських дебатів, дискусій тощо. Водночас у межах семінарських занять студенти беруть участь у пресконференціях за фахом, де знайомляться з новітніми тенденціями й проблемами в соціальній роботі.

Візит студентів і викладачів кафедри до Центру учасників бойових дій, 2020 рік

Колективом кафедри розроблена система практичної підготовки студентів, до якої ввійшли різні види навчально-ознайомлювальних та виробничих практик. Задля її успішного впровадження укладено понад 50 угод про співпрацю з навчально-виховними закладами, державними й недержавними установами соціального спрямування, що дає змогу майбутнім фахівцям соціальної та соціокультурної сфер проходити практичну підготовку в максимально наближених до реалій сьогодення умовах.

Наші студенти – майбутні соціальні педагоги й соціальні працівники, фахівці з надання соцзахисту населенню та менеджери соціокультурної діяльності – беруть активну участь у волонтерській роботі, громадському житті кафедри, Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, університету, міста, області.

Колектив кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, 2016 рік

День відкритих дверей-2018: завідувачка кафедри А.О. Поляничко разом з учасниками театру Нянькіних

Анімаційний захід для учнів спеціалізованої школи до Міжнародного дня людей з інвалідністю, 2017 рік

Випускники магістратури кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, 2019 рік

Дружна студентсько-викладацька родина кафедри на посвяті першокурсників, 2018 рік

Під час навчального візиту до департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради, 2020 рік

Кафедра дошкільної і початкової освіти

Свою діяльність кафедра дошкільної і початкової освіти розпочала на базі історичного факультету Сумського державного педагогічного інституту імені А.С. Макаренка згідно з наказом №52 від 31.08.1999 р. Першим кроком на шляху її становлення було відкриття та ліцензування спеціальності 7.010102 «Початкове навчання» напряму підготовки 0101 «Педагогічна освіта» (ліцензія серія ВПД-ІІІ №190036 від 10.09.1999 р.).

Задля забезпечення високого рівня професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, за погодженням із Міністерством освіти і науки України (лист №4.2-5/1025 від 27.06.2001 року), наказом ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка №58 від 29.08.2001 року в складі соціально-гуманітарного факультету університету було запроваджено кафедру педагогіки, психології й методики початкового навчання.

Відповідно до рішення державної акредитаційної комісії (протокол №67 від 26.06.2007 року) кафедрі надано ліцензію на підготовку бакалаврів за спеціальністю 6.010101 «Дошкільна освіта», спеціалістів за напрямом 7.01010101 «Дошкільна освіта» та магістрів – 8.01010101 «Дошкільна освіта». У зв'язку з цим, із вересня 2010 року підрозділ зазнав реформування й був перейменований у кафедру дошкільної і початкової освіти (наказ №80-к від 26.08.2010 року).

Т.О. Пушкарьова

С.М. Кондратюк

О.В. Лобова

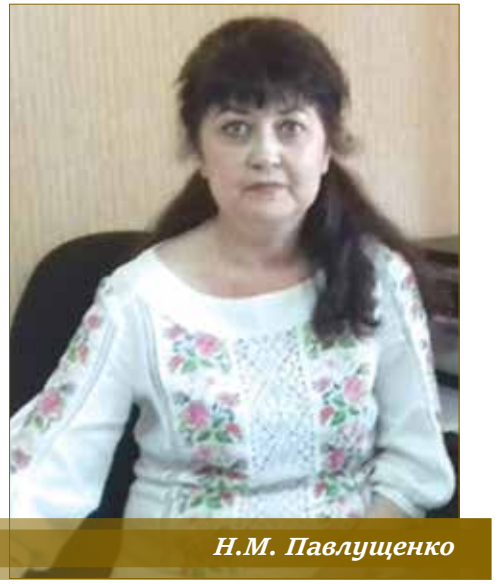

Н.М. Павлущенко

Стрімке науково-методичне зростання кафедри забезпечили відповідальні та досвідчені фахівці Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Власне, зародження нового напряму підготовки вчителів – то насамперед справа рук і таланту кандидатки педагогічних наук, доцентки Т.О. Пушкарьової, яка завідувала кафедрою дошкільної і початкової освіти протягом 1999–2004 рр. Нині Тамара Олексіївна – докторка педагогічних наук, професорка, очільниця відділу проєктного управління Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Потужний розвиток тривав і впродовж 2004–2016 рр. – у часи, коли біля стерна підрозділу стояла кандидатка педагогічних наук, доцентка Світлана Миколаївна Кондратюк (нині професорка, директорка Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка).

У подальшому (у 2016–2017 роках) успішно тримала високу планку виконувачка обов'язків завідувача кафедри, докторка педагогічних наук, професорка Ольга Володимирівна Лобова – знаний науковець, авторка програм і підручників із музики для учнів початкових класів.

З 1 вересня 2017 року кафедру очолила кандидатка педагогічних наук, доцентка Наталія Миколаївна Павлущенко. Спираючись на кращі традиції й здобутки, вона скеровує значні зусилля на удосконалення та інноваційний розвиток вверено підрозділу, ґрунтовну під-

Кафедра дошкільної і початкової освіти, 2009 рік

готовку висококваліфікованих фахівців, визначення загальних напрямів наукової діяльності, організацію профорієнтаційної роботи.

Високі досягнення – це щоденна копітка праця професорсько-викладацького складу кафедри, до якого належать: докторка педагогічних наук, професорка О.В. Лобова, кандидатка педагогічних наук, професорка С.М. Кондратюк, кандидати педагогічних наук, доценти О.О. Васько, Н.П. Данько, А.П. Колишкіна, С.Л. Парфілова, О.В. Шаповалова, Н.М. Павлущенко, Л.В. Пушкар, Є.Д. Харькова, кандидатка біологічних наук, доцентка О.І. Гаврило, кандидати педагогічних наук, старші викладачі В.Г. Бутенко й О.С. Білєр, старші викладачі К.М. Врадій та Л.І. Рубан.

Крім того, залучаються сумісники-практики – учителі, вихователі, методисти з великим досвідом роботи, які проводять практичні заняття з методик викладання дисциплін та студентської практики.

Чільне місце в діяльності кафедри посідає науково-дослідна робота, що здійснюється в межах двох наукових шкіл. Перша, яка функціонує під егідою докторки педагогічних наук, професорки Ольги Володимирівни Лобової, працює над розв'язанням проблем мистецької освіти школярів та культуротворчої підготовки студентів закладів вищої освіти. Долею другої школи, що вивчає теорію й методику формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти, опікується кандидатка педагогічних наук, професорка кафедри дошкільної і початкової освіти, директорка Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Світлана Миколаївна Кондратюк.

Водночас на базі кафедри діють дві науково-дослідні лабораторії. Одну з них засновано в жовтні 2011 року (протокол №3 від 24.10.2011 р.) з ініціативи С.М. Кондратюк, тут займаються вивченням різних аспектів еколого-валеологічного виховання дітей дошкільного й молодшого шкільного віку. Запровадження другої лабораторії (січень 2012 року) було викликане потребою в поширенні естетичних технологій у дошкільній та початковій освіті. Відтоді й донині очолює цей напрям кандидатка педагогічних наук, доцентка Лариса Вікторівна Пушкар.

У 2016 році створено центр творчого розвитку дитини «Зернятко», який покликаний виявляти природні здібності юних вихованців, цілеспрямовано розвивати їхні таланти й обдарування через роботу гуртків, творчих об'єднань, індивідуальні заняття. Майстерно керує мистецьким осередком старший викладач, соціальний педагог Л.І. Рубан.

Кафедра плідно співпрацює з профільними інститутами Академії педагогічних наук України, Національним педагогічним університетом ім. М.П. Драгоманова й іншими вітчизняними ЗВО. Розвивається також міжнародне партнерство. Зокрема, налагоджено тісні зв'язки із вченими Великотирновського університету імені св. Кирила та св. Мефодія, Пловдивського університету «Паїсій Хілендарський» (Болгарія). Спільними зусиллями забезпечується проведення міжнародних наукових конференцій, круглих столів, семінарів, здійснюється стажування та навчання іноземних студентів.

Є низка проєктів, реалізація яких – безпосередній здобуток кафедри дошкільної і початкової освіти. Передовсім ідеться про всеукраїнські науково-практичні форуми для студентів, магістрантів та молодих науковців.

Колектив кафедри дошкільної і початкової освіти, 2020 рік

Під час науково-практичної конференції «Дошкільна освіта: від традицій до інновацій», березень 2015 року

День відкритих дверей

Усеукраїнська науково-практична конференція «Дошкільна й початкова освіта: реалії та перспективи», березень 2016 року

«Дошкільна освіта: від традицій до інновацій-2018»

Склад наукової школи «Теорія і методика формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти»

Шевченківські читання, березень 2019 року

Ректор СумДПУ ім. А.С. Макаренка Ю.О. Лянной, перший проректор Л.В. Пшенична, директорка НН ІПП С.М. Кондратюк, завідувачка кафедри ДПО Н.М. Павлущенко з експертами: професоркою О.А. Федій і доцентом Г.Л. Бондаренком

Тренінг для студентів спеціальності «Початкова освіта»

Студенти спеціальності 013 «Початкова освіта» на занятті в спеціалізованому кабінеті «Нова українська школа»

Майстер-клас для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»

Науково-дослідна лабораторія трансферу естетичних технологій у дошкільній та початковій освіті за роботою

Випускники магістратури кафедри дошкільної і початкової освіти

Так, уже звичними стали конференції «Дошкільна освіта: від традицій до інновацій» (березень-2015, листопад-2018, листопад-2019), «Дошкільна й початкова освіта: реалії та перспективи» (березень-2016, квітень-2019). Неабияке зацікавлення викликали й «Шевченківські читання», що відбулися в березні 2019 року.

Колектив кафедри за понад два десятиліття плідної діяльності назбирав у скарбничці свого підрозділу чимало нагород від МОН, ОДА, департаменту освіти й науки, обласного та міського відділів освіти, ректорату університету. Ось, наприклад, С.М. Кондратюк вшанована нагрудними знаками «Василь Сухомлинський» і «Ушинський К.Д.». Крім того, їй, як, до речі, і Л.І. Рубан, присвоєне високе звання «Відмінник освіти України». О.В. Лобова – володарка заохочувальної відзнаки Міністерства освіти і науки України «Антон Макаренко». За щорічними рейтингами СумДПУ ім. А.С. Макаренка кафедра неодноразово посідала призові місця, демонструючи вагомі результати в науково-освітньому й виховному процесах.

Завжди в перших лавах і студенти, які опановують спеціальності «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта». Вони беруть участь у всеукраїнських фахових олімпіадах, конкурсах, наукових турнірах, популяризуючи особисті досягнення та звершення студентських наукових лабораторій. Вони вже зараз свідомі того, що мають стати висококласними вчителями початкових класів та вихователями закладів дошкільної освіти. Для них однаково важливими є теоретичні знання й вміння, педагогічна майстерність і талант.

Студентство дбайливо ставиться до усталених традицій як навчального закладу, так і держави. Добрим звичаєм для молоді стало проведення Дня рідної мови, Дня української писемності, Шевченківських свят, Дня вишиванки, Дня інституту, Дня знань і, звісно ж, новорічно-різдвяних гулянь. А ще майбутні педагоги – ініціатори благодійних заходів, учасники театральних і концертних постановок, спортивних змагань, завсідники музеїв та всіляких виставок.

В основу виховної роботи покладено збережений на кафедрі інститут кураторства, завдяки якому відбувається безпосередній контакт із кожним студентом і його батьками.

Водночас, маючи за плечима чималий багаж досвіду та напрацювань, кафедра й на мить не зупиняється у своєму розвиткові. Тут постійно працюють над підготовкою навчальних програм, поновленням методичних матеріалів, створенням навчально-методичної електронної бази. Наприклад, нещодавно організовано навчальні кабінети для забезпечення підготовки фахівців за програмами Нової української школи й нової редакції Базового компонента дошкільної освіти.

На кафедрі вдало популяризуються професії педагога та вихователя, зміцнюються зв'язки з роботодавцями завдяки проведенню різноманітних виховних заходів студентів із майбутніми абітурієнтами. Серед них: конкурси професійної майстерності у формі інтерактивних ігор, ярмарок працевлаштування із запрошенням роботодавців, дні відкритих дверей для абітурієнтів та їхніх батьків, презентації спеціальностей.

Відповідаючи на запити регіонального ринку праці щодо підготовки висококваліфікованих фахівців, нині кафедра готує бакалаврів і магістрів за освітніми програмами 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта».

У січні 2018 року було здійснене експертне оцінювання освітньо-професійної програми «Початкова освіта» зі спеціальності 013 «Початкова освіта» за другим (магістерським) рівнем. У квітні 2019 року відбулася акредитація напрямів підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» рівня вищої освіти «бакалавр» та 6.010102 «Початкова освіта» рівня вищої освіти «бакалавр».

Акредитаційна експертиза освітньої програми «Дошкільна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» пройшла дистанційно в жовтні 2020 року.

Директорка НН ІПП С.М. Кондратюк, доцентки кафедри О.О. Васько та С.Л. Парфілова з магістрантками

За лаштунками студентської артстудії «Театральні візерунки»

Фінал конкурсу «Міс Навчально-наукового інституту педагогіки і психології»

Переможниці конкурсу наукових робіт Тетяна Степаненко й Вікторія Вєтрова (керівники – А.П. Колишкіна та К.М. Врадій)

У центрі творчого розвитку дитини «Зернятко»

Майбутні вчителі та вихователі – часті гості музеїв

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Історія кафедри спеціальної та інклюзивної освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка сягає своїм корінням 2002 року. Уперше на Сумщині підготовку фахівців за спеціальністю «Дефектологія (корекційна педагогіка)» було запроваджено на факультеті післядипломної та додаткової освіти. Очолив цей напрям Володимир Федорович Живодьор.

Запровадження спеціальності «Дефектологія (корекційна педагогіка)» (заочна форма навчання), а згодом цілої низки спрямувань, як-от: 6.010105 «Корекційна освіта (Олігофренопедагогіка. Спеціальна психологія)», 6.010105 «Корекційна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія)», 7.010105 «Корекційна освіта (Олігофренопедагогіка. Спеціальна психологія)», 7.010105 «Корекційна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія)», 016 «Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія)», 016 «Спеціальна освіта (Тифлопедагогіка. Сурдопедагогіка)» (денна та заочна форми навчання), на базі СумДПУ імені А.С. Макаренка було зумовлене насамперед недостатньою кількістю фахівців-дефектологів у Сумській області, потребою в підвищенні якості підготовки вчителів цього профілю. Водночас гостро постало питання щодо розробки досконалого програмно-методичного забезпечення, оскільки зазначеному напряму притаманна певна специфіка, що відрізняється від класичної моделі підготовки вчителя-предметника.

Олександр Володимирович Колишкін, кандидат педагогічних наук, доцент – завідувач кафедри з 2005 до 2008 рр.

Після виокремлення у 2004 році соціально-гуманітарного факультету (нині Навчально-науковий інститут педагогіки і психології) в окремий структурний підрозділ університету, протягом 2004–2005 навчального року підготовка фахівців вищевказаних напрямів здійснювалася кафедрою соціальної та корекційної педагогіки, діяльність якої відновили за наказом ректора від 26.04.2004 р. (протокол №10).

Колектив кафедри, 2005 рік

Завідувала підрозділом кандидатка педагогічних наук, доцентка Ольга Михайлівна Полякова.

Задля досягнення високого рівня кваліфікаційної підготовки фахівців-дефектологів, відповідно до наказу ректора за №85 від 30.08.2005р., було створено кафедру корекційної педагогіки і спеціальної психології. Очолив її кандидат педагогічних наук, доцент Олександр Володимирович Колишкін.

Його надійними помічниками на шляху становлення кафедри були докторка педагогічних наук, професорка Тетяна Миколаївна Дегтяренко, кандидатка біологічних наук, доцентка Лідія Михайлівна Мазанова, кандидатка педагогічних наук, доцентка Любов Олексіївна Прядко, а також викладачі Таїсія Дмитрівна Луцьковська й Марина Вікторівна Кісліцина.

Згідно з рішенням державної акредитаційної комісії від 31.10.2006 р. (протокол №63) було акредитовано напрям підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (Олігофренопедагогіка)», освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», а за рішенням ДАК від 26.06.2007 р. (протокол №67) акредитацію пройшов напрям 7.01010501 «Корекційна освіта (корекційна психопедагогіка і спеціальна психологія)», освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст галузі знань» 0101 «Педагогічна освіта».

7 квітня 2009 р. Семінар «Теорія та практика корекційної психопедагогіки: взаємозв'язки і взаємозбагачення»

25 квітня 2013 р. І Міжнародна науково-практична конференція «Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців»

Під час доброчинної акції «Разом зробимо більше!» до Дня людей з інвалідністю, грудень 2013 року

15 жовтня 2015 р. Конгрес «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірах»

Конгрес «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірах-2015»

Учасники благодійної акції «Разом зробимо більше!»

Викладачі кафедри, 2012 рік

Для поглиблення знань майбутніх учителів-дефектологів у царині волонтерства на базі кафедри започатковано науково-методичний центр «Крок назустріч», яким дотепер керує викладачка Марина Вікторівна Кісліцина. До речі, з часом до волонтерів-студентів долучилася молодь Сумщини, що не стоїть осторонь життєвих проблем людей з особливими освітніми потребами. Отже, саме на кафедрі корекційної педагогіки і спеціальної психології зародився волонтерський рух, який нині вийшов далеко за межі СумДПУ імені А.С. Макаренка. Кафедра здійснює волонтерську діяльність за участю студентів, викладачів ЗВО, педагогів та дітей спеціальних загальноосвітніх закладів міста Суми.

Студенти-волонтери надають соціальну, психологічну й педагогічну підтримку, побутову допомогу дітям та дорослим із порушеннями психофізичного розвитку. Щорічно організовуються й проводяться різноманітні волонтерські тематичні заходи. Уже традиційними стали благодійні акції: «Разом зробимо більше!» до Дня людей з інвалідністю, «Казка в дім прийде» до Дня святого Миколая, новорічно-різдвяна «Ялинка янголів», великодні «Писанкові барви». Щороку (з нагоди Дня святого Миколая, Нового року, 8 Березня, Масниці, Воскресіння Христового та Дня захисту дітей) студенти-волонтери готують для представників юного покоління, що мають порушення психофізичного розвитку, інтерактивні вистави й ігрові програми. Для дітей та молоді з особливими потребами проводяться тематичні майстер-класи.

За останні десять років волонтерською діяльністю охоплено понад 300 студентів СумДПУ імені А.С. Макаренка й інших закладів вищої освіти

Сумщини, проведено більш як 100 різноманітних доброчинних заходів, надано безліч безкорисливих послуг різним верствам населення. Наразі педагоги-волонтери співпрацюють із 12 освітніми й реабілітаційними установами міста Суми та Сумської області, з якими реалізують чимало спільних проєктів.

У 2008–2016 роках кафедру корекційної педагогіки і спеціальної психології очолювала кандидатка педагогічних наук, доцентка Юлія Анатоліївна Бондаренко (нині докторка педагогічних наук, професорка).

Восени 2010 року на кафедрі організовано консультативно-методичний центр «Довіра», яким опікувалася досвідчена викладачка, учитель-дефектолог вищої категорії, учитель-методист Наталія Олексіївна Косарєва. З 2015 року центром керує кандидат педагогічних наук, доцент Олександр Володимирович Колишкін.

«Довіра» надає цілу низку послуг. Серед них: забезпечення конструктивної взаємодії членів родини та спеціалістів із дітьми й дорослими, що мають особливі потреби; налаштування навчально-виховної, корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку, а також дорослими людьми з особливими потребами; розв'язання проблем абілітації, реабілітації, інтеграції в соціум та формування життєвої компетенції в осіб з обмеженими можливостями; організація навчання і виховання дітей із вадами психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти; експертиза індивідуальних реабілітаційних та корекційних програм; облаштування сімейного середовища відповідно до особливостей осіб із порушеннями психофізичного розвитку.

Задля впровадження інноваційної діяльності з вересня 2011 року на базі кафедри створено лабораторію корекційно-реабілітаційних технологій (протокол №1 від 05.09.2011 р.), на чолі якої стала докторка педагогічних наук, професорка Тетяна Миколаївна Дегтяренко.

Юлія Анатоліївна Бондаренко, докторка педагогічних наук, професорка – завідувачка кафедри з 2008 до 2016 рр.

Ученою радою університету (протокол №2 від 26.09.2011р.) затверджено паспорт та положення нової структури. У 2015 році лабораторії надано статус міжвідомчої. Власне, протягом 2011–2015 рр. професорсько-викладацький склад працював над колективною науковою темою «Зміст, організація й управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» (номер державної реєстрації – 0111 U 009399).

У 2015 році в УкрІНТЕІ було зареєстровано наступне колективне дослідження наукової лабораторії – «Методологія та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» (державний реєстраційний номер – 0116 U 000895) – із визначеним терміном роботи до 2020 р.

З 2020 року міжвідомчу лабораторію очолює докторка педагогічних наук, доцентка Оксана Володимирівна Боряк.

Ще один важливий аспект діяльності лабораторії полягає в тому, що викладачів нерідко запрошують як наукових консультантів під час організації та проведення загальнообласних експериментів щодо надання освітніх послуг населенню з особливими потребами.

З 2011–2012 н.р. на постійній основі запроваджено курси з вивчення жестової мови для майбутніх педагогів-дефектологів та всіх зацікавлених осіб.

У травні 2012 р., з огляду на світові тенденції щодо деінституалізації та соціального інтегрування осіб з особливостями психофізичного розвитку, кафедра корекційної педагогіки і спеціальної психології трансформувалася в кафедру корекційної та інклюзивної освіти (наказ ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка за №108).

Тетяна Миколаївна Дегтяренко, докторка педагогічних наук, професорка – завідувачка кафедри з 2016 року й дотепер

За час, що минув, налагоджено співпрацю з провідними науковими закладами вищої освіти України, спеціальними загальноосвітніми та реабілітаційними установами м. Сум та області. Розвинуте також міжнародне партнерство з навчальними закладами, громадськими організаціями Словаччини, Німеччини, Білорусі, Сербії, Болгарії, Македонії, США, Вірменії. У 2015 році, з ініціативи міжвідомчої наукової лабораторії кафедри корекційної та інклюзивної освіти, на базі СумДПУ імені А.С. Макаренка проведено Міжнародний конгрес зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітації. Захід такого рівня відбувся вперше в Україні.

За підсумками оцінювання якості роботи структурних підрозділів і науково-педагогічних працівників кафедра корекційної та інклюзивної освіти посідала другі місця в загальноуніверситетських рейтингах за 2013 та 2015 роки.

23 березня 2017 р. ІІ етап Усеукраїнської (з міжнародною участю) студентської олімпіади зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

Солідною скарбницею дипломів, грамот, подяк можуть похвалитися й студенти, які в різний період здобували спеціальність «Спеціальна освіта». Ось лише декілька прикладів. У 2015 році наша вихованка А. Курєнкова посіла третє місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді, у 2017 році Ю. Прихожай показала на аналогічному фаховому змаганні другий результат, ще за рік – друга сходинка в А. Гусєвої, у 2019 році А. Войтенко здобуває третє місце. Так само не з порожніми руками повертається молодь із загальнодержавних конкурсів студентських наукових робіт (О. Ляховка – третє місце у 2015 р., А. Павловська – у 2017 р.), гідно презентує себе на міжнародних молодіжних форумах.

З 2016 року кафедрою завідує докторка педагогічних наук, професорка Тетяна Миколаївна Дегтяренко, яка вшанована нагрудними знаками «За наукові та освітні досягнення» і «Відмінник освіти України». Відтоді започатковано підготовку аспірантів за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта». Випускники здобувають науковий ступінь доктора філософії PhD (у галузі освіти). Так само з 2016 року функціонує профорієнтаційний центр на базі кафедри, керівником якого є кандидатка психологічних наук, старша викладачка Анна Варужанівна Чобанян.

Учасники ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта» на чолі з професоркою, віцепрезиденткою ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів» М.К. Шеремет, 24 березня 2017 р.

У вересні 2017 року, згідно з наказом ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка №47 від 30.01.2017 р., відбулося чергове перейменування – підрозділ став кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти.

До стратегічних орієнтирів її стійкого розвитку належать: проєктування та реалізація моделі управління якістю підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»; вивчення і впровадження передового досвіду в процес підготовки майбутніх олігофренопедагогів, тифлопедагогів, сурдопедагогів, логопедів, викладачів корекційної педагогіки та керівників спеціальних навчальних закладів; розробка методичного забезпечення; сприяння професійній самореалізації особистості викладача та студента в умовах сучасного суспільства ризику; використання інформаційно-комунікаційних технологій задля забезпечення зворотного зв'язку з випускниками та роботодавцями; якісне оновлення навчально-професійного простору, зокрема розширення інформаційної бази підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»; розвиток міжнародного співробітництва за програмою подвійного диплома тощо.

У своїй поточній діяльності кафедра спеціальної та інклюзивної освіти надає перевагу проблемно-орієнтованому навчанню, самонавчанню, опануванню нових знань завдяки різним видам практик, організації досліджень, застосуванню інформаційно-комунікативних технологій (елементів дистанційного навчання). Для реалізації освітньої програми відбувається поєднання теоретичних методів навчання (співпраці, активної взаємодії учасників освітнього процесу в межах дискусій, діалогів, мозкових штурмів, інтелектуальних ігор) і практичних (навчальних занять, позанавчальної роботи).

Кафедра є випусковою й нині готує фахівців за кількома спеціальностями, а саме: «Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія)», освітні ступені – «бакалавр», «магістр»; «Спеціальна освіта (Тифлопедагогіка. Сурдопедагогіка)», освітній ступінь – «магістр»; «Спеціальна освіта», науковий ступінь – «доктор філософії PhD (у галузі освіти)». Діяльність кафедри скерована на високоякісну підготовку педагога, здатного працювати в сучасних умовах, спираючись на світові тенденції та національний досвід України, переймаючись проблемами осіб із порушеннями психофізичного розвитку.

Одним зі способів досягнення вказаної мети є ознайомлення майбутніх спеціалістів усіх напрямів підготовки – дошкільної, початкової освіти, учителів різних предметів основної школи – з навчальними дисциплінами «Основи корекційної педагогіки» й «Основи інклюзивної освіти». Набуті знання дають змогу молодим педагогам моніторити психофізичний та соціальний розвиток дітей в умовах інклюзивного навчання, своєчасно виявляти відхилення, урахувати їх в освітньому процесі.

З 2017 року кафедра дала життя лабораторії інклюзивної освіти (керівник – докторка педагогічних наук, професорка Юлія Анатоліївна Бондаренко); з 2017 року почав свою роботу ресурсний центр / центр трансферу технологій (керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Юрій Миколайович Косенко).

У творчому доробку кафедри спеціальної та інклюзивної освіти наразі зібрано понад десять науково-методичних

Колектив кафедри, 2018 рік

розробок, які впроваджено за межами ЗВО, зокрема навчальні підручники для учнів спеціальних шкіл із грифом МОН України.

У наукових проєктах, що відбуваються під егідою кафедри, беруть участь партнери-роботодавці, випускники, здобувачі першого й другого рівнів вищої освіти за спеціальністю «Спеціальна освіта», батьки дітей з особливими навчальними потребами та/або з інвалідністю, представники недержавних громадських і благодійних організацій (як вітчизняних, так і закордонних), що представляють інтереси цього прошарку населення та є замовниками освітніх послуг.

Передовсім ідеться про міжнародні науково-практичні конференції «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірах», «Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців», регіональні науково-практичні семінари зі спецпедагогіки.

Участь викладачів кафедри в складі журі конкурсу «Учитель року-2019», запровадження номінації «Учитель інклюзивного класу» (у 2019 році вперше в Україні), проведення з 2017 року на базі кафедри ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта», тісна комунікація з представниками різних закладів вищої освіти України та роботодавцями дають дедалі більше нових ідей для розвитку. Зокрема, одна з них втілилася в соціально-освітньому проєкті «Світ один на всіх» – щорічному регіональному конкурсі творчих робіт (есе), долею якого з миті започаткування (2018 рік) переймається кандидатка психологічних наук, старша викладачка Анна Варужанівна Чобанян.

Викладачі кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

День відкритих дверей, вересень 2018 р. Співробітники кафедри спеціальної та інклюзивної освіти з керівництвом Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка мають чимало здобутків на науковій ниві, однак найбільше вони тішаться, що посіяні зерна знань проростають у висококласних спеціалістах, значна частина з яких знана й шанована і серед роботодавців, і в колі академічної спільноти України. Згадаймо хоча б Олену Ігорівну Проскурняк – докторку психологічних наук, професорку, завідувачку кафедри корекційної освіти та спеціальної психології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»; Ірину Анатоліївну Малишевську – докторку педагогічних наук, професорку кафедри корекційної педагогіки та психології Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини; Світлану Миколаївну Кондратюк – директорку Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка, кандидатку педагогічних наук, професорку; Ольгу Олексіївну Бабяк – кандидатку психологічних наук, завідувачку відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Професорсько-викладацький склад кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, 2019 р.

Катерину Олександрівну Зелінську-Любченко – кандидатку педагогічних наук, старшу викладачку кафедри логопедії СумДПУ ім. А.С. Макаренка; Віту Григорівну Корж – головного спеціаліста управління освіти й науки Сумської міської ради; Надію Федорівну Гаєву – завідувачку обласної психолого-медико-педагогічної консультації департаменту освіти й науки Сумської обласної державної адміністрації.

Усіх і не перелічити, але на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти пам'ятають, цінують і завжди чекають на гостину до рідної альма-матер кожного свого випускника.

Під час ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта», 23 березня 2017 р.

Призери ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта» разом із ректором СумДПУ імені А.С. Макаренка Ю.О. Лянним, 24 березня 2017 р.

Студенти-олімпіадники знову з'їхалися до Сум з усієї України, 25 квітня 2018 р.

Посвята студентів першого курсу в дефектологи, травень 2018 р.

XI благодійна акція «Разом зробимо більше!», грудень 2018 р.

V Міжнародна науково-практична конференція «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірах», 20 листопада 2019 р.

Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

У процесі свого становлення й розвитку кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи зазнала внутрішньої трансформації, а також змін структурної належності до певних факультетів та інститутів. Заснування кафедри управління й менеджменту в освіті було пов'язане з необхідністю підготовки висококваліфікованих менеджерів та педагогів вищої школи, які, здобувши ступінь магістра, могли б здійснювати професійну й наукову діяльність в обраній галузі.

Оскільки зазначений напрям був новим на теренах Сумської області, то фундаторам довелося докласти значних зусиль задля реалізації задуманого. Кафедру управління та менеджменту в освіті, згідно з наказом ректора №43-А «Про створення й реорганізацію структурних підрозділів», започатковано 4 липня 2003 року на факультеті післядипломної та додаткової освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка. Уже за рік її перетворено на кафедру педагогіки вищої школи та педагогічного менеджменту, а у 2016-му – на кафедру менеджменту освіти та професійної підготовки Навчально-наукового інституту педагогіки і психології. У 2017 році чергове перейменування – відтоді це кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Завідувачка кафедри, професорка О.Г. Козлова

З 2003 року завідувачкою кафедри є досвідчений управлінець, кандидатка педагогічних наук, професорка Олена Григорівна Козлова, яка пройшла шлях від сільської вчительки математики й фізики, методистки та завідувачки методичним кабінетом Сумського районного відділу освіти до проректора з наукової роботи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, декана факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Професорка О.Г. Козлова є випускницею американської програми «International Visitor Program» Бюро з освітніх і культурних програм (ВЕСА) Держдепартаменту США «Educational Reform at the Secondary Level» (2002), брала участь у канадсько-українському проєкті «Демократична освіта» (2005–2007 рр.).

2004 рік. Перший захист магістерських робіт

Водночас завідувачка кафедри О.Г. Козлова очолює наукову школу з управління інноваційними процесами в системі освіти та опікується діяльністю магістерського товариства, яке досліджує сучасні інноваційні технології управління освітою. Олена Григорівна долучається до реалізації фундаментальних досліджень за проєктом «Теоретико-методологічні та організаційно-педагогічні засади менеджменту освітніх інновацій у суспільстві ризику», започаткованим у СумДПУ імені А.С. Макаренка.

О.Г. Козлова є вченим секретарем спеціалізованої вченої ради К 55.053.01 при Сумському державному педуніверситеті імені А.С. Макаренка, готує рецензії й відгуки на монографії, навчальні посібники, очолює низку консультативних і дорадчих органів, входить до складу вченої ради університету, вченої та методичної рад Навчально-наукового інституту педагогіки та психології. Вона є офіційною опонентною на захисті кандидатських дисертацій, членкинею редакційної колегії фахового видання «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології», головною редакторкою збірника статей «Магістр», постійно бере участь у роботі редак-

2005 рік. Міжнародна конференція

ційної колегії з підготовки збірників наукових праць, що видаються в Навчально-науковому інституті педагогіки та психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка, а також матеріалів всеукраїнських і міжнародних конференцій.

У добірці Олени Григорівни – понад 300 наукових та навчально-методичних праць. З-поміж них: одна власна монографія, два дослідження, створені в співавторстві, 30 розділів колективних монографій, 28 навчально-методичних посібників (чотири – із грифом МОН України), 40 методичних рекомендацій, а ще статті у вітчизняних і закордонних спеціалізованих виданнях.

Багаторічна наукова та педагогічна діяльність О.Г. Козлової відзначена державними нагородами: знаком «Відмінник народної освіти» (1987), Почесною грамотою Міністерства освіти УРСР (1990), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2004), нагрудним знаком «Петро Могила» (2008), Грамотою голови Сумської обласної адміністрації (2013), знаком «Ушинський К.Д.» (2014), пам'ятними медалями «Чарівна сила України» та «За відданість справі» (2014), Почесною грамотою Національної академії педагогічних наук України (2017).

Нині професорсько-викладацький склад кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи налічує десять осіб, серед яких: О.Г. Козлова – к.п.н., професорка; М.О. Лазарєв – к.п.н., професор; Л.В. Пшенична – к.н.з держ. упр., професорка; Л.В. Корж-Усенко – д.п.н., доцентка; О.І. Скоробагатська – к.п.н., доцентка; В.Ф. Живодьор – доцент; Д.О. Козлов – д.п.н., доцент; Г.Г. Довгополова – к.п.н., доцентка; С.С. Дєнєжніков – к.філос.н., старший викладач; Т.М. Максименко – старший викладач.

Підвищенню професійного рівня науково-педагогічних кадрів сприяли вдалі захисти докторських дисертацій доцентів Л.В. Корж-Усенко (червень 2019 р.) та Д.О. Козлова (грудень 2020 р.), що відбулися в спеціалізованій вченій раді СумДПУ ім. А.С. Макаренка.

Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи активно працює за навчальним, методичним, науковим і виховним напрямами. Тут здійснюється процес підготовки фахівців за спеціальностями: 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація – «Педагогіка вищої школи», кваліфікація – викладач університетів та вищих навчальних закладів) і 073 «Менеджмент» за такими спеціалізаціями: «Адміністративний менеджмент» (кваліфікація – магістр із менеджменту, менеджер (управитель) з адміністративної діяльності) й «Управління навчальним закладом» освітнього ступеня «магістр» (кваліфікації: магістр із менеджменту, керівник підприємства, установи й організації у сфері освіти та виробничого навчання).

Колектив кафедри пройшов акредитацію освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальностей: 8.000009 «Управління навчальним закладом» (2003 р.) та 8.000005 «Педагогіка вищої школи» (2004 р.). Відтоді високий фаховий рівень постійно підтверджується. Власне, у 2007–2008 н.р. повторно відбулася акредитація спеціальності «Управління навчальним закладом» (8.000009), у 2009–2010 н.р. – «Педагогіка вищої школи» (8.000005); у 2012–2013 н.р. – «Управління навчальним закладом», у 2014–2015 рр. – «Педагогіка вищої школи» за напрямом підготовки «Специфічні категорії», а у 2017–2018 н.р. акредитовано освітньо-професійну програму «Менеджмент освіти» спеціальності 073 «Менеджмент» (напрям підготовки – 07 «Управління й адміністрування»).

В освітньому процесі застосовуються диференційовані форми та засоби контролю за рівнем знань студентів. Це різні види контрольних робіт, тестування, опитування, реферати, комплексні контрольні роботи, кваліфікаційні комплексні завдання, заліки, іспити, захист магістерської роботи.

Професор М.О. Лазарєв

2007 рік. Міжнародна науково-практична конференція

2015 рік. Викладачі та магістри спеціальності «Менеджмент»

2018 рік. Круглий стіл із нагоди дня народження В. Сухомлинського

2018 рік. Учасники круглого столу з нагоди 100-річчя від дня народження В. Сухомлинського

2018 рік. Захист магістерських робіт

2018 рік. Під час захисту магістерських робіт

Викладачі кафедри

Самостійна робота студентів передбачає виконання навчальних тестів, підготовку індивідуальних творчих завдань для поглибленого вивчення певної теми, роботу над проблемними питаннями до розділів тем, запропонованих для осібного вивчення.

Методичний напрям діяльності кафедри реалізується відповідно до затверджених освітньо-професійних програм, освітньо-кваліфікаційних характеристик та навчальних планів підготовки фахівців у СумДПУ ім. А.С. Макаренка. Викладачі проводять заняття на високому науковому й методичному рівнях, використовуючи активні методи навчання, пропонуючи професійні завдання та ситуації, диспути й дискусії, обговорюючи актуальні проблеми тощо.

Обов'язковим складником професійної підготовки фахівця є практична апробація й засвоєння всіх елементів майбутньої діяльності в процесі виробничої практики відповідно до програми, методичних рекомендацій та робочого зошита зі стажування магістрантів, розроблених кафедрою.

Важливим засобом формування професійної компетентності фахівців є залучення студентів до науково-дослідної роботи, що сприяє саморозвитку й самореалізації. Під час навчання магістранти здійснюють науково-дослідну діяльність під керівництвом найбільш досвідчених викладачів. Тематика магістерських робіт відображає фахові інтереси й потреби студентів. Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи є осередком низки наукових шкіл, що функціонують під керівництвом професорів О.Г. Козлової, М.О. Лазарєва, Л.В. Пшеничної, доцентки Л.В. Корж-Усенко.

Науковий напрям роботи кафедри забезпечується на підставі плану науково-дослідної роботи Сумського державно-

го педагогічного університету імені А.С. Макаренка в межах кафедральної теми «Теоретичні та методичні засади професійної підготовки магістрів в умовах університету» (номер державної реєстрації – 0111U0005732 на 2016–2020 роки). Викладачі й магістранти кафедри долучаються до міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-практичних конференцій, семінарів та круглих столів. Професорсько-викладацький склад бере участь у реалізації наукових проєктів, спрямованих на якісну підготовку фахівців за спеціальностями 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація – «Педагогіка вищої школи») та 073 «Менеджмент» (спеціалізації: «Адміністративний менеджмент» і «Управління навчальним закладом» освітнього ступеня «магістр»).

Кафедра неодноразово брала на себе обов'язки з організації наукових заходів різних рівнів, зокрема Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін» (2015–2020 рр.), студентської конференції «Наукові пошуки молодих учених» (2003–2018 рр.), Міжнародної науково-практичної конференції для студентів та молодих учених «Європейський університет: імідж, мобільність і соціальні перспективи» (2015–2020 рр.). У 2016 році кафедрою проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті», у 2017 та 2018 роках за її ініціативи й активної участі відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних

День відкритих дверей

закладах». Доброю традицією є влаштування круглих столів із нагоди дня народження видатних педагогів А. Макаренка, В. Сухомлинського.

На світовому рівні кафедра співпрацює з Білоруським державним університетом, Вітебським державним університетом імені П.М. Машерова (Білорусь); Вармінсько-Мазурським університетом в Ольштині, Університетом імені Яна Кохановського в Кельце (Польща), а також асоціацією загальних об'єднань «Міжнародний центр гуманної педагогіки».

На теренах держави встановлено міцні зв'язки з Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук України, відділом економіки та управління загальною середньою освітою, Харківським національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди, Полтавським національним педагогічним університетом імені В.Г. Короленка, Хмельницьким державним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди, Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського, Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д. Ушинського, Українською інженерно-педагогічною академією, Кременчуцьким національним університетом імені Михайла Остроградського, Чернігівським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, Державним вищим навчальним закладом «Українська академія банківської справи НБУ» (Сумський державний університет).

Л.В. Корж-Усенко під час вручення диплома доктора наук

У регіональному масштабі кафедра ефективно співпрацює з Політехнічним технікумом Конотопського інституту СумДУ, ВКНЗ СОР «Путивльський педагогічний коледж імені С.В. Руднєва», ВКНЗ СОР «Лебединське педагогічне училище імені А.С. Макаренка», Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, Сумською філією Харківського національного університету внутрішніх справ, Сумським міським науково-методичним центром, гімназією №1 м. Суми, КУ «Сумська спеціалізована школа I–III ступенів №25», КУ «Сумська загальноосвітня школа I–III ступенів №10».

Пріоритетом у роботі кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи є формування цілісної особистості, здатної до саморозвитку й самовдосконалення. Серед форм виховної роботи особлива увага приділяється тим, що активізують самостійність мислення, розвивають креативність, сприяють утвердженню національно-патріотичної та громадської позицій майбутніх фахівців, формуванню поваги до своєї альма-матер. Активно практикуються екскурсії до музею СумДПУ ім. А.С. Макаренка, краєзнавчого й художнього музеїв, цікавих історичних і природних об'єктів, відвідування мистецьких виставок, кінотеатрів. Традиційною є участь студентів та викладачів в урочистих і благодійних заходах із нагоди Дня захисника України і Дня українського козацтва, Дня матері, Дня вишиванки, Дня святого Миколая.

Члени спеціалізованої вченої ради

Куратори академічних груп зосереджують увагу на наданні допомоги активу в плануванні та проведенні організаційної й навчально-виховної роботи, спрямованої на досягнення якісних показників успішності, підтримання дисципліни та зростання громадської активності студентів.

Крім того, куратори надають допомогу активу в систематичному інформуванні студентів про пріоритети розвитку суспільства й держави, новини в житті області, міста й університету, проведенні аналізу поточної успішності груп, організації зустрічей із цікавими людьми, залученні молоді до спортивно-масової роботи, художньої самодіяльності, виконання громадських доручень згідно з індивідуальними здібностями кожного студента.

2019 рік. Засідання спеціалізованої вченої ради

2019 рік. Студентська конференція «Наукові пошуки молодих учених»

2019 рік. Урочистості з нагоди Дня захисника України і Дня українського козацтва

2020 рік. Круглий стіл із нагоди дня народження А.С. Макаренка

2019 рік. Вручення дипломів магістрам

2020 рік. Під час круглого столу до дня народження А.С. Макаренка

Науково-практична конференція, де розглядалися питання виховання учнів козацьких класів

2020 рік. Під час науково-практичної конференції, присвяченої інноваціям в освіті

2020 рік. Магістри в музеї університету

Стипендіати Сумської обласної ради з ректором університету

У стінах рідної альма-матер

Святкування Дня вишиванки

РОЗДІЛ IV

Студентство

Підготовка до урочистої ходи першокурсників

Профорієнтаційна діяльність. Освітній фестиваль-2017

На мистецькій акції «Театр на узбіччі театру», грудень-2019

Студентське самоврядування

У складі Навчально-наукового інституту педагогіки і психології діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною студентського самоврядування Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Студентське самоврядування – це форма самоорганізації здобувачів вищої освіти, механізм представництва й обстоювання своїх прав, можливість самореалізації. Студентське самоврядування покликане захищати інтереси здобувачів вищої освіти та бути їхнім представником у дирекції інституту й адміністрації університету. Студентське самоврядування є реальною можливістю студентської громади самостійно розв'язувати

Виступ студентів НН ІПП на освітньому фестивалі, 2017 рік

віднесені до їхніх повноважень питання в межах чинного законодавства України, Закону України «Про вищу освіту», рішень і наказів МОН України, Статуту університету, Положення про студентське самоврядування в СумДПУ імені А.С. Макаренка та інших нормативно-правових документів.

Студентське самоврядування об'єднує всіх здобувачів вищої освіти інституту, здійснюється студентами безпосередньо й через органи студентського самоврядування (ОСС), які обираються з допомогою прямого таємного голосування.

Метою діяльності студентського самоврядування є створення умов для самореалізації здобувачів вищої освіти та формування в них організаторських навичок, лідерських якостей, умінь обстоювати свої права й виконувати обов'язки. Діяльність органів студентського самоврядування спрямована на вдосконалення навчального процесу, позанавчальної діяльності, зростання

Чинний склад студентського самоврядування Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

в молоді соціальної активності й відповідальності.

Студентське самоврядування здійснюється на рівні інституту, його структурних підрозділів і кафедр, курсу, академічної групи, гуртожитку, студентського містечка.

У своїй роботі ОСС інституту спираються на такі принципи: добровільність, колегіальність, відкритість; автономність у розв'язанні питань, що входять до їхньої компетенції, самостійність у виборі форм та методів здійснення повноважень; виборність і звітність представницьких органів студентського самоврядування; рівність прав студентів на участь у студентському самоврядуванні.

Основними завданнями органів студентського самоврядування є: забезпечення й захист прав студентів, зокрема щодо організації навчального процесу; забезпечення виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій і творчій діяльності студентів, створення належних умов для їхнього проживання й відпочинку; стимулювання діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; організація співробітництва зі студентами інших закладів вищої освіти й молодіжними організаціями; координація діяльності старостату, кураторів академічних груп, студентського профкому; контроль за навчальною і трудовою дисципліною студентів, оперативне реагування на її порушення; участь у розподілі стипендіального фонду.

З огляду на визначені завдання органи студентського самоврядування беруть участь в управлінні інститутом. Власне, ідеться про розв'язання питань, пов'язаних з удосконаленням освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначенням стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту й харчування. Так само ОСС залучаються до заходів

Студентки спеціальності «Початкова освіта» з директоркою ННІПП, професоркою С.М. Кондратюк і доценткою кафедри ДПО Л.В. Пушкар

задля забезпечення якості вищої освіти, вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм. Студентське самоврядування проводить організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі й інші заходи; захищає права та інтереси студентів, які навчаються в інституті; делегує своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів тощо.

У Навчально-науковому інституті педагогіки та психології студентське самоврядування зародилося з миті його створення – у 2001 році. У різні періоди своєї діяльності воно об'єднувало найактивніших і найініціативніших студентів різних спеціальностей, з-поміж яких слушно згадати: Яніну Стоян, Оксану Стадниченко, Дмитра Кірічка, Ольгу Саприкіну, Сергія Дмитренка, Наталю Матласевич, Таїсію Халамелю, Вікторію Степаненко, Альону Гречану, Каріну Савіську, Анастасію Зайчикову, Сергія Рубана, Ірину Гриценко, Катерину Самонову, Яну Мелешко, Владислава Буйваленка, Дениса Москаленка, Сергія Бусенка, Наталю Губар, Тетяну Саган, Катерину Дубовик, Альону Усик, Анастасію Минькову, Катерину Голуб, Кіріла Шульженка, Катерину Лисянську, Аліну Островську, Наталю Петрову, Артема Дубровіна, Інну Римар, Руслану Чуб, Анастасію Летюку, Інесу Лушню, Юлію Дербеньову, Анастасію Романенко, Володимиру Рубаник.

З кожним роком співпраця органів студентського самоврядування і дирекції інституту лише зміцнюється. Згідно зі структурою, ОСС має голову, заступника, секретаря й шість департаментів (навчально-науковий, інформаційний, культурно-масовий, спортивний, волонтерський, суспільно-побутовий), у яких студентство може реалізувати себе в різних сферах діяльності. Нині студентське самоврядування представляють Данило Покидченко, Анжела Гнатенко, Валентина Тірон, Катерина Сітак, Євгенія Таран, Оксана Науменко, Софія Наконечна.

Навчально-науковий департамент допомагає дирекції інституту в організації навчально-виховної роботи, а саме: займається розв'язанням питань, що виникають у студентів під час навчального процесу; здійснює моніторинг щодо задоволення студентів організацією навчального процесу; виконує поточні завдання, пов'язані з контролем та впливом на успішність навчання студентів; проводить роз'яснювальну роботу на старостатах щодо особливостей навчальної системи та складання рейтингів успішності; сприяє проведенню заходів наукового характеру через залучення студентів до участі в конференціях, олімпіадах, тренінгах, брейн-рингах, вікторинах, іграх тощо; допомагає виявляти талановитих студентів, сприяє розвитку їхньої науково-дослідної діяльності та формуванню пізнавальних навичок.

Інформаційний департамент виконує роль організаційної ланки між потоками нової інформації та студентством завдяки поширенню новин про діяльність органів студентського самоврядування, висвітленню та анонсуванню на сторінках соціальних мереж (Instagram, Facebook) важливих подій в університеті, інституті, країні, світі. Крім того, тут займаються розробленням афіш та оголошень, плакатів для підтримки представників інституту на загальноуніверситетських і міських заходах, готують привітання з визначними датами й святами, а також створюють фотозвіти за підсумками різноманітних студентських заходів.

Студентський директор Альона Гречана з учасницями освітнього фестивалю, 2017 рік

На студентському ярмарку-2006

Під час святкування Дня фізичної культури та спорту України

Ярмарок із нагоди 9-річчя інституту

Студенти спеціальності «Психологія» беруть участь у заходах до 9-ї річниці НН ІПП

Переможниці конкурсу «Міс університету», 2012 рік

Учасники й учасниці конкурсу «Міс і містер НН ІПП», 2019 рік

Студенти спеціальності «Спеціальна освіта» під час освітнього фестивалю, 2017 рік

До культурно-масового департаменту входять сміливі й креативні студенти, які допомагають створити сприятливі умови для вільного творчого розвитку здобувачів вищої освіти в позанавчальному просторі, залучаючи талановиту молодь до різноманітних видів соціокультурної діяльності та дозвілля. Ідеться насамперед про загальноуніверситетські й інститутські заходи («Посвята першокурсників у студенти СумДПУ ім. А.С. Макаренка», «Студентська весна», «Під знаком Купідона», «Міс університету», «Міс та містер НН ІПП», «Вишиванка НН ІПП» тощо); концертні програми до професійних і календарних свят (День працівників освіти, День захисника України й День українського козацтва, Міжнародний день студента, Міжнародний жіночий день, Шевченківські дні); творчі конкурси («Алло, ми шукаємо таланти!»), виставки студентських робіт, майстер-класи; профорієнтаційні фестивалі та ярмарки (фестиваль «Твоя майбутня професія», «Ярмарок вакансій», презентація спеціальностей НН ІПП у ме-

Майбутні соціальні педагоги святкують 8-у річницю соціально-гуманітарного факультету

Профорієнтаційна робота студентів НН ІПП у межах проведення Дня відкритих дверей, 2017 рік

жах Дня відкритих дверей); колективні відвідування кінотеатрів і театрів, міських музеїв, виставок.

У вільний час студенти полюбляють жартувати й брати участь у КВК. Задля цього у 2013–2014 н.р. у НН ІПП було створено команду «П'ятий поверх», що посіла тоді перше місце. У 2017–2018 н.р. була організована команда «Баби з п'ятого», до якої увійшли виключно дівчата: Вікторія Зинь, Ірина Пономаренко, Володимира Рубаник, Альона Усик. За оцінками журі їх визнано технічними переможцями.

Спортивний департамент відповідає за організацію фізкультурно-оздоровчої й спортивної роботи зі студентами. Основним його завданням є поширення в студентському середовищі здорового способу життя, залучення здобувачів вищої освіти до участі в змаганнях, чемпіонатах, турнірах із різних видів спорту, організація туристичного дозвілля студентів інституту.

Доброю традицією стала участь молодих активістів у загальноуніверситетських ранкових руханках і флешмобах до

Показовий виступ студенток інституту Ірини Гриценко й Тетяни Саган на «Іграх амазонок», 2018 рік

Дня фізичної культури і спорту та Всесвітнього дня здоров'я, метою яких є популяризація здорового способу життя серед студентства. Водночас чоловіча і жіноча збірні ННІПП – незмінні учасники університетських чемпіонатів із волейболу, баскетболу, бадмінтону та інших видів спорту.

Важливою є робота волонтерського департаменту студентського самоврядування, що покликаний сприяти участі молоді в соціальних акціях та благодійних ярмарках, які ініціюють волонтерські формування ННІПП: «Крок назустріч», «Добрі справи», «Колограй».

Привітання директоркою ННІПП, професоркою С.М. Кондратюк учасників конкурсу «Алло, ми шукаємо таланти!», 2019 рік

Крім того, тут успішно залучають здобувачів вищої освіти до всесвітніх, всеукраїнських та локальних соціальних акцій, як-от: «Хода за свободу / Walk for Freedom», «16 днів проти насильства», «Разом зробимо більше» до Міжнародного дня людей з інвалідністю, «Поличка добра: можеш – поклади, потребуєш – візьми!» (акція для малозабезпечених мешканців Роменського мікрорайону).

Так само у волонтерському департаменті не стоять осторонь пілотних соціальних проєктів («Обізнана й захищена», «Чемпіони кібербезпеки»), майстер-класів і концертних програм для соціально вразливих категорій населення («Осінній букет», «Мишка» та «Орхідея» з виготовлення декоративних виробів і листівок до свят, святкове дійство «Новорічна казка»). Цими заходами охоплюються особи похилого віку, сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, та особи з інвалідністю. І, звісно ж, жоден Міжнародний день волонтерів, Міжнародний день людей похилого віку, Міжнародний день людей з інвалідністю, Міжнародний день захисту дітей, Міжнародний день миру не минає без активної участі студентства.

Суспільно-побутовий департамент організовує трудові десанти задля упорядкування аудиторій, гуртожитку та прилеглих до інституту територій.

Органи студентського самоврядування разом із дирекцією ННІПП займаються розв'язанням проблем, пов'язаних із проживанням студентів у гуртожитках, інформують ректорат університету про невідкладні побутові негаразди задля їхнього усунення, влаштовують змістовне дозвілля. Згадати хоча б «Квартирник» – посиденьки за чашкою чаю з гітарами, де студенти грають і співають свої улюблені пісні.

Під час конкурсу «Міс СумДПУ», 2019 рік

Склад ОСС постійно оновлюється, тому кожен охочий може стати вагомим елементом студентської громади, спробувати свої можливості в розв'язанні питань навчання й побуту, захисту прав та інтересів студентів, брати участь в управлінні інститутом.

Учасниці концерту до 8 Березня, 2021 рік

Святкування 15-річчя від дня заснування інституту

Студенти і викладачі на ярмарку до 15-річчя НН ІПП

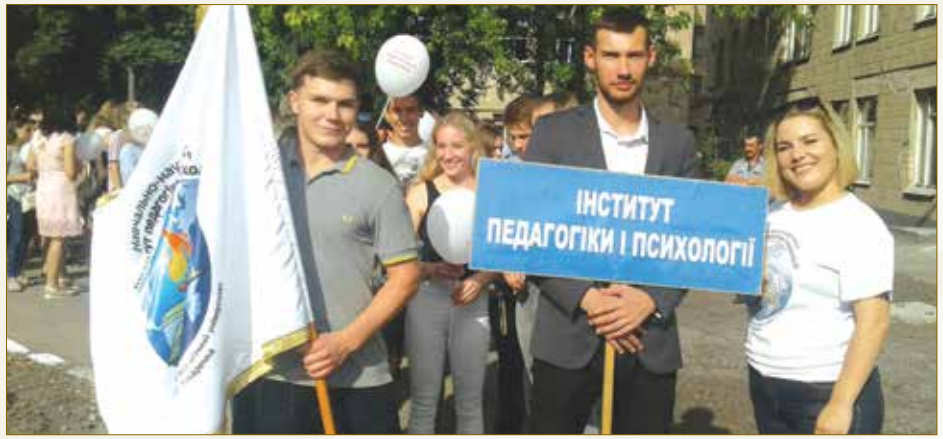

Урочиста хода з нагоди традиційної посвяти першокурсників у студенти СумДПУ ім. А.С. Макаренка, серпень 2018 року

Дирекція й викладачі інституту з учасниками концерту до Дня працівників освіти, жовтень 2019 року

«Ігри амазонок-2018»

Під час традиційного флешмобу до Дня фізичної культури та спорту України

Студентський актив ОСС НН ІПП, 2021 рік

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ *Навчально-наукового інституту педагогіки і психології – це працьовита, самостійна, творча команда, що дає можливості для реалізації студентських починань. Актив ОСС пройшов «вогонь, воду й мідні труби». Це загартована, смілива, весела, щаслива, цікава, рішуча, завзята, пробивна та неймовірно енергійна молодь.*

Хочемо подякувати керівництву НН ІПП за те, що повсякчас підтримує ідеї своїх невтомних і моторних студентів. Ми одна команда та працюємо на користь студентської ініціативи!

Студенти спеціальності 053 «Психологія» з куратором – к. філос. н., доценткою К.М. Пасько

НАШ ІНСТИТУТ *– це місце, де можна дізнатися багато цікавого та гарно провести свій час за навчанням.*

Кожен викладач вкладає душу у свої лекції, теоретичний матеріал доповнює прикладами та історіями з життя. Педагоги можуть виділяти час для відповідей на запитання студентів, що безпосередньо не пов'язані з темою заняття. Деякі студенти паралельно з навчанням працюють, тому до невеликих запізнень тут ставляться з розумінням.

Студентки спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ *– мій другий дім, друга сім'я.*

Дім – це місце, де ти із задоволенням проводиш час за теплими розмовами, роботою, розвагами. Уже стало звичкою: приходити в інститут уранці та йти з нього, коли на вулиці сутеніє, а то й зовсім темно. Адже в першій половині дня – лекції та семінари, а потім – майстер-класи, зустрічі, зібрання студентського самоврядування, заходи, святкування, вечірки, дискотеки.

Дім – це місце, де тебе завжди розуміють і підтримують. Я вдячна колективу в інституті. Так, саме колективу. Бо твоїм другом може стати не тільки однолiток, а й викладач, куратор чи працівник деканату, які завжди готові розділити з тобою радісні миті, підбадьорити в складній ситуації. Водночас заходи, що відбуваються в університеті, згуртовують студентство. Між нами не виникає конкуренції за місце «під сонцем», а здобуття освіти не перетворюється на банальну гонитву за додатковими балами до рейтингу. Мета таких заходів – зробити нас дружною командою та навчити бути людьми.

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології – це наче друга сім'я. Тут ніколи не почуваєшся зайвим, тебе сприймають таким, який є, люблять не за щось, а просто тому, що ти є. І, звісно, як і в будь-якій родині, усі ми тут поступово дорослішаємо, набираємося досвіду – фахового та життєвого. Однак настає мить, коли доводиться залишати це місце й дорогих серцю людей, бо інститут – лише проміжний етап у марафоні під назвою «Життя». А втім, можна бути впевненим, що, повернувшись у НН ІПП будь-коли, ти обов'язково відчуєш: «Я вдома».

Я люблю тебе, мій інституте! Люблю за створену теплу, доброзичливу й творчу атмосферу, за можливості, які ти відкриваєш перед студентами.

Анжела ГНАТЕНКО, студентка 0044 групи

Студентки спеціальності 016 «Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)»

ПРИВІТ! *Із вами 0021 група Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка! І ми ладні побитися об заклад, що здобувати освіту в Навчально-науковому інституті педагогіки і психології насправді круто!*

Для нас перший рік навчання виявився особливим з огляду на карантинні обмеження через поширення COVID-19. Тим не менш, завдяки дистанційному навчанню ми змогли відчути студентське життя під час лекцій, практичних занять і особливо іспитів. На жаль, протягом 2020–2021 навчального року було проведено обмаль культурних і спортивних заходів, однак ми переконані: у нас ще все попереду!

У нашому інституті працюють найкращі викладачі: ввічливі, добрі, цікаві. Вони завжди йдуть назустріч студентам, відкриті в спілкуванні. Лекції та практичні проходять захопливо, змістовно й легко. А ось на перервах між заняттями наша група проводить час разом: спілкуємося, щось обговорюємо або готуємося до наступної пари.

У ННІПП не тільки добре навчаються, а і вміють класно відпочивати, тому не дивина, що тут відбуваються різноманітні святкові й інші заходи, де кожен студент має шанс проявити себе.

З нагоди 20-річчя від дня заснування інституту хочемо привітати усіх викладачів та студентів. Мріється, щоби ми не зупинялися на досягнутому, а рухалися тільки вперед, до нових вершин!

Студентки спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

НАВЧАННЯ *в університеті забирає чимало часу й уваги, однак це дуже цікавий процес. Ба більше, ми усвідомлюємо, наскільки він важливий, бо саме зараз окреслюється подальший життєвий шлях, визначається майбутня професійна діяльність та загальна перспектива кожного з нас. Отож-бо конче необхідно здобувати освіту саме там, до чого тяжіє душа.*

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології став для нас другою домівкою, навіть більше – родиною. Навчатися тут – цілковите задоволення!

Ми пишаємося рідним інститутом. Викладачі приділяють нам, студентам, кожну хвилину свого часу, турбуються про нас і хвилюються, наче за рідних дітей. У стінах ННІПП ми почуваємося як удома, у нас по-особливому тепло й затишно.

Кожен студент знаходить собі заняття до снаги, долучаючись до студентського самоврядування.

Наш інститут – один із найбільших підрозділів педагогічного університету. І це вчергове підтверджує те, що з року в рік він розвивається, набирає дедалі більшої популярності й сіє в серцях молоді зернята, які проростають і дають плоди.

Студенти нашого інституту надзвичайно щасливі, бо така родинна атмосфера, яка є в нас, навряд чи ще десь панує.

Ми сповнені гордості за свою альма-матер та вкотре наголошуємо: наш ННІПП – найкращий! Він назавжди в наших серцях!

Тетяна Василівна Рябуха – народна депутатка України, голова підкомітету в справах сім'ї та дітей Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики

Надія Федорівна Гаєва – завідувачка психолого-медико-педагогічної консультації департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації

Віта Григорівна Корж – головний спеціаліст управління освіти і науки Сумської міської ради

Михайло Олегович Лянной – кандидат педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури СумДПУ імені А.С. Макаренка

Ірина Анатоліївна Малишевська – докторка педагогічних наук кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Олена Ігорівна Проскурняк – докторка психологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри корекційної освіти та спеціальної психології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Ія Миколаївна Шимко – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету

Ольга Олексіївна Асадулова (Бабяк) – к. психол. н., завідувачка відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Тетяна Іванівна Клочкова – к. пед. н., доцентка, завідувачка кафедри іноземних мов, адміністраторка центру тестування «Pearson» Сумського національного аграрного університету

Вікторія Миколаївна Солощенко – к. пед. н., доцентка, завідувачка кафедри теорії і практики романо-германських мов СумДПУ ім. А.С. Макаренка

Катерина Олександрівна Зелінська-Любченко – к. пед. н., старша викладачка кафедри логопедії Навчально-наукового інституту фізичної культури СумДПУ імені А.С. Макаренка

Ірина Віталіївна Сенча – заступниця директора наукової бібліотеки СумДПУ імені А.С. Макаренка

Любов Борисівна Білокобильська – директорка КЗ СОР «Лебединський педагогічний коледж імені А.С. Макаренка»; голова Ради директорів педагогічних ЗВО І–ІІ рівнів акредитації Центрального регіону України

Олександр Дмитрович Удодік – директор Лебединського медичного училища імені професора М.І. Сітенка

Надія Григорівна Аніна – директорка Сумського центру професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг

Василь Миколайович Денисенко – директор ДНЗ «Сумський центр професійно-технічної освіти харчових технологій, торгівлі та ресторанного сервісу»

Анатолій Антонович Косар – директор КЗ СОР «Конотопський фаховий медичний коледж»

Наталія Сергіївна Цьома – заступниця директора з навчально-виховної роботи Сумського центру професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг

Жанна Сітало – директорка КУ Сумської обласної ради «Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»

Тетяна Юріївна Шевченко – директорка Сумського обласного центру соціальних служб

Тетяна Миколаївна Блонова – директорка КУ «Інклюзивно-ресурсний центр» Конотопської міської ради (м. Конотоп)

Людмила Валеріївна Петрова – директорка КУ «Інклюзивно-ресурсний центр Краснопільської селищної ради»

Любов Вікторівна Рудика – директорка КЗ Сумської обласної ради «Сумський дитячий будинок імені С.П. Супруна»

Тамара Петрівна Слукіна – директорка КЗ Сумської обласної ради «Шалигинська спеціальна загально-освітня школа-інтернат» Глухівського району

Тамара Іванівна Пінчук – директорка КЗ Сумської обласної ради «Улянівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»

Юрій Миколайович Шевченко – директор КЗ Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»

Тетяна Олександрівна Гусєва – директорка реабілітаційної установи змішаного типу (комплексної реабілітації) для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень – центру «Сприяння» ГО «Феліцитас» (м. Суми)

Олена Анатоліївна Хованова – директорка КЗ «Богодухівський спеціальний навчально-виховний комплекс» Харківської обласної ради

Кристина Володимирівна Шевіч – директорка дошкільного навчального закладу (центр розвитку дитини) №18 «Зірниця» Сумської міської ради

Наталія Анатоліївна Осауленко – директорка Роменського центру комплексної реабілітації для дітей (осіб) з інвалідністю

Тамара Якимівна Кизенко – директорка КУ «Путивльський інклюзивно-ресурсний центр»

Ірина Миколаївна Вишнева – директорка КЗ «Харківський інклюзивно-ресурсний центр» Харківської міської ради

Ірина Олександрівна Романенко – директорка КУ «Інклюзивно-ресурсний центр» Великописарівської районної ради

Людмила Вячеславівна Юр'єва – директорка КУ «Сумський спеціальний навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I ступеня – дошкільний навчальний заклад №37 «Зірочка» Сумської міської ради

Борис Іванович Богодушко – директор КУ «Сумська загальноосвітня школа I–III ступенів №5» (м. Суми)

Тетяна Павлівна Волкова – директорка КУ «Сумська загальноосвітня школа I–III ступенів №4 імені Героя України Олександра Аніщенка»

Ірина Олексіївна Губська – директорка КУ «Сумська загальноосвітня школа I–III ступенів №12 імені Б. Берестовського»

Людмила Анатоліївна Макарова – заступниця директора з навчальної роботи КЗ СОР «Улянівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»

Наталія Олексіївна Холявка – заступниця директора з виховної роботи КЗ СОР «Улянівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»

Оксана Олексіївна Ганицька – заступниця директора з навчально-виробничої роботи ДНЗ «Сумське міжрегіональне вище професійне училище»

Олена Миколаївна Беньокалович – заступниця директора з навчально-виховної роботи КУ «Сумський НВК №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад»

Світлана Михайлівна Тімохіна – заступниця директора з навчально-виробничої роботи Сумського центру професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг

Людмила Олексіївна Дроженко – методистка обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти (м. Суми)

Вікторія Леонідівна Решетнік – завідувачка Сумського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) №40 «Дельфін»

Наталія Олександрівна Петренко – голова благодійного фонду «Вийди з тиші» (м. Київ)

Олександр Олексійович Василенко – начальник служби психологічного забезпечення військової частини 3051 Національної гвардії України (м. Суми)

Тарас Юрійович Давиденко – начальник організаційно-мобілізаційного управління – заступник начальника штабу Оперативного командування «Північ» Сухопутних військ Збройних сил України

Олександр Вікторович Фролов – заступник начальника управління – начальник відділу оборонної роботи та з управління персоналом Сумської обласної державної адміністрації

Олександр Володимирович Нестеренко – командир ОК «Схід» Збройних сил України, генерал-майор

Антон Середа (Овчарик) – радіоведучий, актор, телеведучий, сценарист, співвласник креативного бюро «РЕД ТВІНС» (м. Київ)

Юрій Онопрійко – артист драми Сумського обласного академічного театру драми і музичної комедії імені М.С. Щепкіна

Яніна Стоян – телеведуча, телевізійна редакторка «Академ ТВ» (м. Суми)

Анна Яковенко – керівниця сімейного центру психології «ГородОк», директорка організації «Інститут нейросенсорної інтеграції» (м. Суми)

Володимир Володимирович Нянькін – директор родинного театру «Няньки»

Тетяна Володимирівна Нянькіна – художній керівник родинного театру «Няньки», викладачка кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А.С. Макаренка

Сергій Олександрович Семеренко – шестиразовий чемпіон України, чемпіон Європи та світу, майстер спорту міжнародного класу

ШАНОВНІ ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка!

Двічі в житті мені поталанило здобувати освіту в нашій Макаренківській альма-матер: уперше, коли я був студентом факультету іноземних мов Інституту філології, і вдруге, коли навчався в магістратурі, опановуючи спеціальність «Менеджмент освіти».

Мені часто доводилося й доводиться спілкуватися з представниками різних академічних середовищ, тому можу з упевненістю констатувати, що наш університет створює позитивний мікроклімат для самореалізації студентської молоді в різних видах навчальної, наукової й позанавчальної діяльності.

Пригадую, що в магістратурі акцент робився на розвитку комунікативних здібностей і риторичної культури особистості, вмінні взаємодіяти з людьми, працювати в команді, які є вкрай важливими для управлінців.

Тому хочу висловити глибоку вдячність нашим викладачам за високий професіоналізм та чуйне ставлення до студентів.

Михайло Олегович АНАНЧЕНКО –
народний депутат України,
голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення й контролю за діяльністю дипломатичної служби Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. А.С. Макаренка для мене – особливе місце... Тут я отримала свою путівку в життя, професію, тут минули кращі роки мого студентства. Першим факультетом, на якому я опановувала майбутній фах, був фізмат. У той час я набула величезний багаж знань та навичок, якими щедро ділилися викладачі.

Після здобуття першого диплома я поверталася до Сумського педуніверситету неодноразово. Тут закінчила магістратуру, аспірантуру, здобула фах практичного психолога. А все тому, що рівень освіти, який тут надають, – найвищий.

Назавжди запам'яталися цікаві лекції в магістратурі, а ще неосяжний світ наукової діяльності, який я відкрила для себе, працюючи над магістерською роботою, що і стала «стартом» для подальших наукових розвідок і в підсумку – захисту дисертації. Особливі слова вдячності за підтримку та вимогливість хочеться адресувати науковому керівнику Олені Григорівні КОЗЛОВІЙ.

У стінах університету я познайомилася з багатьма людьми й знайшла друзів, з якими й досі підтримую ділові та теплі стосунки. Щиро вдячна викладачам, які в різні періоди допомагали здобувати знання. Зі святом! Нових здобутків, колеги, на освітянській ниві!!!

З повагою директорка ВСП «Класичний фаховий коледж Сумського державного університету»,
випускниця магістратури 2005 року
Тетяна Вікторівна ГРЕБЕНИК

ШАНОВНІ ВИКЛАДАЧІ ТА СПІВРОБІТНИКИ НН ІПП! *Студентський колектив щиросердно вітає вас із ювілеєм – 20-річчям від часу заснування інституту педагогіки та психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка! У цей урочистий день ми радіємо й пишаємося тим, що є вашими студентами. Досвід навчання свідчить про високі духовно-етичні цінності й чесноти викладацького складу НН ІПП. Здобуваючи освіту в стінах інституту, ми запозичуємо у вас, наших мудрих наставників, кращі традиції й орієнтири. Кожен, хто тут навчався й навчається нині, високо цінує професіоналізм та принциповість педагогічних працівників.*

Прийміть слова щирої подяки за вашу натхненну працю! Переконливих вам професійних здобутків, міцного здоров'я, довголіття, родинного щастя! Сподіваємося, що випускники ІПП будуть добрими справами зміцнювати й підтримувати авторитет та славу нашого навчального закладу. Щастя вам, успіхів і нових досягнень заради процвітання нашого університету, науки й освіти України!

З повагою голова наукового департаменту студентського самоврядування НН ІПП СумДПУ імені А.С. Макаренка Яна МЕЛЕШКО

ПІСЛЯ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ *в Академії імені Ярослава Мудрого та участі в антитерористичній операції на сході країни мав нагоду навчатися в магістратурі провідного закладу вищої освіти з підготовки педагогічних кадрів – Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка. Навчання на спеціальності «Освітні, педагогічні науки» вирізнялося інноваційним підходом, поєднаним із багаторічним досвідом професорсько-викладацького колективу кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи. Наразі успішно застосовую здобуті знання на практиці. Раджу майбутнім педагогам отримати фахову професійну підготовку саме в цьому університеті.*

Євген Вікторович РОМАНЕНКО – адвокат, учасник АТО

Я ЗАКІНЧИЛА НАВЧАННЯ *на кафедрі соціальної роботи й менеджменту соціокультурної діяльності НН ІПП СумДПУ імені А.С. Макаренка у 2019 році, здобувши «червоний» диплом освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю «Соціальна робота». Це була моя друга вища освіта в цьому університеті.*

Приймаючи щороку практикантів нашої кафедри в стінах Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги, де мені поталанило працювати на посаді соціального педагога, одного дня, заручившись підтримкою моєї директорки Тетяни Іванівни Береснь, я знову вирішила поповнити лави студентів.

Майстерність і високий професіоналізм викладацького складу на лекції, семінарі чи практичному занятті, попри мій професійний досвід, змушували сприймати навчальний матеріал на одному подиху! Також найвищої оцінки заслуговує ставлення до студентської аудиторії, де у відносинах «викладач – студент» спостерігається партнерство, взаєморозуміння, допомога, діалог та рівність.

Ви робите все, щоби студенти здобули якісну й фахову освіту. Даєте не тільки професійні навички, а й життєві поради. Особливо волію подякувати людині, яка вміє налагодити процеси, організувати навчання студентів та роботу викладачів на вищому рівні, – завідувачці кафедри Анжелі Олександрівні ПОЛЯНИЧКО.

Кафедра соціальної роботи й менеджменту соціокультурної діяльності – це одна велика родина, яка об'єднує багато студентських поколінь! Дякую всім причетним за цей чудовий період мого життя!

Щиро вітаю викладачів, працівників, студентів та випускників НН ІПП СумДПУ ім. А.С. Макаренка з прекрасною ювілейною датою – 20-річчям. Сердечно бажаю вам широких і щасливих доріг, оптимізму й віри, здійснення всіх планів, намірів та сподівань, здоров'я та удачі, плідної й творчої праці. Переконана, що ви й надалі зберігатимете та примножуватимете традиції нашої альма-матер.

Галина КОНДРАТЕНКО –
соціальний педагог Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги

ВЕЛЬМИШАНОВНІ НАСТАВНИКИ! *Щиро вітаю вас із 20-ю річницею Навчально-наукового інституту педагогіки і психології! Досі серце б'ється частіше від спогадів, коли у 2003 році я стала студенткою СумДПУ ім. А.С.Макаренка за спеціальністю «Вчитель початкових класів. Соціальний педагог». Радості просто не було меж! Моя мрія здійснилася! Пишаюся тим, що я вчитель початкових класів! Спасибі вам, дорогі викладачі, за все: за наші радісні злети й підтримку під час падінь, за теплі слова та щирі поради, за добрі напуття й безкінечні переживання, за тверді знання та міцну віру в наш успіх. Велика подяка вам за безцінний труд. За те, що кожен із вас віддав частинку свого серця, щоб ми стали тими, ким є зараз.*

З любов'ю та вдячністю Анна ДРАЛО (СОРОКІНА) – випускниця кафедри дошкільної й початкової освіти, учителька початкових класів Охтирської ЗОШ І–ІІІ ступенів №5 імені Р.К. Рапія

МОЇ ВІТАННЯ! *Мене звати Ольга Олексіївна БАБЯК, я випускниця СумДПУ імені А.С. Макаренка 2007 року, кафедра спеціальної та інклюзивної освіти. З того часу почала свій трудовий шлях в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, де працюю вже понад 13 років. З 2018 року очолюю відділ психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами.*

Висловлюю щиру вдячність науково-педагогічному складу кафедри спеціальної та інклюзивної освіти за гарну теоретичну й методологічну базу, а також підтримку й мотивацію, що сприяли моєму науковому зростанню.

Вітаю Навчально-науковий інститут педагогіки і психології з 20-літнім ювілеєм, а кафедру спеціальної та інклюзивної освіти з 15-річчям! Бажаю вам подальшого розквіту та гідних студентів, які своїми успіхами розвиватимуть майбутнє нашої держави!

ЩИРО ВІТАЮ! *Мене звати Вікторія Миколаївна ОМЕЛЬЧЕНКО, я випускниця Сумського державного педагогічного університету 2008 року, кафедра спеціальної та інклюзивної освіти. Після успішної педагогічної практики на базі спеціальної школи одразу почала працювати вчителем, мій поточний стаж – 12 років.*

Висловлюю вдячність педагогічному колективу Навчально-наукового інституту педагогіки і психології й безпосередньо викладачам кафедри спеціальної та інклюзивної освіти за глибокі знання й ваш вагомий внесок у процес становлення мене як майбутнього педагога.

Вітаю з ювілеєм! Бажаю невичерпного натхнення, процвітання та яскравих наукових досягнень!

ДОБРИЙ ДЕНЬ, ШАНОВНІ ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ!

Дозвольте представитися: Ольга Анатоліївна ЗОЗУЛЯ – випускниця Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка 2011 року, кафедра спеціальної та інклюзивної освіти.

За роки навчання в університеті я здобула міцні теоретичні знання, мала можливість проходити практику в спеціальних закладах нашого міста, а також знайшла справжніх друзів. З 2011 року працюю вчителем початкових класів у Сумському ЗЗСО спеціальної школи Сумської міської ради. Робота нелегка, однак мені подобається.

Вітаю Навчально-науковий інститут педагогіки і психології з 20-річним ювілеєм, а кафедру спеціальної та інклюзивної освіти з 15-м днем народження!

Зичу процвітання, добробуту, миру! Викладачам бажаю здоров'я та терпіння, студентам – успішного складання сесій, а майбутнім абітурієнтам – обов'язково вступити на омріяну спеціальність.

Замість післямови

ШАНОВНІ ДРУЗІ! *У цій книзі ми прагнули відтворити шлях, який довелося пройти нашій alma mater від миті заснування й до сьогодення. Це шлях від соціально-гуманітарного відділення історичного факультету до особного підрозділу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка – Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, який зараз по праву вважається одним із провідних і найчисельніших у структурі нашого ВНЗ.*

Відлік славетної історії НН ІПП розпочався порівняно нещодавно – лише два десятиліття тому, проте можна впевнено стверджувати, що за час свого функціонування він перетворився в потужний навчально-науковий осередок Сумщини зі значними здобутками, твердим базисом, відомими науковими школами та новою генерацією висококласних фахівців.

Свято, яке ми зустрічаємо нині, ознаменоване творчими досягненнями й наполегливою працею всього інститутського колективу – дирекції й науково-педагогічних працівників, співробітників та студентів.

Звісно, нам не вдалося висвітлити в цьому виданні весь обсяг невтомної і кропіткої роботи нашої інститутської родини. Зрештою це навряд чи можливо зробити в одній книзі. Однак ми впевнені, що попереднє двадцятиріччя минуло плідно, заклавши надійне підґрунтя для подальших високих надбань та професійного зростання кожного з нас.

Тому нехай традиції, що склалися в рідному інституті, збережуться на довгі роки, а його випускники будуть прикладом професіоналізму й компетентності, роблячи істотний внесок у розвиток країни.

З любов'ю в серці
щиро ваш директорат
Навчально-наукового інституту педагогіки і психології
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

Зміст

РОЗДІЛ І. Навчально-науковий інститут педагогіки і психології приймає вітання

Вітальне слово ректора СумДПУ імені А.С. Макаренка **4**
Вітання першого проректора СумДПУ імені А.С. Макаренка **5**
Привітання від колег і партнерів **6**

РОЗДІЛ ІІ. Візитна картка Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Слово директора НН ІПП **23**
Історія і сьогодення **28**
Навчальна діяльність **34**
Наукова робота **40**
Виховна діяльність **50**
Гімн інституту **62**

РОЗДІЛ ІІІ. Кафедри Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Кафедра педагогіки **64**
Кафедра психології **78**
Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності **92**
Кафедра дошкільної і початкової освіти **106**
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти **118**
Кафедра менеджменту освіти і педагогіки вищої школи **132**

РОЗДІЛ ІV. Студентство

Студентське самоврядування **148**
Студенти про НН ІПП **160**
Випускники інституту педагогіки і психології **164**
Вітальні слова випускників **172**

Замість післямови **178**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ:

20 років творчого горіння, пошуків і злетів

Публіцистичне видання

Редакторка й дизайнерка Діана КІРІЧЕНКО

Коректорка Ольга ДРОЗД

Світлини взято з архівів Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ ім. А.С. Макаренка

Підготовлено до друку – ПВП «Видавничий будинок «Еллада», друк – ФОП Щербина І.В.

Свідоцтво №5444 серія ДК від 09.08.2017 р.
м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 25/1, оф. 1. Тел. (0542) 78-18-25.
Моб.: (095)313-10-35, (096)250-82-70. Сайт: http://www.ellada-sumy.com

Формат 70x100/16. Гарнітура Konstancia, Sitka, Carmen.
Ум. друк. арк. 14,63. Друк офсетний. Папір крейдований. Наклад 300 прим.